

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1955

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ε. Ν. ΑΝΘΡΩΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
Ε. Ν. ΑΝΘΡΩΠΟΥΛΟΥ

18054

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

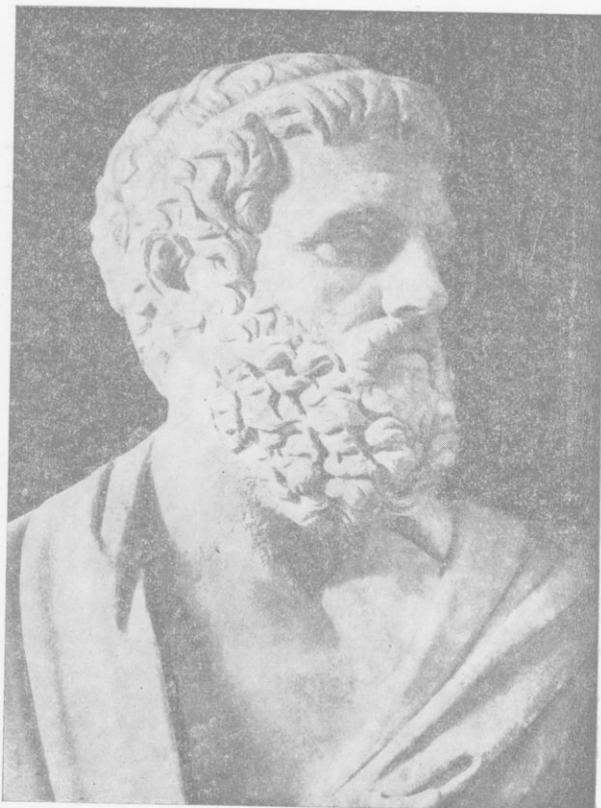
ΝΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1955

ΥΟΛΥΟΠΟΡΝΗ Ι Λ

Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΜΕΤΑΙΧΜΕΝΩΝ
ΕΚΔΟΣΗ 1987

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Τὸ δράμα.

Τὸ δράμα εἶναι καθόλου δημιούργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελουμένων ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι παρῆλθον πλεῖστα δραματικὰ στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προήλθεν δὲ τὸ δράμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἔθους, τοῦ ἄδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ καὶ ὀρχηστικῶν ἢ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος **διθυράμβου**. Οὗτος, ἄρρυθμος ὢν ἐν ἀρχῇ, κατέστη τεχνικός ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀρίωνος τοῦ Μηθυμναίου καὶ, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λάσου τοῦ Ἐρμιονέως, εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν Πεισιστράτου εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθείσας μεγαλοπρεπεῖς ἑορτάς, τὰ **μεγάλια Διονύσια**.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ σοβαροῦ **διθυράμβου**, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὰ **Λήνια**, καθ' ἃ οἱ ἑορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι, διὰ τὸν μαρασμὸν τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ, ἐθρήνουν δι' αὐτά, ἐγεννήθη ἡ **τραγωδία** (τράγου ᾠδή, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέρματα τράγου, δι' ὃ καὶ τράγοι ἐκαλοῦντο, καὶ παρίστανον τοὺς Σατύρους, τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Διονύσου)· ἐκ δὲ τοῦ **φαιδρουῦ διθυράμβου**, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τρυγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ **κωμῳδία**.

Πρῶτος, ὅστις προήγαγε τὴν τραγωδίαν εἰς **δράμα**, ἦτο ὁ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητῆς **Θέσπις**, ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, ὑποκρινόμενον ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προ-

σωπειών έξ ὀθόνης. Τοιουτοτρόπως ὁ μὲν ὑποκριτής, ἴδιον τώρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορόν, ὠμίλει πρὸς αὐτὸν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκρίνετο ἄδων καὶ χορεύων (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προῆλθε τὸ δράμα.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πεισίστρατος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν λαόν του εἶχεν ἀναδείξει τὰ μεγάλα Διονύσια, λαμπροτάτην καὶ δημοκρατικωτάτην ἑορτήν, καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν, ἵνα δώσῃ διαφόρους παραστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου του εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περίχωρα καὶ εἰς τὸ Ἄστυ.

Τὸ δράμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιορισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλούσας ζωηρότατα συναισθήματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ ὄλον τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀθάνατα Ὀμηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Τοιουτοτρόπως ἠνοιχθῆ εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατύτατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν **Χοιρίλου τοῦ Ἀθηναίου**, μαθητοῦ τοῦ Θέσπιδος, ὅστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπρὰς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ **Φρυγίχου τοῦ Ἀθηναίου**, ὅστις πρῶτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δράμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ἵνα μετὰ τοὺς προδρόμους τούτους ἐμφανισθῆ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν **Αἰσχύλου** εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτὴν, **Σοφοκλέους** τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων **Εὐριπίδου**, ὅφ' ὄν τὸ δράμα ἀνήχθη εἰς τὴν ὀψίστην αὐτοῦ ἀκμὴν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα συνετέλεσαν μεγάλως καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι **θηρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις καὶ δοξασίαι, αἱ ἠθικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀρχαί**, ἰδίᾳ μετὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατή-

σασαν μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, καθ' οὓς ἐσώθη ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμός.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιοῦτου κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τιοιούτης πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν πανελλήνιον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν, ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσόληπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χρωστήρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτέχνησαν τὰς τραγωδίας αὐτῶν, αἵτινες ἀντανακλῶσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ πάθη καὶ τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας καὶ ἀπεταμίευσαν τοὺς λογοτεχνικοὺς καὶ ἠθικοὺς καρπούς ὅλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οἵτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν θησαυρὸν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὡστε τὸ δράμα δὲν ἦτο αὐθόρμητον δημιουργημα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῆς λαϊκῆς μορφῆς τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ προϊόν τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλείδι τὸ προϊόν ἐνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρά τοὺς ναοὺς τῶν καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα καὶ μετ' ἰδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἀθροοὶ προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπάροχον πνευματικὴν ἀγωγὴν, δι' ὃ καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις *διδασκαλῖαι* ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσαι ἔθνικὸν ἅμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυψοῦντα καὶ σφυρηλατοῦντα τὰ πατριωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἄρχων, καὶ δι' ὃ μέγας Περικλῆς, ὅστις παρείχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμεῖου δωρεάν τὸ εἰσιτήριον εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς ἐργάτας, εἶναι ἱκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι τὸ θέατρον κατετάσσετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μετὰ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστιῶν.

β) Ὁ βίος τοῦ Σοφοκλέους.

Ὁ Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ **Σοφίλλου**, ἐγεννήθη τῷ 496 π.Χ. ἐν **Ἰππίῳ Κολωνῷ**, ὅστις ἦτο θελκτικώτατος ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηναίων.

Ὡν ὁ Σοφοκλῆς υἱὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντας ἐργοστάσιον μαχαιροποιίας, ἔτυχεν ἐπιμεμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας καὶ ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἀρμονικῶς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἡ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ ψυχικὴ εὐγένεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἰκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἀξιοπαρατήρητον. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐωρτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχόρευσεν ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παίδων περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἥρεμος ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμασίως ἀποτυπώνονται εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ρώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του τὸν ἀθάνατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην Αἰσχύλον, ἐτράπη ἔνωρίς εἰς τὴν ποιήσιν, καὶ δὴ τὴν τραγικὴν τοιαύτην, καὶ ἀφωσιώθη εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην, καθ' ὅλον τὸν βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν, ὁ Σοφοκλῆς ἔχων πεποίησιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετρηθεὶς πρὸς τὸν παλαίμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐνίκησεν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκεῖνον, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπευφήμουν τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσηλθεν εἰς τὸ θέατρον ὁ **Κίμων**, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτῆς μετὰ τῶν συστρατῆγων του ἀπένειμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, λόγῳ τοῦ θάμβους καὶ τῆς ἐκπλήξεως, ἣν ἐνεποίησεν εἰς τοὺς συγχρόνους του ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ποιητοῦ τούτου εὐθὺς ἅμα τῇ πρώτῃ ἐμ-

φανίσει αὐτοῦ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας, τῷ δὲ 442 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ἠὲδοκίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέγη τῷ 440 συστράτηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμιακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθῆς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ὀλόκληρα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέος γῆρατός του καὶ τιμῶμενος καὶ εὐνοούμενος συνεχῶς ἀπὸ τὸ ἀθηναϊκὸν κοινόν, ἢ καλαισθησία τοῦ ὁποῖου εὗρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα τοῦ Σοφοκλέους τὴν πληρεστέραν ἱκανοποίησιν αὐτοῦ.

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαιδρός, εὐπροσήγορος καὶ πολὺ προσηγής, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, τοῦ Περικλέους, Ἡροδότου κ.ἄ. Ἦτο ἐπίσης φιλόθρησκος, τηρητῆς τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβῆς, ἄνευ ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος, ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν τι ἀξίωμα. Ἄξιον σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς τραγωδίας, ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα συναισθήματα εἶχον τὴν ἀπήχησιν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχὴν, ἀντιλαμβάνομένην μὲ θαυμαστὴν πείραν τῆς ζωῆς ὅλους τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς λεπτὰς καὶ ὑψηλὰς ἀφοσιώσεις.

Τέλος, ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξαιρετὸν ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλειψε, διὰ νὰ ἀποδημήσῃ, ὡς ἔπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του, εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι εἶχε προσκληθῆ ὑπὸ διαφόρων φιλομούσων ἡγεμόνων, διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς αὐτὰς αὐτῶν.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιος φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π. Χ. εἰς ἡλικίαν 90 ἐτῶν.

γ) Τὸ δραματικὸν ἔργον τοῦ Σοφοκλέους.

Ὁ Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἀθηναὶ ἦσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ παιδείυσις τῆς Ἑλλάδος, Ἑλλάς Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχων ὡς

άνταγωνιστάς του δύο μεγάλους επίσης όμοτέχνους του, τόν Αισχύλον καί τόν Εύριπίδην, κατώρθωσε νά καινοτομήση εἰς τήν δραματικήν τέχνην καί νά ἐμφανίσῃ τοιαύτας ιδιότητες, αἵτινες κατέστησαν αὐτόν ἀστέρα πρώτου μεγέθους καί ἀνυπέβλητον τραγικόν ποιητήν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιότερα μεταβολή ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστάς τραγωδίας, μέ διάφορον δι' ἑκάστην ὑπόθεσιν, ἀντί μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μέ κοινήν ὑπόθεσιν, ὡς ἔπραττεν ὁ Αἰσχύλος. Ἠὔξησεν ὁμοίως τόν ἀριθμόν τῶν ὑποκριτῶν ἀπό δύο (τόν α' εἶχεν εἰσαγάγει ὁ Θέσπις, τόν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς.

Ὅμοίως ἠὔξησε τόν ἀριθμόν τῶν χορευτῶν δι' ἕκαστον δράμα ἀπό 12 εἰς 15. Ὡσαύτως περιώρισε τά ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τόν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τήν κατασκευήν τοῦ δράματος. Ἔχει **ἀρίστην ἠθοποιίαν**, ζωγραφίζων τελείως τοὺς χαρακτήρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἄριστα τήν πλοκήν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τά δράματά του περιπετείας καί ἀναγνωρίσεις, καί χρησιμοποιοεῖ ἐν πᾶσι τήν **φυσικότητα** καί τήν **ἄρμονίαν**, πού πρέπει. Ἡ γλῶσσά του ἐπίσης εἶναι πλήρης λεπτότητος καί ἀνάλογος πρὸς τήν ἄρμονικὴν καί σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, τὸν ἀπεκάλουν δὲ οἱ ἀρχαῖοι **μέλιτταν**, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἔλεγεν, ὅτι τὸ στόμα του μέλιτι κεχρισμένον ἦν. Ἀλλὰ καί τά χορικά του ἄσματα εἶναι περίτεχνα καί ὠραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπείας καί χάριτος.

Ἀφαιρέσας δὲ τὸν ὄγκον καί τήν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου, ὅστις παρίστανε τά πράγματα ἀνώτερα καί ὑπερφυσικώτερα τοῦ πραγματικοῦ, καί ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εύριπίδην, ὅστις παρίστανεν αὐτά, ὅποια εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτά, **ὅποια πρέπει νά εἶναι**, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, ὅπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καί χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Ὅμοίως, ἐνῶ εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τήν **στάσιν τῆς Μοίρας** ἢ **τοῦ θεοῦ** ἔναντι τῶν ἀνθρώπων καί τήν πάλην αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφο-

κλέα ἢ Μοῖρα ἢ ὁ θεὸς διευθύνουν μὲν μέχρις ἑνὸς σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία παρορμᾷ αὐτὸ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν θέτει πρὸ αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετάς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἃς ἡμεῖς θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελειότατον τῶν τραγικῶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς κανόνες τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγωδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

Ὁ Σοφοκλῆς, συγγραφέων δι' ὄλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσοτέρας ἐξ ὄλων τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων του δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρι σήμερον ἑπτὰ :

Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίπους τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης, καὶ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ.

Αἱ τραγωδίαι δὲ αὗται ἐπαίζοντο εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνες καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐσώθησαν, καὶ σήμερον τιμῶνται ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγιγνωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνήν.

δ) Οἰδίπους τύραννος.

Εἶναι γνωστὸς ὁ περὶ τοῦ Λαῖου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῦθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμόν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, ποῦ θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχθῇ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λάιος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρύπησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινίου, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, διὰ νὰ χαθῇ. Ἀλλ' ὁ ποιμὴν εὐσπλαγχνισθεὶς παρέδωκε τὸν παῖδα εἰς Κορίνθιον ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ υἱοθέτησεν αὐτόν, διότι ἔστειρεῖτο τέκνων, καὶ ὠνόμασεν Οἰδίποδα, λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν πο-

δῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπους ὑβρίσθη ὑπὸ συνδαιτυμόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, διὰ τὴν ζήτησιν πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ Μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολὴν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν ὁ Οἰδίπους τὴν Κόρινθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φωκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικόν του πατέρα Λαίον καὶ φονεύει αὐτόν.

Ἀκολουθήσας μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του ὁ Οἰδίπους φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρύχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς σφιγγός, ἣτις ἔφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἶνιγμα ὑπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεύων τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλίσης Κρέων, προεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει τὸ αἶνιγμα, θὰ ἐγένετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε τὴν χήραν βασιλίσσαν σύζυγον.

Ὁ Οἰδίπους, παρεπιδημῶν ἐν Θήβαις, κατορθώνει διὰ τῆς εὐφυΐας του νὰ λύσῃ τὸ αἶνιγμα καὶ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασιλίσσαν σύζυγον. Ἀποκτήσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, τὸν Ἐτεοκλέα, τὸν Πολυνείκην, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔζη ἐν ἀρχῇ εὐτυχῶς, ὅτε αἴφνης δεινὸς λοιμὸς μαστίζει τὴν χώραν του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ αὐτῆς, καθ' ἣν ὁ μὲν λαὸς ἀγωνιᾷ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, ὁ δὲ Οἰδίπους σκέπτεται, ποῖα μέτρα δεόν νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἀρχεται τὸ δράμα, τοῦ ὁποῖου τὰς λεπτομερείας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή,
τίνας πόθ' ἔδρας τάσδε μοι θοάζετε,
ἱκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι ;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγὼ δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὄδ' ἐλήλυθα
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ὦ γεραῖέ, φράζ', ἐπεὶ πρόπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε, 10
δείσαντες ἢ στέρξαντες ; ὡς θέλοντος ἄν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλητος γὰρ ἄν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτείρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὄρας μὲν ἡμᾶς ἠλίκοι προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρᾳ βαρεῖς,
ἱερεῖς, ἐγὼ μὴν Ζηγνός, οἶδε δ' ἠθέων
λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἔξεστεμμένον
ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεία σποδῶ.
πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾷς, ἄγαν

ἤδη σαλεύει κάνακουφίσαι κάρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νῦν οὐκ ἰσοῦμένον σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι,
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἔν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἔν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
 ὅς γ' ἐξέλυσας, ἄστυ Καδμεῖον μολῶν, 35
 σκληρᾶς αἰοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς· ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα, 40
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὐρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἰσθᾶ του·
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὥς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτῆρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα
 στάντες τ' ἐς ὀρθὸν καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλεία τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότε αἰσίῳ τύχην
 παρέσχες ἡμῖν, καὶ τὰ νῦν ἴσος γενοῦ.

ὥς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
 ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν· 55
 ὥς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἔρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτά μοι
 προσήλθεθ' ἰμείροντες. εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὥς ἐγώ,
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ. 60
 τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἐν' ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμὴ
 ψυχὴ πόλιν τε καὶ μὲ καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ' ὕπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.
 ἦν δ' εὖ σκοπῶν εὗρισκον ἴασιν μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἔπεμψα Φοῖβου δῶμαθ', ὥς πύθοιθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ἔρυσαιμην πόλιν.
 καὶ μ' ἦμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνῳ
 λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75
 ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ', ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ' εἰς καλὸν σύ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.
 ΟΙ. ὦναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τφ 80

- σωτήρι βαίη, λαμπρὸς ὥσπερ ὄμματι.
 ΙΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἠδύς· οὐ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστεφῆς ᾧδ' εἶρπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμεσθα· ξύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἄναξ, ἔμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως, 85
 τίν' ἡμῖν ἦκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων ;

ΚΡΕΩΝ

- ἔσθλήν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος ; οὔτε γὰρ θρασὺς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμὶ τῷ γε νῦν λόγῳ. 90
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρῆζεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοιμος εἶπειν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὐδα· τῶνδε γὰρ πλεον φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἂν, οἳ' ἦκουσα τοῦ θεοῦ πάρα. 95
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῇδ', ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίῳ καθαρμῷ ; τίς ὁ τρόπος τῆς ξυμφορᾶς ;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην ;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ᾧναξ, Λαίος ποθ' ἠγεμῶν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω. 105
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἳ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς ; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἴχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας ;

- KP. ἐν τῇδ' ἔφρασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
 ἄλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον.
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἔν ἀγροῖς ὁ Λάιος
 ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῷδε συμπίπτει φόνος ;
- KP. θεωρός, ὡς ἔφρασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
 πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἵκεθ', ὡς ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
 κατεῖδ', ὅτου τις ἐκμαθὼν ἐχρήσατ' ἄν ;
- KP. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἷς τις, ὃς φόβῳ φυγῶν,
 ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδὼς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον ; ἐν γὰρ πόλλ' ἄν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
 ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφρασκε συντυχόντας οὐ μιᾶ
 ῥώμῃ κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χειρῶν.
- OI. πῶς οὖν ὁ ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
 ἐπράσσειτ' ἐνθένδ', ἐς τόδ' ἄν τόλμης ἔβη ; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν· Λαΐου δ' ὀλωλότος,
 οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
 οὕτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναι ;
- KP. ἢ ποικιλφδὸς Σφιγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
 μεθέντας ἡμᾶς τάφανῃ προσήγετο.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
 ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
 πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφῆν,
 ὥστ' ἐνδίκως ὄψεσθε κάμῃ σύμμαχον, 135
 γῆ τῆδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἅμα.
 ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
 ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.
 ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἄν
 κάμ' ἄν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι· 140

κείνῳ προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες, ὑμεῖς μὲν βάρθρον
 ἴστασθε, τοῦσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὄδ' ἀθροίζετω,
 ὡς πᾶν ἑμοῦ δράσοντος· ἢ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἢ πεπτωκότες.

ΙΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὄδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἵκοιτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' ὦ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δείματι
 ἰήιε Δάλιε Παιάν, [πάλλων,
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἦ νέον 155
 ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.
 εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβρο-
 [τε Φάμα.

ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἄθάνα,
 γαῖαχόν τ' ἀδελφεὰν 160
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 καὶ Φοῖβον ἑκαβόλον, ἰώ, [θάσσει,
 τρισσοὶ ἀλεξιμόροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὕπερ
 ὀρνυμένας πόλει 165

ἠνύσατ' ἐκτοπῖαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ
 στροφή β' ὦ πόποι· ἀνάρθμα γὰρ φέρω [νῦν.

- πήματα· νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέξεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτὰς χθονὸς αὖξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἱγίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις, ἅπερ εὖπτερον
 [ὄρνιν, 175
 κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρός, ὄρμενον
 ἀκτὰν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ·
 ἀντιστρ.β' ὦν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδω 180
 θαναταφόρα κείται ἀνοίκτως·
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτὰν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι 185
 λυγρῶν πόνων ἱκτῆρες ἐπιστενάχουσιν.
 παιὰν δὲ λάμπει στονόεσσά τε γῆρης ὄμαυλος·
 ὦν ὕπερ, ὧ χρυσεά θυγάτερ Διός,
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·
 στροφὴ γ' Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἄχαλκος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσσουτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
 ἄπουρον, εἴτ' ἔς μέγαν θάλαμον Ἄμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἔς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρήκιον κλύδωνα·
 τέλει γὰρ εἴ τι νύξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται.
 τόν, ὧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ὧ Ζεῦ πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσσον κεραινῶ.
 ἀντιστρ.γ' Λύκει' ἀναξ, τά τε σὰ χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλομι' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

- ἄρωγὰ προσταθέντα, τάς τε πυρφόρους
 Ἄρτεμιδος αἴγλας, ξὺν αἷς Λύκι' ὄρεα διάσσει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω, 210
 τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς,
 οἰνώπα Βάχον εὖιον,
 Μαινάδων ὁμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον
 πενκάπῃ τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν. 215
 ΟΙ.
 αἰτεῖς· ἃ δ' αἰτεῖς, τᾶμ' ἐὰν θέλῃς ἔπι
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσφ' ἢ ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·
 ἀγὼ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξεργῶ,
 ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν 220
 ἴχνησον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.
 νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἄστος εἰς ἀστοὺς τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις ποθ' ὑμῶν Λάϊον τὸν Λαβδάκου
 κάτοιιδεν, ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεῖ μὲν φοβεῖται τοῦπίκλημ' ὑπεξελὼν
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ—πέισεται γὰρ ἄλλο μὲν
 ἀστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλῆς·
 εἰ δ' αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξι ἄλλης χθονὸς 230
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
 κέρδος τελῶ ἴδω χῆ χάρις προσκείσεται.
 εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου
 δείσας ἀπόσει τοῦπος ἢ χαυτοῦ τόδε,
 ἃ ἴκ τῶνδε δρᾶσω, ταῦτα χρῆ κλύειν ἐμοῦ. 235
 τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἔστι, γῆς
 τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρονιβος νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηγεν ἀρτίως ἐμοί.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
 τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ', εἴτε τις
 εἷς ὢν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρῖψαι βίον·
 ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότος, 250
 παθεῖν, ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἠρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκήπτω τελεῖν,
 ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
 γῆς ὧδ' ἀκάρπως κἀθέως ἐφθαρμένης.
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως εἶν,
 ἀνδρὸς γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ἄς ἐκεῖνος εἶχε πρῖν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὀμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ ὀδυστύγησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα·
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρᾶτ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη·
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τάδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρὸς
 ὑπερμαχοῦμαι κἀπὶ πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν ἀτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρωσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθερεῖσθαι κἄτι τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τὰδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δίκη
 χοῖ πάντες εὖ ξυνεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- ΧΟ. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ὦδ', ἀναξ, ἐρῶ
 οὐτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι. τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοῖβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἰργασταί ποτε.
- ΟΙ. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἰς δύναϊτ' ἀνήρ.
 ΧΟ. τὰ δευτέρ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ', ἃ μοι δοκεῖ.
 ΟΙ. εἰ καὶ τρίτ' ἔστι, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
- ΧΟ. ἄνακτ' ἄνακτι ταῦθ' ὀρῶντ' ἐπίσταμαι
 μάλιστα Φοῖβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὗ τις ἂν 285
 σκοπῶν τὰδ', ὄναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἔπεμψα γὰρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- ΧΟ. καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαί' ἔπη. 290
 ΟΙ. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
 ΧΟ. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινῶν ὁδοιπόρων.
 ΟΙ. ἦκουσα καὶ γὰρ τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὀρῶ.
 ΧΟ. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
 ΟΙ. ᾗ μὴ ἴστι δρῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 ΧΟ. ἀλλ' οὐξ ἐλέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ὦδ' ἄγουσιν, ᾗ
 τᾶληθὲς ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- ΟΙ. ὃ πάντα νομῶν Τειρεσία, διδακτά τε 300
 ἄρρητά τ', οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἷα νόσω σύνεστιν' ἧς σὲ προστατήν
 σωτήρᾳ τ', ὄναξ, μῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν, ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάιον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ γῆς φυγάδας ἐκπεμψαίμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ῥῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ῥῦσαι δ' ἐμέ,
 ῥῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος. 315
- ΤΕΙ. φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λύη φρονοῦντι. ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δευρ' ἰκόμην.
- ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἶκους· ῥᾶστα γὰρ τὸ σὸν τε σὺ
 καγὼ διοίσω τοῦμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη. 320
- ΟΙ. οὔτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῆδ', ἢ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
- ΤΕΙ. ὀρῶ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ἰδὼν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μῆδ' ἐγὼ ταυτὸν πάθω— 325
- ΟΙ. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰκτῆριον.
- ΤΕΙ. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ'· ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε,
 τᾶμ' ὡς ἂν εἶπω, μὴ τὰ σ' ἐκφήνω κακά.
- ΟΙ. τί φῆς; ξυνειδὼς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἔννοεῖς 330

- ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- ΤΕΙ. ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀलगυνῶ· τί ταῦτ' ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.
- ΟΙ. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου φύσιν σύ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ὧδ' ἄτεγκτος ἀτελεύτητος φανεῖ;
- ΤΕΙ. ὀργῆν ἐμέμφω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῦ ναίουσαν οὐ κατείδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- ΟΙ. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ἂν ὀργίζοιτ' ἔπι κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάξεις πόλιν; 340
- ΤΕΙ. ἦξει γὰρ αὐτά, κἄν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- ΟΙ. οὐκοῦν, ἅ γ' ἦξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
- ΤΕΙ. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις, θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἦτις ἀγριωτάτη.
- ΟΙ. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἅπερ ξυνήμ' ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοὶ καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ', ὅσον μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων, καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- ΤΕΙ. ἄληθες; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ᾧπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας τῆς νῦν προσαυδᾶν μήτε τούσδε μήτ' ἐμέ, ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίφω μιάστορι.
- ΟΙ. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; 355
- ΤΕΙ. πέφευγα· τάληθές γὰρ ἰσχυῶν τρέφω.
- ΟΙ. πρὸς τοῦ διδαχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- ΤΕΙ. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προὔτρεψω λέγειν.
- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὖθις, ὡς μᾶλλον μάθω.
- ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν, ἢ κπειρᾶ λόγων; 360
- ΟΙ. οὐχ' ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὖθις φράσον.

- ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρός, οὐ ζῆτεῖς, κυρεῖν.
 ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονὰς ἔρεῖς.
 ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἴν' ὀργίζη πλέον ;
 ΟΙ. ὅσον γε χροῖεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
 ΤΕΙ. λεληθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλότατοις
 αἴσχισθ' ὁμιλοῦντ', οὐδ' ὄραν, ἴν' εἴ κακοῦ.
 ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' αἰεὶ λέξειν δοκεῖς ;
 ΤΕΙ. εἴπερ τί γ' ἔστι τῆς ἀληθείας σθένος.
 ΟΙ. ἀλλ' ἔστι, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
 τυφλὸς τά τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.
 ΤΕΙ. σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὄνειδιζων, ἃ σοὶ
 οὐδεὶς ὅς οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεὶ τάχα.
 ΟΙ. μᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μῆτ' ἐμὲ
 μῆτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα, βλάψαι ποτ' ἄν. 375
 ΤΕΙ. οὐ γάρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
 ἱκανὸς Ἀπόλλων, ᾧ τάδ' ἐκπροᾶξι μέλει.
 ΟΙ. Κρέοντος ἦ σοῦ ταῦτα ἀξέυροῦματα ;
 ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
 ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης 380
 ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλῳ βίῳ,
 ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται,
 εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὐνεχ', ἦν ἐμοὶ πόλις
 δωρητόν, οὐκ αἰτητόν, εἰσεχειρίσειν,
 ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
 λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἱμείρεται,
 ὑφεῖς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
 δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
 μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός.
 ἐπεὶ, φέρ' εἰπέ, ποῦ σὺ μάντις εἶ σαφῆς ; 390
 πῶς οὐχ, ὄθ' ἢ ῥαψφδὸς ἐνθάδ' ἦν κῶνον,
 ἠῦδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον ;

- καίτοι τό γ' αἶνιγμ' οὐχί τοῦπιόντος ἦν
 ἄνδρὸς διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προὑφάνης ἔχων 395
 οὔτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
 ὁ μηδὲν εἰδῶς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν·
 ὄν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνους
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγηλατήσιν· εἰ δὲ μὴ ἴδοκεῖς γέρον
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ ἄν οἰά περ φρονεῖς.
- ΧΟ. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὄργῃ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τότε σκοπεῖν.
- ΤΕΙ. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ κἀγὼ κρατῶ. 410
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία,
 ὅστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνείδισας·
 σὺ καὶ δέδορκας, κοῦ βλέπεις ἴν' εἰ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις οὐδ' ὄτων οἰκεῖς μέτα. 415
 ἄρ' οἴσθ', ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὦν
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κἀπὶ γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἔλῃ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον. 420
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ' ἔσται λιμήν,
 ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σῆμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὄν δόμοις
 ἄνορμον εἰσέπλευσας, εὐπλοίας τυχῶν;

- ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνη κακῶν,
 ἃ σ' ἐξιώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμόν στομά
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.
- ΟΙ. ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θᾶσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄψορρος οἶκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;
 ΤΕΙ. οὐδ' ἰκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ κάλεις.
- ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἦδη μῶρα φανήσοντ', ἐπεὶ
 σχολῇ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστελλάμην.
- ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφυμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.
 ΟΙ. ποίοισι; μεῖνον· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;
 ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
- ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῃ λέγεις.
 ΤΕΙ. οὐκουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφως; 440
 ΟΙ. τοιαῦτ' ὄνειδιζ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.
 ΤΕΙ. αὕτη γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλεσεν.
- ΟΙ. ἄλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.
 ΤΕΙ. ἄπειμι τοίνυν· καὶ σύ, παῖ, κόμιζε με.
- ΟΙ. κομιζέτω δῆθ' ὡς παρῶν σύ γ' ἐμποδῶν 445
 ὄχλεις· συθεῖς τ' ἄν οὐκ ἄν ἀλγύναις πλέον.
 ΤΕΙ. εἰπὼν ἄπειμ', ὧν οὐνεκ' ἦλθον, οὐ τὸ σὸν
 δεῖσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ', ὅπου μ' ὀλεῖς.
 λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κἀνακηρύσσων φόνον 450
 τὸν Λαίτιον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,
 ξένος, λόγῳ μέτοικος, εἶτα δ' ἐγγενῆς
 φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
 τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδορκότος

καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἔπι 455
 σκήπτρω προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύεται.
 φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
 ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κἀξ ἧς ἔφω
 γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς 460
 ὁμοσπύρος τε καὶ φρονεύς. καὶ ταῦτ', ἰὼν
 εἴσω, λογίζου· κἄν λάβῃς ἐψευσμένον,
 φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' τίς, ὄντιν' ἄ θεσπιέπεια Δελφίς εἶπε πέτρα
 ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
 ὄρα νιν ἀελλάδων
 ἵππων σθεναρότερον
 φυγᾶ πόδα νωμᾶν.
 ἔνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
 πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
 δειναὶ δ' ἄμ' ἔπονται
 Κῆρες ἀναπλάκῃτοι.
 ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφόνεντος ἀρτίως φανεῖσα
 φάμα Παρνασοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ' 475
 [ἰχνεύειν·
 φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν
 ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
 πέτρας, ὡς ταῦρος,
 μέλεος μελέφ ποδὶ χηρεύων,
 τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων 480
 μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
 ζῶντα περιποτᾶται.
 στροφή β' δεινὰ μὲν οὔν, δεινὰ ταράσσει σοφὸς οἰω-
 [νοθέτας 485

- οὔτε δοκοῦντι οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτ' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.
τί γὰρ ἢ Λαβδακίδαις,
ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθ' 490
ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω
ἔμαθον, πρὸς ὅτου δὴ, βασάνῳ πίστιν ἔχων,
ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἶμ' Οἰδιπόδα, 495
Λαβδακίδαις ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.
- ἀντιστρ.β' ἄλλ' ὁ μὲν οὔν Ζεὺς ὁ τ' Ἀπόλλων ξυνετοὶ
[καὶ τὰ βροτῶν
εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ ἄγω
[φέρειται 500
κρίσις οὐκ' ἔστιν ἀληθής· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παρσμεΐψειεν ἀνήρ.
ἄλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἄν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος, 505
μεμφομένων ἂν καταφαίην.
φανερὰ γὰρ ἐπ' αὐτῷ περὸς ἐσ' ἦλθε κόρα
ποτέ, καὶ σοφὸς ὄφθη βασάνῳ θ' ἠδύπολις· 510
τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν.
- ΚΡ. ἄνδρες πολῖται, δειν' ἔπη πεπυσμένος
κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίπου,
πάρειμ' ἀτλήτων. εἰ γὰρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515
ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι
λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν εἰς βλάβην φέρον,
οὔτοι βίου μοι τοῦ μακροαῖωνος πόθος,
φέροντι τήνδε βάξιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν
ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέροι, 520
ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,
κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.
- ΧΟ. ἄλλ' ἦλθε μὲν δὴ τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἂν
ὄργῃ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν.

- KP. τοῦπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
 πεισθεῖς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι ;
- XO. ἠὺδατο μὲν τάδ'· οἶδα δ' οὐ, γνώμη τίνη.
- KP. ἐξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε κάξ ὀρθῆς φρενὸς
 κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου ;
- XO. οὐκ' οἶδ'· ἅ γὰρ δρῶσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ' ὀρῶ. 530
 αὐτὸς δ' ὄδ' ἤδη δωμάτων ἔξω περᾶ.
- OI. οὔτος σύ, πῶς δεῦρ' ἤλθες ; ἦ τοσονδ' ἔχεις
 τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμὰς στέγας
 ἴκου, φονεὺς ὧν τοῦδε τάνδρὸς ἐφανῶς
 ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος ; 535
 φέρ' εἰπὲ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
 ἰδὼν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλέσω ποιεῖν ;
 ἦ τοῦργον ὡς οὐ γνωριοῖμί σου τόδε
 δόλω προσέρπον, ἦ οὐκ ἀλεξιόμην μαθῶν ;
 ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγχείρημά σου, 540
 ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
 θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται ;
- KP. οἶσθ' ὡς ποίησον ; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
 ἴσ' ἀντάκουσον, κάτα κρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
- OI. λέγειν σὺ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
 σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὐρηκ' ἐμοί.
- KP. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
- OI. τοῦτ' αὐτὸ μή μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- KP. εἶ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν
 εἶναί τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
- OI. εἶ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
 δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὖ φρονεῖς.
- KP. ξύμφημί σοι ταῦτ' ἔνδικ' εἰρησθαι· τὸ δὲ
 πάθημ' ὁποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- OI. ἔπειθες ἦ οὐκ ἔπειθες, ὡς χρεῖη μ' ἐπὶ 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα ;
 ΚΡ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευέματι.
 ΟΙ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λάιος χρόνον—
 ΚΡ. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
 ΟΙ. ἄφαντος ἔρρει θανασίμφ χειρώματι; 560
 ΚΡ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΟΙ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ ;
 ΚΡ. σοφός γ' ὁμοίως καὶ ἴσου τιμώμενος.
 ΟΙ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ.
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε ;
 ΚΡ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; κοῦκ ἠκούσαμεν.
 ΟΙ. πῶς οὖν τότε οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ἠῦδα τάδε ;
 ΚΡ. οὐκ οἶδ'. ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγαῖν φιλῶ.
 ΟΙ. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὔ φρονῶν. 570
 ΚΡ. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἄρνησομαι.
 ΟΙ. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνηλθε, τὰς ἐμὰς
 οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαΐου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τάδ', αὐτὸς οἶσθ'. ἐγὼ δὲ σοῦ
 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ', ἄπερ κάμου σὺ νῦν. 575
 ΟΙ. ἐκμάνθαν'. οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΚΡ. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις ;
 ΟΙ. ἄρνησις οὐκ ἐνέστιν ὧν ἀνιστορεῖς.
 ΚΡ. ἄρχεις δ' ἐκείνῃ ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων ;
 ΟΙ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος ;
 ΟΙ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνῃ φίλος.
 ΚΡ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγώ, σαυτῷ λόγον.
 σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ἄρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ἄτρεστον εὔδοντ', εἰ τά γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' αὐτὸς ἰμείρων ἔφυν
 τύραννος εἶναι μάλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
 οὔτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἦρχον, πολλὰ κἄν ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννὶς ἡδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφω;
 οὔπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρῆζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
 νῦν οἱ σέθεν χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἔνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ἀφείς τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν 600
 ἀλλ' οὔτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
 οὔτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβης 605
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μή μ' ἀπλῆ κτάνης
 ψήφω, διπλῇ δέ, τῇ τ' ἐμῇ καὶ σῇ, λαβῶν·
 γνώμῃ δ' ἀδήλω μὴ με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
 χρηστοὺς νομίζεις, οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοντον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς· ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος,
 κακὸν δὲ κἄν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μῆ. 615
 ΧΟ. καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἄναξ· φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

- ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχὺν δεῖ κάμει βουλεύειν πάλιν·
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμέν' ἔσται, τὰμὰ δ' ἡμαρτημένα.
- ΚΡ. τί δῆτα χορήξεις; ἢ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἦκιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
ΚΡ. ὅταν προδείξῃς, οἶόν ἐστι τὸ φθονεῖν.
ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις. 625
ΚΡ. οὐ γὰρ φρονουῖντά σ' εὖ βλέπω.
ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμόν.
ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.
ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.
ΚΡ. οὔτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
ΟΙ. ὦ πόλις, πόλις.
ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνῳ. 630
ΧΟ. παύσασθ', ἄνακτες· καιρίαν δ' ὑμῖν ὄρω
τήνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἰοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὖ θέσθαι χρεῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ' οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὔτω νοσοῦσης, ἴδια κινουῖντες κακά;
οὐκ εἶ σύ τ' οἴκους, σύ τε, Κρέων, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος εἰς μέγ' οἴσετε;
ΚΡ. ὅμαιμε, δεινά μ' Οἰδίπους, ὁ σὸς πόσις
δραῖσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.
ΟΙ. ξύμφημι· δραῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς

- εἴληφα τοῦμὸν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 ΚΡ. μὴ νῦν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὦν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. 645
 ΙΟ. ᾧ πρὸς θεῶν, πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε,
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα κάμῃ τούσδε θ', οἱ πάρεισί σοι.

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α'. πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἄναξ, λίσσομαι. 650
 ΟΙ. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω ;
 ΧΟ. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
 ΟΙ. οἴσθ' οὔν, ἃ χρῆζεις ; [ταῖδεσαι.
 ΧΟ. οἶδα.
 ΟΙ. φράζε δή, τί φῆς. 655
 ΧΟ. τὸν ἐναγῆ φίλον μὴ ποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
 ΟΙ. εὔ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς, ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ β'. οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἄφιλος, ὃ τι πύματον
 ὀλοίμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλὰ μοι δυσμόρφ γὰ φθίνουσα 665
 τρύχει ψυχάν, τὰδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
 ΟΙ. ὄδ' οὔν ἴτω, κεῖ χρῆ με παντελῶς θανεῖν,
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βίᾳ. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὔτος δ', ἔνθ' ἂν ἦ, στυγῆσεται.
 ΚΡ. στυγνὸς μὲν εἶκων δῆλος εἶ, βαρὺς δ', ὅταν

θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγισταί φέρειν. 675

ΟΙ. οὐκ οὐν μ' ἑάσεις κάκτος εἶ;

ΚΡ. πορεύσομαι,
σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.

ΧΟΡΟΣ

ἀντιστρ. α'. γύναι, τί μέλλεις κομίζεῖν δόμων τόνδ' ἔσω;

ΙΟ. μαθοῦσά γ', ἥ τις ἢ τύχη. 680

ΧΟ. δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἔνδικον.

ΙΟ. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;

ΧΟ. ναίχι.

ΙΟ. καὶ τίς ἦν λόγος;

ΧΟ. ἄλις ἔμοιγ', ἄλις γὰς προπονουμένας,
φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν. 685

ΟΙ. ὀρθῶς ἴν' ἦκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνήρ,
τοῦμόν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;

ΧΟ. ἀναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἄπαξ μόνον,
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα 690
πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι,

ὅς τ' ἐμὰν γὰν φίλαν ἐν πόνοισιν
ἀλύουσαν κατ' ὀρθὸν οὐρῖσας· 695
τὰ νῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύνῃ, γενοῦ.

ΙΟ. πρὸς θεῶν δίδαξον κάμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσήνδε πράγματος στήσας ἔχεις.

ΟΙ. ἐρῶ (σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω) 700
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.

ΙΟ. λέγ', εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.

ΟΙ. φονέα μέ φησι Λαῖτου καθεστάναι.

ΙΟ. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθὼν ἄλλου πάρα;

- εἴληφα τοῦμὸν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 ΚΡ. μὴ νῦν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὧν ἐπαιτιᾶ με δοῦν. 645
 ΙΟ. ᾧ πρὸς θεῶν, πιστευσον, Οἰδίπους, τάδε,
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα καμὲ τούσδε θ', οἳ πάρεισί σοι.

ΧΟΡΟΣ

- στροφή α'. πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
 ΟΙ. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω ;
 ΧΟ. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
 ΟΙ. οἷσθ' οὔν, ἃ χροῖζεις ; [ταίδεσαι.
 ΧΟ. οἶδα.
 ΟΙ. φράζε δή, τί φῆς. 655
 ΧΟ. τὸν ἐναγῆ φίλον μὴ ποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
 ΟΙ. εὔ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς, ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.

ΧΟΡΟΣ

- στροφή β'. οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἄφίλος, ὃ τι πύματον
 ὀλοίμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλὰ μοι δυσμόρφ γὰ φθίνουσα 665
 τρύχει ψυχάν, τὰδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
 ΟΙ. ὄδ' οὔν ἴτω, κεῖ χροῖ με παντελῶς θανεῖν,
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βία. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὔτος δ', ἔνθ' ἂν ἦ, στυγήσεται.
 ΚΡ. στυγνὸς μὲν εἰκὼν δηλὸς εἶ, βαρὺς δ', ὅταν

θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγισταί φέρειν. 675

- ΟΙ. οὐκ οὐκ μ' ἑάσεις κακτὸς εἶ;
ΚΡ. πορεύομαι,
σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.

ΧΟΡΟΣ.

- ἀντιστρ. α'. γύναι, τί μέλλεις κομίζειν δόμων τόνδ' ἔσω;
ΙΟ. μαθοῦσά γ', ἥτις ἡ τύχη. 680
ΧΟ. δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἴνδικον.
ΙΟ. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
ΧΟ. ναίχι.
ΙΟ. καὶ τίς ἦν λόγος;
ΧΟ. ἄλλος ἔμοιγ', ἄλλος γὰς προπονουμένας, 685
φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.
ΟΙ. ὀρθῶς ἴν' ἦκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνήρ,
τοῦμὸν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;
ΧΟ. ἄναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἄπαξ μόνον,
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα 690
πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι,
ὅς τ' ἐμὰν γὰν φίλαν ἐν πόνοισιν
ἀλύουσαν κατ' ὀρθὸν οὐρισας· 695
τὰ νῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύνα, γενουθ.
ΙΟ. πρὸς θεῶν δίδαξον καὶ μ', ἄναξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσὴνδε πράγματος στήσας ἔχεις.
ΟΙ. ἐρῶ (σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω) 700
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.
ΙΟ. λέγ', εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.
ΟΙ. φονέα μέ φησι Λαΐου καθεστάναι.
ΙΟ. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθῶν ἄλλου πάρα;

- ΟΙ. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705
τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἔλευθεροῖ στόμα.
- ΙΟ. σὺ νῦν ἀφεις σεαυτὸν ὦν λέγεις περὶ,
ἐμοῦ πάκουσον καὶ μάθ' οὐνεκ' ἐστὶ σοι
βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα· 710
χρησμὸς γὰρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
ὡς αὐτὸν ἦξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γ' ἠ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
λησται φονεύουσ' ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
τρεις, καὶ νιν ἄρθρα κείνος ἐνζεύξας ποδοῖν
ἔρριπεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
κάνταυθ' Ἀπόλλων οὔτ' ἐκείνον ἦνυσε 720
φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάιον,
τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
τοιαῦτα φῆμαι μαντικαὶ διώρισαν·
ὦν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὦν γὰρ ἂν θεὸς
χρεῖαν ἐρευνᾷ, ὄραδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
- ΟΙ. οἷόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
ψυχῆς πλάνημα κάνακίνησις φρενῶν.
- ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὕπο στραφεῖς λέγεις ;
- ΟΙ. ἔδοξ' ἀκούσαί σου τόδ', ὡς ὁ Λάιος
κατασφαγεῖη πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730
- ΙΟ. ηὐδάτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
- ΟΙ. καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὔτος, οὐ τόδ' ἦν πάθος ;
- ΙΟ. Φωκίς μὲν ἠ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
ἔς ταῦτὸ Δελφῶν κάπὸ Δαυλείας ἄγει.
- ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὐξεληλυθώς ; 735

- ΙΟ. σχεδόν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονὸς
ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
- ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι ;
- ΙΟ. τί δ' ἔστι σοι τοῦτ', Οιδίπους, ἐνθύμιον ;
- ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα. τὸν δὲ Λάιον, φύσιν 740
τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμήν ἤβης ἔχων.
- ΙΟ. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθῆς κάρα·
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάτει πολύ.
- ΟΙ. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἐμαυτὸν εἰς ἀρὰς
δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- ΙΟ. πῶς φῆς ; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ', ἄναξ.
- ΟΙ. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ·
δείξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείπῃς ἔτι.
- ΙΟ. καὶ μὴν ὀκνῶ μέν, ἃ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- ΟΙ. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
ἄνδρας λοχίτας, οἳ' ἀνὴρ ἀρχηγέτης ;
- ΙΟ. πέντ' ἦσαν οἱ ξύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λάιον μία.
- ΟΙ. αἰαῖ, τὰδ' ἦδη διαφανῆ. τίς ἦν ποτε
ὁ τούσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι ; 755
- ΙΟ. οἰκεύς τις, ὅσπερ ἔκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
- ΟΙ. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τὰ νῦν παρῶν ;
- ΙΟ. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κεῖθεν ἦλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λάιον τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν, 760
ἀγρούς σφε πέμψαι καπὶ ποιμνίων νομάς,
ὡς πλείστον εἶη τοῦδ' ἄποπτος ἄστεως.
κάπεμψ' ἐγὼ νιν. ἄξιός γάρ, οἳ' ἀνὴρ
δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μείζω χάριν.
- ΟΙ. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν ; 765
- ΙΟ. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι ;

- ΟΙ. δέδοικ' ἑμαυτόν, ὃ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἅ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- ΙΟ. ἀλλ' ἴξεται μὲν ἄξια δέ που μαθεῖν
κάγὼ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ', ἄναξ. 770
- ΟΙ. κοῦ μὴ στερηθῆς γ', ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἄν και μείζονι
λέξαιμ' ἄν ἢ σοί, διὰ τύχης τοιαῶδ' ἰών·
ἐμοὶ πατήρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος,
μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς. ἠγόμην δ' ἀνήρ 775
ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
τοιάδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἄξια,
σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἄξια.
ἀνὴρ γὰρ ἐν δειπνοῖς μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη
καλεῖ παρ' οἴνῳ, πλαστὸς ὡς εἶην πατρί. 780
κάγὼ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
μόλις κατέσχον· θάτέρα δ' ἰὼν πέλας
μητρὸς πατρὸς τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφόρως
τοῦνειδος ἦγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
κάγὼ τὰ μὲν κείνοιον ἔτερπόμεν, ὅμως δ' 785
ἔκνιζέ μ' ἀεὶ τοῦθ'· ὑφείρπε γὰρ πολὺ.
λάθρα δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς πορεύομαι
Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὦν μὲν ἰκόμην,
ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δ' ἄθλια
καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προὔφανε λέγων, 790
ὡς μητρὶ μὲν χρεῖή με μειχθῆναι, γένος δ'
ἄτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄρα,ν,
φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
κάγὼ, ἴπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν
ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα 795
ἔφευγον, ἔνθα μὴ ποτ' ὀψοίμην κακῶν
χρησμῶν ὄνειδη τῶν ἐμῶν τελούμενα.

στείχων δ' ἴκνοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
 σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
 καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερῶ· τριπλῆς 800
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὁδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθά μοι κήρυξ τε κἀπὶ πωλικῆς
 ἀνῆρ ἀπήνης ἐμβεβώς, οἶον σὺ φῆς,
 ξυνηντίαζον· ἀξ ὁδοῦ μ' ὅ θ' ἠγεμῶν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἠλαυνέτην. 805
 κἀγὼ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλάτην,
 παῖω δι' ὀργῆς· καὶ μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὀρᾶ
 ὄχους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
 κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
 οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκῆπτρῳ τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὑπτιος
 μέσης ἀπήνης εὐθύς ἐκκυλίνδεται·
 κτείνω δὲ τοὺς ξύμπαντας. εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές,
 τίς τοῦδέ γ' ἀνδρὸς νῦν ἂν ἀθλιώτερος, 815
 τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνῆρ;
 ὃν μὴ ξένων ἕξεστι μηδ' ἀστῶν τινι,
 δόμοις δέχεσθαι μηδὲ προσφωνεῖν τινα,
 ὦθεϊν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἦν
 ἢ γὰρ π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
 λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
 χραίνω, δι' ὧν περ ὤλετ'. ἄρ' ἔφυν κακός,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἴ με χρὴ φυγεῖν,
 καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμοὺς ἰδεῖν,
 μή μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ 825
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε ἀξέθρεψέ με ;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὠμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν

- κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἂν ὀρθοίῃ λόγον ;
 μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὃ θεῶν ἀγνὸν σέβας, 830
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν· ἀλλ' ἐκ βροτῶν
 βαιὴν ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλὶδ' ἑμαυτῷ ξυμποραῶς ἀφιγμένην.
- ΧΟ. ἡμῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· ἕως δ' ἂν οὖν
 πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθῃς, ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος
 τὸν ἄνδρα, τὸν βοτῆρα, προσμεῖναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένον δὲ τίς ποθ' ἢ προθυμία ;
 ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ'· ἦν γὰρ εὐρεθῆ ἴλων
 σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος. 840
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον ;
 ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐννέπειν,
 ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
 λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον·
 οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος. 845
- εἰ δ' ἄνδρ' ἐν' οἰόζωνον ἀυδήσει, σαφῶς
 τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.
- ΙΟ. ἀλλ' ὡς φάνέν γε τοῦπος ὧδ' ἐπίστασο,
 οὐκ ἔστιν αὐτῷ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν·
 πόλις γὰρ ἤκουσ' οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
- εἰ δ' οὖν τι κάκτροποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου
 οὔτοι ποτ', ὦναξ, τὸν γε Λαῖτου φόνον
 φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὃν γε Λοξίας
 διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
 καίτοι νιν οὐ κεῖνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
 κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὄλετο·
 ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
 βλέψαιμ' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὑστερον.
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην

- πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
 ΙΟ. πέμψω ταχύνας· ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους·
 οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὧν οὐ σοὶ φίλον.

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α' εἴ μοι ξυνεΐη φέροντι
 μοῖρα τὰν εὖσεπτον ἀγνεΐαν λόγων
 ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865
 ὑψίποδες, οὐρανία
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μὴ ποτε λάθρα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.
- ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον.
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἃ μὴ ἴπικαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὄρουσέν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἔνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι· 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων.
- στροφὴ β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων, 885
 κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν χλιδαῖς,

- εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἕξεται ματάζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνήρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχᾶς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἱ
 τοιαῖδε πράξεις τίμαι, 895
 τί δεῖ με χορεῦειν;
 ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἄβαισι ναδὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν 900
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεικτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ' ὦ κρατύνων, εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσπων, μὴ λάθοι
 σὲ τάν τε σὴν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν. 905
 φθίνοντα γὰρ Λαῖου
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιροῦσιν ἤδη, κοῦδαμοῦ
 τιμαῖς Ἄπολλων ἐμφανῆς·
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα. 910
- IO. χώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τὰδ' ἐν χεροῖν
 στέφη λαβούση κάπιθυμιάματα.
 ὑψοῦ γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποι' ἀνήρ 915
 ἔννουσ τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἄπολλον, ἄγχιστος γὰρ εἶ,

ἰκέτις ἀφίγμαι τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν, 920
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρης·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κεῖνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεῶς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίπου; 925
 μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ', εἰ κάτισθ', ὅπου.
- ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καὐτὸς ἔνδον, ὦ ξένε·
 γυνὴ δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.
- ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις αἰεὶ
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελῆς δάμαρ. 930
- ΙΟ. αὐτῶς δὲ καὶ σύ γ', ὦ ξέν· ἄξιος γὰρ εἶ
 τῆς εὐεπείας οὔνεκ'· ἀλλὰ φράζ', ὅτου
 χρήζων ἀφίξει χῶτι σημῆναι θέλων.
- ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῶ, γύναι.
- ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνοσ' δ' ἀφιγμένος; 935
- ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὐξερῶ τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶσ' δ' οὐκ ἄν; ἀσχάλλοις δ' ἴσως.
- ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποῖαν δύναμιν ᾧδ' ἔχει διπλῆν;
- ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι χθονός
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ηὐδατ' ἐκεῖ. 940
- ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
- ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
- ΙΟ. πῶσ' εἶπας; ἢ τέθνηκε Πόλυβος, ὦ γέρον;
- ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
- ΙΟ. ὦ πρόσπολ', οὐχὶ δεσπότη τάδ' ὡς τάχος 945
 μολοῦσα λέξεις; ὦ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἐστέ. τοῦτον Οἰδίπουσ' πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι, καὶ νῦν ὄδε

- πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὕπο.
 ΟΙ. ὦ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα. 950
 τί μ' ἐξεπέμψω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
 ΙΟ. ἄκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
 τὰ σέμν' ἴν' ἤκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
 ΟΙ. οὔτος δέ τίς ποτ' ἐστί, καὶ τί μοι λέγει;
 ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν 955
 ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὄλωλότα.
 ΟΙ. τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εὖ ἴσθ' ἐκεῖνόν θανάσιμον βεβηκότα.
 ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ;
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή. 960
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακροῦ γε συμμετρούμενος χρόνω.
 ΟΙ. φεῦ φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις 965
 τὴν πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω
 κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑψηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανὼν
 κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐνθάδε
 ἄψαυστος ἔγχους· εἴ τι μὴ τῶμῳ πόθῳ
 κατέφθιθ', οὔτω δ' ἄν θανῶν εἴη ἕξ ἐμοῦ. 970
 τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβὼν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' Ἄιδῃ Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
 ΙΟ. οὐκ οὖν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ἠὔδας· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμην.
 ΙΟ. μὴ νῦν εἴτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλλης. 975
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέκτρον οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἀνθρωπος, ᾧ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφῆς;
 εἰκῆ κρατίστον ζῆν, ὅπως δύναιτό τις.

- σὺ δ' εἰς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα· 980
πολλοὶ γὰρ ἤδη κὰν ὀνειράσιν βροτῶν
μητρὶ ξυνηνύσθησαν. ἀλλὰ ταῦθ' ὅτω
παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἂν ἐξείρητό σοι,
εἰ μὴ ἴκνυται ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ 985
ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεῖ καλῶς λέγεις, ὀκνεῖν.
- ΙΟ. καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.
ΟΙ. μέγας, ξυνήμ'· ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
ΟΙ. Μερόπης γηραιέ, Πόλυβος ἧς ᾤκει μέτα. 990
ΑΓ. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὃ ξένε.
- ΑΓ. ἦ ῥητόν, ἦ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναί;
ΟΙ. μάλιστα γ'· εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τῆμαυτοῦ τό τε. 995
πατρῶον αἶμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
ὦν οὔνεχ' ἢ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
μακρὰν ἀπφκεῖτ' εὐτυχῶς μέν, ἀλλ' ὅμως
τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
- ΑΓ. ἦ γὰρ τάδ' ὀκνῶν κεῖθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
ΟΙ. πατρός τε χρῆζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ', ἄναξ,
ἐπέπερ εὔνους ἦλθον, ἐξελυσάμην;
ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὔπραξαιμί τι.
ΟΙ. ἀλλ' οὐ ποτ' εἶμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὁμοῦ.
ΑΓ. ὦ παῖ, καλῶς εἶ δηλὸς οὐκ εἰδώς, τί δρᾶς.
ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με,
ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὔνεκ' εἰς οἴκους μολεῖν. 1010

- ΟΙ. ταρβῶν γε, μή μοι Φοῖβος ἐξέλθῃ σαφής.
 ΑΓ. ἤ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβῃς;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυγ; 1015
 ΑΓ. ὀθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
 ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε ἀνδρός, ἀλλ' ἴσον.
 ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
 ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὐτ' ἐκείνος οὐτ' ἐγώ. 1020
 ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
 ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβῶν.
 ΟΙ. κἄθ' ὧδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
 ΑΓ. ἦ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
 ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἦ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδως;
 ΑΓ. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πυχαιῖς. 1025
 ΟΙ. ὠδοιπόρεις δὲ πρὸς τί τούσδε τοὺς τόπους;
 ΑΓ. ἐνταῦθ' ὄρειοις ποιμνίοις ἐπεστάτων.
 ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπῃ θητεία πλάνης;
 ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
 ΟΙ. τί δ' ἄλλος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
 ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
 ΟΙ. Οἴμοι τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
 ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
 ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην. 1035
 ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὅς εἰ.
 ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρὸς; φράσον.
 ΑΓ. οὐκ, οἶδ'. ὁ δοὺς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶον φρονεῖ.
 ΟΙ. ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
 ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
 ΟΙ. τίς οὗτος; ἦ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;

- ΑΓ. τῶν Λαΐου δήπου τις ὠνομάζετο.
 ΟΙ. ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ ;
 ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρὸς οὔτος ἦν βοτῆρ.
 ΟΙ. ἦ κάσ' ἔτι ζῶν οὔτος ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ ; 1045
 ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἶδειτ' ἂν οὐπιχώριοι.
 ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
 ὅστις κάτοιδε τὸν βοτῆρ', ὃν ἐννέπει,
 εἴτ' οὔν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν ;
 σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ἠύρῃσθαι τάδε. 1050
 ΧΟ. οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
 ὃν κἀμάτερες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
 ἦδ' ἂν τάδ' οὐχ ἦριστ' ἂν Ἰοκάστη λέγοι.
 ΟΙ. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
 μολεῖν ἐφιέμεσθα τόν θ' οὔτος λέγει ; 1055
 ΙΟ. τί δ', ὄντιν' εἶπε ; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
 ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμῆσθαι μάτην.
 ΟΙ. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', ὅπως ἐγώ, λαβῶν
 σημεῖα τοιαῦτ', οὐ φανῶ τοῦμὸν γένος.
 ΙΟ. μὴ πρὸς θεῶν, εἴπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου 1060
 κήδη, ματεύσης τοῦθ'· ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ.
 ΟΙ. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἐὰν τρίτης ἐγῶ
 μητρὸς φανῶ τριδουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
 ΙΟ. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
 ΟΙ. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τάδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
 ΙΟ. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὔ τὰ λῶστά σοι λέγω.
 ΟΙ. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
 ΙΟ. ὦ δύσποτμ', εἴθε μήποτε γνοίης, ὅς εἶ.
 ΟΙ. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι ;
 ταύτην δ' ἔατε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
 ΙΟ. ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε. τοῦτο γάρ σ' ἔχω
 μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὐ ποθ' ὕστερον.

- ΧΟ. τί ποτε βέβηκεν, Οιδίπους, ὑπ' ἀγρίας
 ἄξασα λύπης ἢ γυνή ; δέδοιχ' ὅπως
 μὴ ἕκ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
- ΟΙ. ὅποια χρήζει ῥηγνύτω· τοῦμόν δ' ἐγώ,
 κεῖ σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
 αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα,
 τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
 ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080
 τῆς εὖ διδούσης, οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιόσδε δ' ἐκφῦς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἕκμαθεῖν τοῦμόν γένος. 1085

ΧΟΡΟΣ

- στροφή. εἶπερ ἐγὼ μάντις εἰμι
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπείρων,
 ὃ Κιθαιρῶν, οὐκ ἔσει
 τὰν αὔριον πανσέληνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οιδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὔξειν,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095
 ἰήιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἶη.
- ἀντιστρ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβάτα πατρὸς
 πελασθεῖσ', 1100
 ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις

Λοξίου ; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἶθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσσει,
 εἶθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὀρέων σ' 1105
 εὔρημα δέξαιτ' ἔκ του
 Νυμφᾶν Ἐλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίξει.

- ΟΙ. εἰ χροῖ τι κάμει, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμᾶσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραῖν δοκῶ, 1110
 ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακροῦ
 γήρα ξυνάδει τῷδε τάνδρῳ σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἑμαυτοῦ, τῇ δ' ἐπιστήμῃ σύ μου
 προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος. 1115
- ΧΟ. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαῖτου γὰρ ἦν,
 εἴπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνήρ.
- ΟΙ. σέ πρῶτ' ἐρωτῶ τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἦ τόνδε φράζεις ;
- ΑΓ. τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς. 1120
- ΟΙ. οὔτος σύ, πρέσβυ, δευρό μοι φώνει βλέπων,
 ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Λαῖτου πότ' ἦσθα σύ ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

- ἦ δοῦλος, οὐκ ὄνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.
 ΟΙ. ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα ;
 ΘΕ. ποιμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμεν. 1125
 ΟΙ. χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ὢν ;
 ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρών, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.
 ΟΙ. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα, τῆδέ που μαθών ;
 ΘΕ. τί χροῖμα δρωῖντα ; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις ;
 ΟΙ. τόνδ', ὅς πάρεστιν· ἢ ξυναλλάξας τί πως ; 1130

- ΘΕ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
 ΑΓ. κούδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνώτ' ἀναμνήσω νιν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
 κάτοιδεν, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
 ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ
 ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῳ τρεῖς ὅλους
 ἐξ ἦρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἤδη τὰμά τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαΐτου σταθμά.
 λέγω τι τούτων ἢ οὐ λέγω πεπραγμένον ;
 1135
- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἰπέ νῦν, τότ' οἶσθα παιδά μοί τινα
 δούς, ὡς ἐμαντῶ θρέμμα θρειαίμην ἐγώ ;
- ΘΕ. τί δ' ἔστι ; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς ;
 ΑΓ. ὄδ' ἐστίν, ὃ τᾶν, κείνος, ὅς τότ' ἦν νέος.
 1145
- ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον, οὐ σιωπήσας ἔσει ;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σὰ
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
- ΘΕ. τί δ', ὃ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω ;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ', ὃν οὗτος ἱστορεῖ.
 1150
- ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἐρεῖς, κλαίων δ' ἐρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντά μ' αἰκίσῃ.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας ;
 ΘΕ. δύστηνος· ἀντὶ τοῦ ; τί προσχρήζων μαθεῖν ;
 1155
- ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὗτος ἱστορεῖ ;
 ΘΕ. ἔδωκ'· ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῶ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνήρ ὄδ', ὡς ἔοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾶ.
 1160
- ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον, ὡς δοίην, πάλαι.

- ΟΙ. πόθεν λαβών ; οἰκεῖον ἢ ἕξ ἄλλου τινός ;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
- ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κακ ποίας στέγης ;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μὴ, δέσποθ', ἰστόρει πλέον. 1165
- ΟΙ. ὄλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαΐου τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἦ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς ;
 ΘΕ. Οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κάγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήξεθ'· ἢ δ' ἔσω
 κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.
- ΟΙ. ἦ γὰρ δίδωσιν ἦδε σοι ;
 ΘΕ. μάλιστ', ἄναξ.
 ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας ;
 ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
 ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων ;
 ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνω κακῶν. 1175
- ΟΙ. ποίων ;
 ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ ;
 ΘΕ. κατοικτίσας, ὃ δέσποθ', ὡς ἄλλην χιθόνα
 δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' εἰς μέγιστ' ἔσωσεν. εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
 ὃν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
- ΟΙ. ἰὸν ἰού, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 ὃ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὁμιλῶν, οὕς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185

ΧΟΡΟΣ

στροφὴ α' ἰὼ γενεαὶ βροτῶν,

- ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
ἢ τοσοῦτον, ὅσον δοκεῖν
καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι ;
τὸ σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, ᾧ
τλᾶμον Οἰδιπόδα, βροτῶν 1195
οὐδένα μακαρίζω·
- ἀντιστρ. α' ὅστις καθ' ὑπερβολὰν
τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ
πάντ' εὐδαιμόνος ὄλβου,
ᾧ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας 1200
τὰν γαμφώνυχα παρθένον
χρησιμφρόν, θανάτων δ' ἐμᾶ
χώρα πύργος ἀνέστας.
ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῆ
ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι- 1205
μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
ἐν Θήβαισιν ἀνάσσων.
- στροφή β' τὰ νῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος ;
τίς ἄταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
ξύνοικος ἀλλαγᾶ βίου ; 1210
ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κάρα,
ᾧ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν
παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν.
πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἱ πατρῶ-
αἰ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας, 1215
σῖγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε ;
- ἀντιστρ. β' ἐφευρὲ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὄρων χρόνος,

δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι
 τεκνούμενον.
 ἰώ, Λαΐειον ὃ τέκνον, 1220
 εἴθε σ', εἴθε σε μήποτ' εἰδόμαν·
 δύρομαι γὰρ ὡς περιάλλ' ἰαχέων
 ἐκ στομάτων. τὸ δ' ὀρθὸν εἰ-
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τοῦμόν ὄμμα. 1225

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' ἀεὶ τιμώμενοι,
 οἷ' ἔργ' ἀκούσεσθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'
 ἀρεῖσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἔτι
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἶμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν 1230
 νίψαι καθαροῦ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα. τῶν δὲ πημονῶν
 μάλιστα λυποῦσ', αἶ φανῶσ' ἀυθαίρετοι.
 ΧΟ. λείπει μὲν οὐδ' ἂ πρόσθεν ἤδειμεν, τὸ μὴ οὐ 1235
 βαρῦστον εἶναι πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κᾶρα.
 ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲ πραχθέντων τὰ μὲν 1240
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἢ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κἂν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,
 πεύση τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα.
 ὅπως γὰρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρώνος, ἔετ' εὐθύ πρὸς τὰ νυμφικὰ 1245
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξιῖσις ἀκμαῖς.

- πύλας δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 κάλει τὸν ἤδη Λάιον πάλαι νεκρόν,
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὑφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι 1250
 τοῖς οἷσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν·
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 ἐξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι.
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὑφ' οὗ 1255
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκείνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἐξαιτῶν πορεῖν,
 γυναῖκά τ', οὐ γυναῖκα, μητρῶαν δ' ὅπου
 κίχοι διπλῆν ἄρουραν οὗ τε καὶ τέκνων. 1260
 λυσσῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
 οὐδεὶς γὰρ ἀνδρῶν, οἱ παρῆμεν ἐγγύθεν.
 δεινὸν δ' ἀύσας, ὥς ὑφηγητοῦ τινος,
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἔκλινε κοῖλα κληῖθρα κάμπιπτει στέγη, 1265
 οὗ δὴ κρεμαστήν τὴν γυναῖκ' ἐσείδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρα νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας,
 χαλᾷ κρεμαστήν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄραν. 1270
 ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χρυσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων,
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθούνεκ' οὐκ ὄψοιντό νιν,
 οὔθ' οἷ' ἔπασχεν οὔθ' ὀποῖ' ἔδρα κακά. 1275
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὓς μὲν οὐκ ἔδει
 ὀψοῖαθ', οὓς δ' ἔχρηξεν οὐ γνωσοῖατο.

- τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ
 ἦρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίεσαν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας 1280
 ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς ἐτέγγετο.
 τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν, οὐ μόνου κάτα,
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῇ κακά.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάροιθε μὲν 1285
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν.
 νῦν δ' ἔσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;
 ΧΟ. βῶα διοίγειν κλῆθρα, καὶ δηλοῦν τινα 1290
 ΕΞ. τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
 τὸν μητρὸς—αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
 ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἑαυτὸν οὐδ' ἔτι
 μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
 ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος 1295
 δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
 δεῖξει δὲ καὶ σοί· κλῆθρα γὰρ πυλῶν τάδε
 διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα
 τοιοῦτον, οἶον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
 ΧΟ. ὃ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις, 1300
 ὃ δεινότατον πάντων, ὅσ' ἐγὼ
 προσέκυρσ' ἤδη. τίς σ', ὃ τλήμων,
 προσέβη μανία; τίς ὁ πηδήσας
 μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
 πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα; 1305
 φεῦ φεῦ, δύσταν'. ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν
 δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
 πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι·

- τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
 ΟΙ. αἰαῖ, φεῦ φεῦ, δύστανος ἐγώ. 1310
 ποῖ γὰς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
 φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;
 ἰὼ δαῖμον, ἴν' ἐνήλω.
 ΧΟ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

- στροφὴ α' ἰὼ σκότου 1315
 νέφος ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον
 ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἴμοι,
 οἴμοι μάλ' αὔθις, οἶον εἰσέδου μ' ἄμα.
 κέντρων τε τῶνδ' οἴσθημα καὶ μνήμη κακῶν.
 ΧΟ. καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πήμασιν 1320
 διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακά.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

- ἀντιστρ. α' ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ φεῦ.
 οὐ γὰρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
 καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὄμως.
 ΧΟ. ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὄψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

- στροφὴ β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
 ὁ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα· 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρᾶν,
 ὅτω γ' ὄρῶντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκὺ; 1335

- ΧΟ. ἦν ταῦθ', ὅπωςπερ καὶ σὺ φήσ.
 ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτὸν ἢ
 στερκιτὸν ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ, φίλοι;
 ἀπάγετ', ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
 ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρατότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
 ΧΟ. δείλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
 ὧς σ' ἠθέλησα μῆδ' ἂν γνῶναί ποτ' ἄν. 1345

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

- ἀντιστρ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδος ἐπιποδίας
 ἔλαβέ μ', ἀπό τε φόνου
 ἔρυστο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν εἰς χάριν πράσσων.
 τότε γὰρ ἂν θανῶν
 οὐκ ἦν φίλοισιν
 οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.
 ΧΟ. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355
 ΟΙ. οὐκουν πατρὸς γ' ἂν φονεὺς
 ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
 βροτοῖς ἐκλήθην
 ὧν ἔφυν ἄπο.
 νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ', 1360
 ἀνοσίων δὲ παῖς,
 ὁμογενῆς τ' ἀφ' ὧν
 αὐτὸς ἔφυν τάλας.
 εἰ δέ τι πρᾶσβύτερον

- ἔφν κακοῦ κακόν,
τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους. 1365
- ΧΟ. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
κρείσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ὦν ἢ ζῶν τυφλός.
- ΟΙ. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ᾧδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβούλευ' ἔτι. 1370
- ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ', ὄμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἄιδου μολῶν,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἶν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἐστὶ κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
- ἀλλ' ἢ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
βλαστοῦσ' ὅπως ἔβλαστε, προσλεύσσειν ἐμοί ;
οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε,
οὐδ' ἄστν γ' οὐδὲ πύργος οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλαθ' ἱερά θ', τῶν ὀ παντλήμων ἐγώ,
κάλλιστ' ἀνῆρ εἷς ἓν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν
φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαῖου.
τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν
ὄρθοις ἔμελλον ὄμμασιν τούτους ὄραν ; 1385
ἦκιστά γ'· ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
πηγῆς δι' ὧτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
τὸ μὴ ποκλῆσαι τοῦμόν ἄθλιον δέμας,
ἴν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γὰρ
τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύ. 1390
ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου ; τί μ' οὐ λαβῶν
ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς ;
ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
λόγῳ παλαιὰ δώμαθ', οἶον ἄρά με 1395

- κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὢν κακ κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεχυμμένη νάπη,
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 αἶ τοῦμόν αἶμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο 1400
 ἐπίετε πατρός, ἄρα μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἷ' ἔργα δράσας ὑμῖν, εἶτα δεῦρ' ἰὼν
 ὅποῖ' ἔπρασον αὐθις ; ὦ γάμοι, γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταῦτόν σπέρμα, κάπεδείξατε 1045
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἶμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε χῶπόσα
 αἴσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἀλλ' οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ', ἀ μὴδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ', ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἴτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν.
 πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰμὰ γὰρ κακὰ
 οὐδεὶς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- ΧΟ. ἀλλ' ὦν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὄδε
 Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
 χώρας λέλειπται μοῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- ΟἪ. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος ;
 τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος ; τὰ γὰρ 1420
 πάρος πρὸς αὐτόν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- ΚΡ. οὐθ' ὡς γελαστής, Οἰδίπους, ἐλήλυθα
 οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
 ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ κατασχύνεσθ' ἔτι
 γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα 1425
 αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἥλιου, τοιόνδ' ἄγος

- ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ
 μήτ' ὄμβρος ἱερὸς μήτε φῶς προσδέξεται.
 ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσκομίζετε·
 τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῃ μάλισθ' ὄρᾶν 1430
 μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- ΟΙ. πρὸς θεῶν, ἐπέιπερ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
 ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
 πιθοῦ τί μοι· πρὸς σοῦ γὰρ οὐδ' ἐμοῦ φράσω.
- ΚΡ. καὶ τοῦ με χρείας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν; 1435
- ΟΙ. ῥῖψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ', ὅπου
 θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- ΚΡ. ἔδρασ' ἄν, εὔ τοῦτ' ἴσθ', ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
 πρῶτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τίπρακτέον.
- ΟΙ. ἀλλ' ἢ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις, 1440
 τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι.
- ΚΡ. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἴν' ἔσταμεν
 χρείας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- ΟΙ. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεσθ' ὕπερ;
- ΚΡ. καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῷ θεῷ πίστιν φέροις. 1445
- ΟΙ. καὶ σοί γ' ἐπισκῆπτω τε καὶ προστρέφομαι·
 τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον
 θεοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὕπερ.
 ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιωθήτω τόδε
 πατρῶον ἄστν ζῶντος οἴκητοῦ τυχεῖν. 1450
 ἀλλ' ἔα με ναίειν ὄρεσιν, ἔνθα κλήζεται
 οὐμὸς Κιθαιρῶν οὗτος, ὃν μήτηρ τέ μοι
 πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον,
 ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπολλύτην, θάνω.
 καίτοι τοσοῦτόν γ' οἶδα, μήτε μ' ἄν νόσον 1455
 μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἄν ποτε
 θνήσκων ἐσώθην, μὴ 'πί τῳ δεινῷ κακῷ.

- ἀλλ' ἢ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποι περ εἶσ', ἴτω·
 παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μὴ μοι, Κρέον,
 προσθῆι μέριμναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
 σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἔνθ' ἄν ᾧσι, τοῦ βίου.
 ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιον ἑμαῖν,
 αἶν οὔποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
 τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ
 ψαύοιμι, πάντων τῶνδ' αἰεὶ μετειχέτην· 1465
 ταῖν μοι μέλεσθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
 ψαῦσαί μ' ἔασον ἀποκλαύσασθαι κακά.
 ἴθ' ὄναξ,
 ἴθ', ᾧ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θυγῶν
 δοκοῖμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον. 1470
 τί φημι ;
 οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοιν
 δακρυροοούντων, καὶ μ' ἐποικτείρας Κρέων
 ἔπεμψέ μοι τὰ φίλτατ' ἐκγόνων ἐμῶν ;
 λέγω τι ; 1475
- ΚΡ. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
 γνοὺς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἢ σ' εἶχεν πάλαι.
- ΟΙ. ἀλλ' εὐτυχοίης, καὶ σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
 ᾧ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε 1480
 ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
 αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρὸς ὑμῖν ᾧδ' ὄραν
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὄμματα,
 ὅς ὑμῖν, ᾧ τέκν', οὔθ' ὄρων οὔθ' ἱστορῶν
 πατὴρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη. 1485
 καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ μικροῦ βίου,
 οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.

- ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίας,
 ποίας δ' ἔορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμέναι 1490
 πρὸς οἶκον ἴξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας ;
 ἀλλ' ἦνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀκμάς,
 τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὀνειδίη λαμβάνων, ἅ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα ; 1495
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι ; τὸν πατέρα πατῆρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, κακ τῶν ἴσων
 ἐκτίσαθ' ὑμᾶς, ὧν περ αὐτὸς ἐξέφυ.
 τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε· κᾶτα τίς γαμεῖ ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεῖς, ὧ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι καγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὧ παῖ Μεινοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατῆρ
 ταύταιν λέλειπαι, νῶ γάρ, ὧ φυτεύσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὺ ὄντε, μὴ σφε περιίδης 1505
 πτωχὰς ἀνάνδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,
 μηδ' ἐξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὧδε τηλικάσδ' ὀρῶν
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ξέννευσον, ὧ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερί. 1510
 σφῶν δ', ὧ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοί,
 οὗ καιρὸς ἐγὼ, ζῆν, τοῦ βίου δὲ λῶνονος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
- ΚΡ. ἄλις, ἴν' ἐξήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1515
 ΟΙ. πειστέον, κεῖ μηδὲν ἠδύ.
 ΚΡ. πάντα γὰρ καιρῶ καλά.
 ΟΙ. οἶσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι ;
 ΚΡ. λέξεις, καὶ τότε εἴσομαι κλύων.

- ΟΙ. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικόν.
 ΚΡ. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 ΟΙ. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦκω.
 ΚΡ. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
 ΟΙ. φῆς τάδ' οὖν ;
 ΚΡ. ἄ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520
 ΟΙ. ἄπαγέ νυν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.
 ΚΡ. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 ΟΙ. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
 ΚΡ. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν
 καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὗ σοι τῷ βίῳ ξυνέσπετο.
 ΧΟ. ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσειτ', Οἰδίπους ὄδε, 1525
 ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ,
 οὗ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ, μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στιχ. 1-13. Λεξιλογικαί: *νέα τροφή* = νέα θρέμματα, νέα γενεά (ἐτέθη τὸ ἀφροημ. τροφή ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.). *πάλαι-νέα*, ἀντίθεσις· ἡ λέξις *νέα* δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιὰν τοῦ Κάδμου. *θοάζω* ἐκ ρίζης *θε* τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ *θάσσω* = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο *θοάζω* συγγενὲς πρὸς τὸ θέω, θοός καὶ σημ. κινεῖμαι ταχέως. *ἔδρα*, ἡ πρᾶξις τοῦ θοάζειν = κάθησθαι. *τίνας ποθ' ἔδρας...* *θοάζετε* εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἦτοι *τίνες εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ἃς θοάζετε*; τὸ *μοι* εἶναι δοτ. ἠθικὴ. *ἱκτηριος* = ἱκετευτικός. *ἐκσιτέφω* = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· ἐδῶ *ἱκτηριοῖς κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι* = κρατοῦντες (ἐχοντες) ἱκετευτικούς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). *παιάν*, ἐν ἀρχῇ ἦτο ἄσμα ἠδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἦτο ἐπινίκιον ἄσμα ἠδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεοὺς. *γέμει* ἐρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης· ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζεῦγμα = ἀντηχεῖ. *δομοῦ μὲν, δομοῦ δὲ* σχῆμα ἀναφορᾶς. *ἀνώ* = ἃ ἐγὼ = τούτων δὲ ἐγὼ τὴν αἰτίαν. *δικαιῶ* = κρίνω δρθὸν (σωστόν). *πᾶσι καλούμενος* ἐτέθη πρὸς μετριασμόν τῆς περιαιτολογίας. *γεραῖε* = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ἱερέα τοῦ Διός). *πρέπων ἔφυσ* ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. *πρέπον σοὶ ἔφυσ* = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. *πρὸ τῶνδε* = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ. *τίνι τρόπῳ* = πῶς διακείμενοι. *στέργω* = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. *δείσαντες ἢ στέρξαντες* αἰτιολογ. μετχ. *προσαρκῶ* = παρέχω βοήθειαν. *δυσάλητος* = ἀναίσθητος. *κατοικτεῖρων*, ὑποθετ. μετχ. *μὴ οὐ* τίθενται ἀμφοτέρω τὰ ἀρνητικὰ μόρια, ὅταν προηγήται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα ποῦ ὑπάρχει ἡ ἀρνησις ;). *κατοικτεῖρω* = αἰσθάνομαι μέγαν οἶκτον ἢ συμπάθειαν μετὰ λύπης. *ἔδρα* = ἱεσία.

Πραγματικά : *Οιδίπους*: ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς καὶ σημφοσυκοπόδης. Τὸ δράμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὠνομάσθη *Οιδίπους*, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου *τύραννος* ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ Οιδίποδος ἐπὶ Κολωνῶ, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς δῆλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξόχου δράματος. *τέκνα*: ὁ Οιδίπους, ἐξεληθὼν ἐκ τῆς μεσαιᾶς πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἱκέτας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν ἐθεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. *τροφή* = θρέμματα· πολλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι κτλ. *Κάδμου*: οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὕρῃ τὴν ἀδελφὴν του Εὐρώπην, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διός, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὴν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἔκτισεν ἐν Θήβαις τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. *ἰκτιηρίους κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι*: οἱ ἱκέται ἐκράτουν κλάδους δάφνης ἢ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἐρίου, τοὺς ὁποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. *παιάνων, θυμιαμάτων καὶ στεναγμάτων*: οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμον δεήσεις, ἐπίσης ἔκαιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτῶν κτλ. *κλεινός*: ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἶνιγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπήλλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. *δυσάλητος* κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους αὐτοῦς;

Στίχ. 14 - 57. *κρατύνω* καὶ *κρατῶ τινος* = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἀρχων τινός. *προσημαι* = κάθημαι πλησίον· *ἡλίκοι προσήμεθα* πλαγ. ἐρωτ. πρότ. *ἡμᾶς* κατὰ πρόληψιν. *οἱ μὲν, οἱ δὲ* ἐπεξηγεῖ τὸ ἡλίκοι. *πέτομαι* = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). *ἦθεοι* ἐλέγοντο οἱ ἄγμοι νεανῖαι. *σποδός* = τέφρα (μαντικὴ ἐστία). *σαλεύω* = κλυδωνίζομαι, ταράσσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). *ἀνακουφίζω* = ἀνασηκῶν· συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. *φοίνιος* (φόνος) = θανατηφόρος. *φθίνω* = μαραίνομαι, καταστρέφομαι. *κάλυξ* = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. *ἐγκαρπος* = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχους). *ἀγέλη βουνόμος* = ἀγέλη βοῶν νεμομένων (βοσκόντων), ἐνῶ *βούνομος* = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεμόμενος. *τόκος* = τοκετός. *ἀγονος*: ἐπίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν = ὁ φέρων εἰς τὴν ζωὴν τέκνα μὴ

ὄντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνησιγενῆ. ἐν δὲ σκήψας τμησίς· ἐνοσκήπτω λέγεται. ἴδια ἐπὶ κεραυνοῦ. ἐλαύνω = μαστίζω, πλήττω. πλουτίζεται· ἀντίθεσις πρὸς τὸ κενοῦναι καὶ λέγεται κατὰ παιδιὰν πρὸς τὸν Πλούτωνα, θεὸν τοῦ Ἄδου. νῦν = λοιπόν, ὅθεν. ἐφέστιος = ὁ (παρὰ τὴν ἐστίαν) ἰκέτης. συμφοραὶ βίου = αἱ συνθήσεις περιπέτειαι τῆς ζωῆς. συναλλαγαὶ = σχέσεις. συναλλαγαὶ δαιμόνων = αἱ ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποστελλόμεναι δυστυχίαι, αἱ ἔκτακτοι θεομηνίαι· ἢ συντακτ. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: ἐγὼ καὶ οἷδε παῖδες ἐξόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσοῦμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. ἐκλύω = ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώνω· σιντιάσ. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλὴν αἰτιατικὴν. δεξέλευσας· ἀναφ. αἰτιολ. πρῶτ., αἰτιολογοῦσα τὸ ἐξόμεσθ' ἐφέστιοι. μολῶν (βλώσκω) = ἐλθὼν (μετχ. ἐναντιωματ.). δοιδός· ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφίγξ, διότι τὸ αἰνίγμα αὐτῆς ἦτο ἔμμετρον· δασμὸς εἶναι τὰ καταβροχθιζόμενα θύματα. καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. ἐξοῖδα = γνωρίζω ἀκριβῶς. ἐκδιδάσκομαι = διδάσκομαι ἀκριβῶς· καὶ αἱ δύο μετχ. ἐξειδῶς καὶ ἐκδιδαχθεὶς ἐναντιωμ.· διὰ τῆς πρώτης θέλει νὰ σημαίνῃ ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θυβαίων γνῶσιν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος δι' ἀτομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῆ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐρμηνεία τοῦ αἰνίγματος ἦτο στιγμιαία ἔμπνευσις του. προσθήκη = σινδρομή, συμβουλή. λέγει νομίζει τε· προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. ὀρθῶ = ἀνορθῶ, σάψω. νῦν τε σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον πάλαι. πᾶσιν· δοτ. τῆς κρίσεως. Οἰδίπου κἀρα· περιφρασις εἰς δῆλωσιν ἀγάπης ἢ τιμῆς. πρόστροπος (προστρέπω) = ἰκέτης γονυκλιῆς. ἀλκή = μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ. φήμη (φημί) = μαντεία. ἀκούσας ἔνν. τὸ οἶσθα· ξυφοραὶ (ὄχι ἐπὶ κακῆς σημασίας) = ἀπόβασις, ἔκβασις. ζώσας = εὐδοκιμούσας, ἐπιτυχεῖς (μετοχ. κατηγορημ.). ἔμπειρος = ὁ δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, ὁ συνετός. εὐλαβοῦμαι = φροντίζω, προνοῶ. ὡς· αἰτιολ. τῆς πάρος προθυμίας (γεν. αἰτ.) = διὰ τὴν προηγουμένην καλὴν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ἠθέλε δὲ νὰ προσθήσῃ: εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλετήρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβασμοῦ. μηδαμῶς μεμνώμεθα (ρ. μέμνημαι) = οὐδόλως ἄς ἔχωμεν τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βασιλείας σου. στάντες ἐς ὀρθὸν = ὅτι ἐσώθημεν. πεσόντες ὕστερον = ὅτι ἠφανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ τοῦ ὕστερον θὰ ἐννοήσωμεν τὸ πρότερον εἰς τὸ στάντες· τίνος εἶδους μετοχαὶ εἶναι ἀμφότεραι; ὄρνις = οἰωνός. τύχη μέση λέξ. (ἐδῶ) = εὐτυχία. ἴσος = ὅμοιος. καὶ — καὶ

ὁμοιωματ. ἢ σύνταξ. : ὡσερ γὰρ τὴν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχεσ ἡμῖν, αὐτως καὶ νῦν ἴσος γενοῦ. εἴπερ ἄρξεις = ἄν θέλης καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἄρχης. *κενής* (ἐνν. ἀνδρῶν). *πύργος, ναῦς* (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν δύναμιν). *μὴ συνοικούντων* ἐπέξηγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἔρημος. ὡς οὐδὲν ἐστίν... (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξίωμα).

Πραγματικά : *βωμοῖσι τοῖς σοῖς* ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσος δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὐρισκομένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. *ἀγοραῖσι* ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλατρεύετο δὲ ἰδιαζόντως καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, διότι τὸ δράμα ἐπαίζετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. *Ἰσμηνός*, ποταμὸς ῥέων παρὰ τὰς Θήβας. *σποδῶ* ὠνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς βωμός. *σαλεύει... κἀνακουφίσαι κἀρα* κτλ. ἡ μεταφορὰ ἐκ τοῦ ναυαγοῦ. *φθίνουσα κάλυξιν, ἀγέλαις, τόκοισι* ἡ θεομηνία ἐξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἦτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζώων. *δῶμα Καδμεῖον* ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. *μέλας Ἄδης* ὁ Ἄδης λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἀνθρώπον τὸ πένθος, τὰ δὲ πένθη εἶναι μέλανα. *στεναγμοῖς καὶ γόοις* αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν Ἄδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖραν των. *ὄρνιθι αἰσίῳ* ἢ *οἰωνοσκοπία* ἢ *ὄρνεοσκοπία* ἦτο ἡ παρατήρησις, ἢ ὁποία ἐγίνετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ κάλυμμα καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντείαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν ὄρνιν, ὡς ἔδῳ λέγεται.

Στίχ. 58 - 86. **Λεξιλογικά :** *οἰκτρὸς* = ἄξιος οἴκτου. *γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα* ἢ αὐτὴ ἐννοία ἐκφέρεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς· θεωρητέον ὡς σύστοιχον ἀντικείμενον τοῦ ἰμείροντες. *ἰμείρω* = ἐπιθυμῶ. *νοσῶ* = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφήνει νὰ νοσηθῇ καὶ ἡ ἄλλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἠθικοῦ μολύσματος). *οὐκ ἔστιν ὅστις* = οὐδεὶς. *νοσοῦντες*· μετὰ τὴν μετοχὴν αὐτήν, ἧτις εἶναι ἐναντιωματική, ἔπρεπε νὰ τεθῇ : οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ, ἢ ἡ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νὰ τεθῇ κατὰ γεν. ἦτοι καὶ ὑμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν, ὅστις

ἔξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. καθ' αὐτὸν = χωριστὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν του (ἡ κατὰ σημ. μερισμὸν). πόλιν καὶ σέ· σημ. τὴν αἰτίαν. ὕπνω εὐδοντα (πλεον.) = βαθέως κοιμώμενον, τ.ἔ. ἀδρανοῦντα. δόδος = μέθοδος, σχέδιον. ὁ πλάνος = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου ἔξαοτ. ἡ γενικὴ φροντίδος = σκέψεως· ἦν· καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ κατηγορ. ἴασι, ἀντὶ δ, ὁμοίως ταύτην ἀντὶ τοῦτο. γὰρ ἐπεξηγημ. γαμβρός = κηδεστής, (ὁ γυναικάδελφός του). Πυθικά, πύθοιτο, παρήχησις. δ, τι ἔρυσαιμην, πλαγία ἐρώτησις. ἔσομαι = σφῶ. συμμετροῦμαι = μετῶ ἐν συγκρίσει. ἡμαρ = τόδε ἡμαρ, δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. χρόνω = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξιδίον του. λυπεῖ· βραχυλογία ἀντὶ τοῦ : με λυπεῖ (ὑποκ. ὁ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάμνει. πλείω (χρόνον). τοῦ εἰκότος = τοῦ πρέποντος. καθήκων = ἀναγκαῖος. τηνηκαῦτα = τότε. κακός, μὴ δρῶν κτλ. τίνος εἴδους ὑποθετικὸς λόγος εἶναι, τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ ἡ ἐπισώρευσις συνωνύμων φράσεων, τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδίποδος δηλοῦσιν : εἰς καλὸν (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαιρως. οἶδε· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἱκετῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι, λόγω τῆς θέσεώς των, εἶδον ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διὰ τινος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἄλλως τε αὐτοὶ μὲν ἦσαν ὀξυδερκέστεροι, ὁ δὲ ἱερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδίποδα ὁμιλοῦντα. προστείλω = προσέρχομαι. εἰ γὰρ = εἶθε. σωτήρι = σωτείρα. ὠσπερ ἔνν. βαίνει. λαμπρός = φαιδρός. εἰκάσαι τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίοτε ὁμος λαμβάνει τό : ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύναται νὰ συμπεράνη τις. μὲν τοῦλάχιστον. ἡδὺς ἔχει ἔνεργ. σημ. = ὁ ἐμποιῶν χαρὰν, ἀλλὰ σημ. καὶ ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. ἡδὺς (ἔνν. βαίνει). ἔρω = ἔρχομαι. πολυστεφής = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν, ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. πάγκαρπος = πολύκαρπος. οὐ γὰρ ἂν εἶρε· ἀπόδοσ. τῆς ἔννοουμ. ὑποθέσεως : εἰ μὴ ἔβαινε ἡδὺς. τάχα = ταχέως. εἰσόμυσθα (ρ. οἶδα). ξύμμετρος = εὐρίσκεται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. κλύω = ἀκούω. κήδευμα = ἀφηρ. ἀντὶ συγκεκρ. = κηδεστής.

Πραγματικαί : πολυστεφής· οἱ ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμούς ἐπανήρχοντο ἔστεφανωμένοι με δάφνην, ἥτις ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. παγκάρπου δάφνης· δὲν ἐννοεῖται ἡ πικροδάφνη,

ἀλλ' ἢ δάφνη, ἢ ὀνομαζομένη βάϊα. **ἀναξ**, *ἔμὸν κήδευμα* . . . πολλὰ προσφωνήσεις, δηλοῦσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνοῦντος. **ἀναξ**· ἀνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισήμους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

Στίχ. 87-131. Ἑρμηνευτικαί: **ἐσθλός** = αἴσιος. **δύσφορος** = δύσκολος, πολύμοχθος. **κατ' ὀρθὸν ἐξέχεσθαι** = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυχῆ ἔκβασιν. **καὶ** ἐπιδοτ. = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. **πάντα** = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. **ἂν εὐτυχεῖν** ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως. **εἰ τύχοι**. **ἔπος** = ὁ χρησμός. **θρασύς εἰμι** = ἔχω θάρρος. **προδείσας εἰμι** = (πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. **χρηζῶ** = ἐπιθυμῶ. **εἴτε καὶ στείχειν ἔσω** (ἔνν. εἴτε χρῆζεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω). **αὐδάω** ᾠ = λέγω. **τῶνδε** ἔνν. ἢ περὶ. **πλέον** (κατηγορ. τοῦ πένθος). **λέγοιμ' ἂν** = ἠμπορῶ νὰ εἶπω, θὰ εἶπω (ἢ εὐκτική μετὰ τοῦ ἂν εἶναι πολλάκις ἠπιωτέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). **ἄνωγα** = προτρέπω. **ἐμφανῶς** = σαφῶς. **ἐλαύνω** = ἀπομακρύνω. **ὡς τεθραμμένον** = διότι ἔχει τροφῆ καὶ αὐξηθῆ. **ἀνήκεστον** (ἄ στερητ. καὶ ρ. ἀκέραια = θεραπεύω)· κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσθαι. **καθαρός** = ἐξαγνισμός. **ποιῶ καθαρῶ** (ἔνν. ἄνωγεν ἡμᾶς; ἐλαύνειν). **ξυμφορὰ** = δυστυχία, τὸ μίasma, **ὁ τρόπος** = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. **ἀνδρηλατῶ** = (ἄνδρα ἐλαύνω) = ἐκδιώκω ἄνδρα. **λύω φόνον** = ἐπανορθῶ, πληρῶνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω· ἐννοητέα ἢ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν: **ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν**. **χειμάζω** = κατατρώχω διὰ θυέλλης, καὶ εἶτα ἀπλῶς κατατρώχω. **τόδ' αἶμα**· ἔνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. **ὡς χειμάζον** αἰτιατ. ἀπόλυτος (αἰτιολ.). **ὡς** ὑποκειμενικὸν (ἔνν. κατὰ τὸν χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος). **ποίου γὰρ ἄνδρὸς τήνδε μνηύει τύχην**; βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: ποίου γὰρ ἄνδρὸς ἐστὶν ἥδε ἢ τύχη, ἣν μνηύει (ὁ Ἀπόλλων); **μνηύω** = δηλῶ, καταγγέλλω. **ἀπειθύνω** = κυβερνῶ. **ἔξοιδ' ἀκούων** = γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἔννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). **ἐπιστέλλω** = παραγγέλλω. **αὐτοέντης** = ὁ πράττων τι διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικῶς ὑπὸ τοῦ: **χειρί**. **τινάς** ἀορίστως = οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι. **τιμωρεῖν** ἰσοδύναμον τῶ **τιμωρεῖσθαι**. **δυστέκμαρτος** = δυσσεύρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἴχνη· **τόδ' ἴχνος** = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνυό-

μενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· τὸ τόδε ἀναφέρ. εἰς τὸ ἴχνος ἀντὶ ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς αἰτίας. αἰτία = ἁμάρτημα, ἔγκλημα. ἔφασκε ἔνν. εὐρεθῆσθαι. ζητούμενον· τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου: ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν). ἀλωτὸς = ὁ δυνάμενος νὰ εὐρεθῆ. συμπίπτω φόνω = πίπτω θῦμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ἱστορικός ἐνεστῶς, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς συχνάκις ἀπαντᾷ ; θεωρὸς (θεὸς - ὦρα) = ὁ πορευόμενος πρὸς θεοὺς διὰ χρησμὸν ἢ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ διὰ νὰ παρευρεθῆ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ α'· ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμαι, σημαίνει θεατής· ἔφασκεν· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). ἀπεστάλη (ἐνν. σώως καὶ ὑγιής) = ἀπῆλθεν. συμπράκτωρ ὁδοῦ = συνοδοιπὸρος, ἀκόλουθος. κατεῖπ' = κατεῖπε = εἶπεν ἀκριβῶς. ὅτου = παρὰ τοῦ ὁποίου. ἐκμανθάνω = μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίας. ἐχρήσατο μετεχειρ. ἀόριστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. γὰρ αἰτιολ. τὴν φράσιν : οὐδεὶς συμπράκτωρ κατεῖπέ τι, ὅπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. εἰς τις ἀορίστως καὶ μετὰ τινος περιφρονησεως ὠμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ Οἰδίπους, ὅπερ ἀπῆται ἢ πορεία τοῦ δράματος· ἡ σειρά τῶν λέξεων : δε φυγῶν φόβω οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλην ἐν. εἰδῶς = ἐν συνειδήσει, σαφῶς. ἔχω = δύναμαι. τὸ ποῖον ; ἀναφέρ. εἰς τὸ πλην ἐν καὶ σημ. ποῖον ἄρᾳ γε εἶναι τοῦτο ; ἐν γὰρ ἐξεύροι (τὸ ἐν προσωποποιεῖται) = διότι ἐν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. συντυγχάνω = συναντῶ. νιν εἶναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ μιν τῶν πεζῶν. σὺν πληθῆει χειρῶν = τῇ συμπράξει πολλῶν. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν = ἐπιστεύοντο ταῦτα. Λαῖου γεν. ἀντικείμενον. εἰς τὸ ἀρωγός = βοηθός, ἐκδικητής. ἐν κακοῖς = ἐν μέσφ τῶν δεινῶν. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ὡς ἐμπόδιον ἠμπόδιζε ; ἐμποδῶν εἶργε πλοῦτος ἐκφράσεως. τυραννίς ἀντὶ τύραννος. ποικιλῶδδς = ἡ αἰνιγματώδη ἔδουσα, ἡ αἰνιγματώδης. προσάγομαι = ἀναγκάζω· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἡ ποικιλῶδδς Σφίλξ προσήγετο ἡμᾶς, μεθέντας τ' ἀφανῆ, σκοπεῖν τὸ πρὸς ποσίν. τ' ἀφανῆ ἐνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. μεθίημι = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικάι : ἐσθλήν. ἀντὶ ὁ Κρέων ν' ἀναφέρῃ τὸν χρησμὸν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν του

περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ τὰ ἀρχίστη ἐκ τῶν εὐφήμων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὀρθότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαιτέρως τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησιμοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ τὰ μὴ μάθῃ ὁ ἔνοχος καὶ τεχνασθῆ μέσα διαφυγῆς. *ἐς πάντα αὐδα*· ὁ δυστυχῆς Οἰδίπους, ὅστις θεωρεῖ τὴν συνειδήσιν του καθαράν, θέλει δημοσίᾳ ν' ἀναγγείλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυγχάνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἰς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. *ἐμφανῶς*· θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρησιμοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμούς τοῦ μαντείου, οἱ ὅποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. *μῖασμα*· οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μιαρὸς μετέδιδε τὸ μῖασμα εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρμοῦ ἠδύνατο οὗτος νὰ ἐξαγνισθῆ, ὅτε δὲ ἦτο φονεὺς, πρὸς ἐξαγνισμόν ὅλης τῆς πόλεως ἀπῆτεῖτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. *πότῃρα δ' ἐν οἴκοις*... τοῦτο φαίνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεατὴν, ὅτι δηλ. ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τῶν βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λαίον. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας. Ἄλλως τε ἀφ' οὗ παρῆλθε τὸσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίπους ἀμυδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ Λαίον, τῶρα δέ, πὺ ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ αὐτά. *θεωρὸς* δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφούς ὁ Λαῖος, ἀλλ' ἐκ τῶν Φοινισσῶν τοῦ Εὐριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. *οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι*· ὁ ἀκόλουθος οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὥστε, ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἄλλως τε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του, διὰ τὰ μὴ θεωρηθῆ δειλὸς καὶ τιμωρηθῆ, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι ληστοὶ καὶ ὄχι ληστὴς συνήτησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητὴν, διὰ τὰ μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὁ Οἰδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ γενομένη ἀριστοτεχνικὴ πλοκὴ τοῦ μύθου. *εἰ μὴ σὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετε*, τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι ;

Στίχ. 132 - 150. Λεξιλογικαί: *φαίνω* = φέρω εἰς φῶς. *αὐτ'* = αὐτά. *ἐπαξίως* — *ἀξίως*· ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. *πρὸς τ.θ.* = χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. *ἐπιστροφὴν τίθε-*

μαι πρὸς τινος = στρέφω τὴν προσοχήν μου πρὸς τι, φροντίζω περὶ τινος. *ἐνδίκως* = ὅπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. *τιμωρῶ τινι* = προσφέρω τὴν βοήθειάν μου ὑπὲρ τινος. *ἀπωτέρω*· ἔνν. ἑμαυτοῦ. *οἱ ἀπωτέρω φίλοι* = οἱ μακρυνοὶ φίλοι. *ἀποσκεδάννυμι* = ἀπομακρύνω. *αὐτοῦ* ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἑμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγικοί, μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τοῦ α' ἢ β'. (*τὸ*) *μύσος* = μίσημα. *τάχα* = ἴσως. *προσαρκῶ τινι* = προσφέρω ἱκανοποίησιν εἰς τινα. *ἴσιαμαι* = ἀνίσταμαι. *ἄραντες* (ἀπὸ τῶν βωμῶν). *ἄλλος δὲ* (ἐκ τῶν θεραπόντων, τῶν δορυφόρων). *πεπιτωκότες* = δυστυχεῖς. *ὦν*, ἔλξις ἀντὶ τοῦ *ἄ*. *ἐξαγγέλλομαι* = ὑπόσχομαι. *ἅμα*, ὅπως ἔστειλε τὰς μαντείας, οὕτως ἄς ἔλθῃ καὶ σωτήρ. *ἴκοιτο*, ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. *πανστήριος* = πανστήρ.

Πραγματικά: *ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων*· ἔνν. τὸν Λάϊον. *ἄραντες* ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἡ ἱεσσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι πάλιν. *ἄλλος* (ἐκ τῶν θεραπόντων, ὅστις ἀπέρχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς). *σωτήρ* ὁ Ἄπόλλων ἐτιμᾶτο πάντοτε ὡς σωτήρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κτλ., σφῶζων τὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν, *σωτήρ θ' ἴκοιτο* κτλ.· μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀπέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν παιδῶν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν, κενωθείσης δὲ τῆς σκηνῆς εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι, ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

Στίχ. 151 - 215. Α' στάσιμον Στρ. α'. *φάτις* (φημί) σημ. τὸν χρησμόν· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. *ἠδυεπῆς* = ἠδυεπῆς = γλυκύλογος· τὸ ἠδυεπῆς πλεοναστικῶς ἀντὶ ἠδεῖα. *τίς* = τί δηλοῦσα. *ἀγλαῶς* = λαμπρῶς. *ἔβας* δωρικὴ κατάληξις = ἦλθεσ. *ἔβας Πυθῶνος Θήβας* συνετάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. *ἐκτέταμαι* = ἐκπέπληγμαί = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. *φοβερός*· ἄλλοτε μὲν μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ. ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβον, αἰσθανόμενος φόβον. *φρένα* = αἰτιατικὴ τοῦ κατὰ τι. *πάλλων* ἀμετ. = παλλόμενος. *δειμα* = φόβος. *ἰήιος*· ἴσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως ἰή, ἰή. *παιάν*· δωρικὸς τύπος τῆς λέξεως *παιήων*, ὅστις ἦτο ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἄπόλλων ἑκαλεῖτο τοιοῦτοτρόπως.

ὡς ἰατρικὸς θεός. **ἀμφὶ σοί*** προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. **ἄζομαι** = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. **τί μοι...** πλαγία ἔρωτ. πρότασις, ἔξαρωμένη ἐκ τοῦ ἔννοουμ. μετὰ τὸ ἐξόμενος, ἔρωτῶ. **ἔξανύτω** = ἐκτελῶ. **τί χρέος ἔξανύσεις μοι** = τί καθῆκον (πρὸς ἐξίλασμον) θὰ μοῦ ἐπιβάλλῃς νὰ ἐκτελέσω. **ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν** = ἢ μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. **εἰπέ μοι** (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό). **φάμα**, λέγει ἀθάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἐπόλλωνα)* διατὶ λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός;

* Ἀντιστρ. **α'**. **κεκλόμενος** ἄορ. **β'** τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακολούθως μετοχὴ κατ' ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ **μοι**, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προφάνητε* πῶς δικαιολογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος; **θάσσω** συγγ. τοῦ θακῶ, θακῶς = κἀθημαι. **εὐκλέα'** ἐκ τοῦ εὐκλεέα. **κυκλόνετα θρόνον** ἀντὶ θρόνον τῆς κυκλοέσεως ἀγορᾶς = τῆς ἐχούσης πολλοὺς κύκλους (ἢ ιδιότης δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέχθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον). **ἐκάβολος** (ἐκός - βάλλω) = ὁ μακρὰν βάλλων. **ἰώ'** ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἢ διπλοῦν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐπικλήσεως βοήθειας = ἔ! ἢ ἄχ. **τρισοὶ** = τρεῖς. **ἀλέξιμοροι** (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόρον = τὸν θάνατον) = διῶκται τοῦ θανάτου. **ἄτια** = ἄτη = συμφορὰ προελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ, λόγῳ θεϊκῆς ἐπεμβάσεως. **προτέραν ἄτιαν'** ἐδῶ ἔνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγὸς προελθοῦσαν. **ὑπερόρνυμαι** = ὀρθοῦμαι ὑπεράνω. **ἀνύω** = κατορθάνω. **ἐκτόπιος** εἶναι προληπτ. κατηγορ., δηλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἢ φλόξ. **καὶ νῦν** (ἔνν. ὅπως ἄλλοτε οὕτω καὶ νῦν).

Στρ. **β'**. **ᾧ πόποι*** ἀρχαιοτάτη κλητικὴ, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιφωνήματος = φεῦ. **στόλος** = λαός. **πρόπας** = ὄλος ἐν γένει. **ἐνι** = ἔνεστι = ὑπάρχει. **ἔγχος** (τὸ) = ὄπλον, δύναμις. **ἔγχος φρονίδος** = δύναμις ἐπινοίας. **ἀλέξω** καὶ **ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ᾧ τις ἀλέξεται** χρόν. μέλ., ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. **γὰρ** αἰτιολ. τό: νοσεῖ πρόπας στόλος. **ἔκγονα** = προΐοντα. **κλυτὸς** = ἔξοχος, ἐξαιρετός. **τόκοισιν** = ἐν καιρῷ τῶν τοκετῶν. **λήιος** (ἐκ τοῦ ἐπιφών. ἰῆ) = θρηνητικός. **κάματοι** (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. **ἀνέχω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβώντων, οἱ ὅποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν) = σηκάνω τὴν κεφαλὴν, ἐλευθεροῦμαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προ-**

σίδοις = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἴδῃς. **ῥομενον** μεσ. ἄορ. τοῦ ῥορυμαι = τρέχω, πετῶ. **εὔπερος** = καλλίπερος. **ῥορις** (ὀ) = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. **κρεῖσσον** = ταχύτερον, ὀρητικώτερον. **ἀμαιομάκετος** πιθανωτέρα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἶναι ἐκ τοῦ **ἀμαχος**, **ἀμάχετος** διὰ τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. **ἄπερ** = ὥσπερ ἢ σειρὰ τῶν λέξε. : **προσίδοις δ' ἄν ἄλλον ἄλλω ῥομενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὔπερον ῥοριν κρεῖσσον ἀμαιομάκετον πυρός.**

Ἄστιστρο. β'. **ἀνάριθμος** = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ὦν (πημάτων). **ἄλλυμαι** = χάνομαι, ἀφανίζομαι. **νηλεῆς** (νῆ - ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθητ. ὅπως ἐδῶ = ὁ μὴ τυχὼν ἔλεου. **γένεθλον** = τέκνον, γόνος. **θανατηφόρος** = φέρον τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως· **ἀνοικτιως** = ἀνοικτιζόμενος. **ἐν δὲ** ἐπιρρηματ. = ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). **ἄλοχος** (α ἀθροιστ. καὶ λέχος) (ἦ) = σύζυγος. **ἐπι** = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. **ἀκτὰν παρὰ βόμιον** = παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. **ἄλλοθεν** ἀντὶ ἄλλοθι. **λυγρός** = θλιβερός, λυπηρός. **ἰκτῆρες** (θηλ.) = ἰκετεύουσαι. **λυγρῶν πόνων** γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἰκτῆρες = ἔνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. **λάμπει** (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῖν : ἄναψε τὸ γλέντι) = ζωηρῶς ἀντηγεῖ, καὶ τοιουτοτρόπως ἔγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὀράσεως εἰς τὴν αἰσθησιν τῆς ἀκοῆς. **στονόεις** (στόνος = στεναγμός) = τεθλιμμένοι, πλήρης στεναγμῶν. **γῆρυς**, υος (ἦ) = φωνή (περιλ.). **δμαυλος** = σύμφωνος, ὁμοῦ ἡχῶν. **ὦν ὑπερ**, τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν. **εὐώψ**, ὦπος (εὔ - ὠψ) = ὠραῖος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθενται καθ' ὑπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἄλκάν. **ἀλκὰ** = βοήθεια.

Στρο. γ'. **μαλερός** (μάλα) = καυστικός (κυρ. ἐπίθ. τοῦ πυρός). ὡς μεταφορ. = φλογερός, ὀρητικός. **ἄχαλκος ἀσπίδων** ἀντὶ τοῦ = ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων. **φλέγει** = καίων βασανίζει (ὑπαινίσσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). **περιβόητος** = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. **ἀντιάζω** = ἔρχομαι εἰς ἐχθρικὴν συνάντησιν, προσβάλλω. **παλίσσυτος** (πάλιν - σέυομαι) = ὁ μετὰ ταχύτητος ὀρμώμενος πρὸς τὰ ὀπίσω. **νωτίζω** = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὀπίσω, τρέπομαι εἰς φυγὴν· τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ποίησον ἢ δός. **δράμημα** = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. **ἄπουρος** (ἐκ τοῦ ἀπὸ ὕρος) μακρὰ

τῶν ὀρίων ὄν, προληπτ. κατηγορ. τοῦ Ἄρεα=ὄστε ν' ἀπέλθη μακρὰν τῶν ὀρῶν τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. ἀπόξενος = ἄξενος, ἀφιλόξενος. δρμος = πόντος. κλύδων = θαλασσοταραχή. Θρηή. κλύδωνα = Εὐξείνιον πόντον. τέλει=κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. ἀφήμι=καταλείπω τι σῶον. τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται (τμησίς, ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἢ ἡμέρα καταστρέφει. τὸν = τοῦτον (τὸν Ἄρην). κρατή νέμω, ἄρχω. φθίνω' ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω, μετὰ παθητ. διαθ. = μαραίνομαι, χάνομαι. ἐδῶ τὸ α'.

Ἄντιστρ. γ'. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. ἀγκύλη (ἄγκος) = νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. ἀδάματος = ἀκαταδάματος, ἀήτητος. ἐνδατέομαι ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. — προσταθέντα (τοῦ ρήμ. προϊσταμαι) = προστάντα' πρὸς βοήθειαν προσταθέντα = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. ἀρωγὰ κατηγορ. ἢ σειρὰ τῶν λέξ. : θέλοισ' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστροφῶν ἀγκυλῶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγὰ. — διᾶσσω (διαῖσσω) = διατρέχω, περιτρέχω. χρυσομίτρας ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσοῦς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. κικλήσκω = ἐπικαλοῦμαι. οἰνώψ, ὦπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. εὖιος (ἐκ τοῦ εὐ.ῖ, ὅπως ἰήιος ἐκ τοῦ ἰῆ) = ἐνθουσιαστικός. ὁμόστολος = ὁμοδίαιτος, συνοδοιπόρος. πελάζω καὶ πελάζομαι ὡς ἀμετάβ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον. ἀγλαῶψ, ὦπος = φωτεινός, λαμπρός. φλέγοντα = πάλλοντα. ἀπότιμος = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ πελασθῆναι.

Πραγματικαὶ ὀλοκλήρου τοῦ στασίμου : Κενωθείσης τῆς σκηνῆς, εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. Διὸς φάτι, ὁ χρησμός λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἔδιδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολὴν τοῦ Διὸς, ὡς διερμηνεύς τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τὸν χρησμὸν ἠδυσπετῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμόσυνος, περιέχων ὀδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου. Πυθῶνος Πυθῶν καὶ Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὀποιῷ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. τῆς πολυχρύσου, διατὶ ἀποκαλεῖται οὕτω ; Δάλιε ἐπειδὴ ἐν Δήλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. Παιᾶν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιῆων ὁ ἰατρός τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν

Ἐπόλλωνα. Ἐπειτα ὠνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὶ *Παιῶν* ὁ Ἐπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. *γαιήχοχος* τοιοῦτοτρόπως λέγεται ἡ Ἄρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιούχος τῶν Θηβῶν, συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλων τὴν γῆν. *προτέρας ἄτας* ἔνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτικῆς τοὺς Θηβαίους. *ᾧ τις ἀλέξεται* ἔπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ δλετήρ, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξίτηριον ὄπλου. *κλυτᾶς* ἔννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἑξαιρετον ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιοῦτοτρόπως δηλοῦται ἡ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἑξαιρέτου οὐσης, τὰ προϊόντα ὅμως δὲν αὐξάνουσιν. *ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδοις* κλπ. εἰκὼν ἀποδιδουσα τὸν ταχὺν ἑξαφανισμὸν τῶν ἀποθνησκόντων. *πρὸς ἀκτῶν ἐσπέρου θεοῦ* ὁ Ἄδης ὀνομάζεται ἔσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν Ὅμηρον κατῴκει ἐν τῇ ἔσχατιᾷ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως *ἔσπερος θεός*. *θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως*, διότι φοβούμενοι, μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς, διὰ δὲ τοῦ *ἀνοίκτως* θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ ὅτι καὶ ἄκλαιτοι ἀτέθνησκον, ἐνῶ ὁ θρῆνος ἦτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρόν. *θύγατερ Διὸς* ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηναῖν πρῶτην καὶ τελευταίαν. *Ἄρεά τε*. οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συμφοραὶ καὶ νόσοι ὠφείλοντο εἰς τὸν Ἄρην, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν *ἄχαλκος ἀσπίδων* ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηναῖν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβαλεν αὐτὸν δις (Ἰλιάδ. Ὀμ. Ε 856, Φ 406). *εἶτ' εἰς μέγαν θάλαμον* κτλ. λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπλύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν, διὸ καὶ ἡ εἰρησις: *θάλασσα κλύζει τὰνθρώπων κακά*. Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εὐρισκόμενον πέραν τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ *Θρηῖκιον* διότι ἡ Θρηῖκη ἐθεωροεῖτο ὡς πατρὶς τοῦ Ἄρεως, ὅπως ἦτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπαινίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. *κεραυνῶ* ἦτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. *Λύκειε* ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἐπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ρίζ. λυκ—, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἔπειδὴ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός, ἄλλοτε δέ, ὡς ἐνταῦθα, σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἢ ὁποία ἦτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἐπόλλωνος καὶ κατὰ τι-

να μῦθον ἦτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγεται κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἄρτεμιδος αἰγλας**, ἢ φωσφόρος ἢ σελασφόρος Ἄρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**, μίτρα ἦτο πλατὺς κεφαλόδεσμος, καταλήγων εἰς στενώτερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **δμόστολος**, εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ., εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκολουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα** ὁ Βάκχος ἔπαλλε λαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῦθον αἱ ἀνά τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολῖαι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότημον** λέγει τοιουτοτρόπως τὸν Ἄρην, διότι ἐθεωρεῖτο, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῶ οἱ θεοὶ ἐθεωροῦντο πάντοτε εὐεργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δωτήρες ἐάων** (= ἀγαθῶν).

Στιχ. 216-275. Ἑρμηνευτικά: **ὑπηρετῶ τῇ νόσῳ** = λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. **ἀλκῆν** = ὑπεράσπισιν, βοήθειαν· ἔθηκε τοῦτο ἀντικεῖμ. τοῦ λάβοις ἄν, ὡς ἐπεξήγησιν τοῦ: ἃ δ' αἰτεῖς, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάβοις ἄν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ τό: ἀλκῆν κἀνακούφισιν. **ἀγῶ** = ἃ (ἔπη) ἐγώ. **ἐξαγορεύω** = δημοσίᾳ ἀνακοινῶν. **ξένος μὲν** (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἄπειρος) = μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. **τοῦ πραχθέντος** = τοῦ γενομένου φόνου. **αὐτὸς** = μόνος μου. **μὴ οὐκ ἔχων**, ὑποθ. μετ. τίνα ἔχει ἀπόδοσιν; **οὐκ ἂν ἔχνεον μακρὰν** (ὁδόν): μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον...· διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις **μὴ οὐκ** ἴδε στίχ. 13. **σύμβολον** (ἐκ τοῦ συμβάλλω = εἰκάζω, συμπεραίνω) = σημεῖον, ἔνδειξις, τεκμήριον. **νῦν δέ**: ἀντίθεσις πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. **ὑστερος** ἔνν. τοῦ πραχθέντος. **τελῶ** = πληρῶνω φόρον. **τελῶ εἰς ἀστούς** = ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἑλλην. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). **προσφωνῶ** (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. ρ. ἔξερῶ δι' ἄλλον ρήματος) = διακηρύττω. **Δάιον** κατὰ πρόληψιν. **τοῦπίκλημα** = τὴν κατηγορίαν. **ὑπεξαίρω** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἔξω ἐξάγω, εἶτα = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου· μετ' αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ παραλειπόμενον **μὴ φοβείσθω**, ὅπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημεῖον τινὸς (σχῆμα ἀποσιωπήσεως). **πέισεται** (ρ. πάσχω). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὸ ἀποσιωπηθέν: μὴ φοβείσθω. **ἀστεργῆς** = δυσάρεστος, φοβερὸς. **εἰ δ' αὖ** ἔὰν δὲ ἀφ' ἐτέρου. **τὸ κέρδος** =

τὴν πρόπουσαν ἀμοιβήν. **τελῶ** μέλ. = θὰ πληρώσω. **κῆ** (= καὶ ἡ) **χάρις προσκίεσται** = καὶ προσέτι θὰ τοῦ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη. **δείσας** = ἐνδιαφερθεῖς (ἐκ φόβου μήπως πάθῃ). **ἀπωθῶ** = ἀψηφῶ, περιφρονῶ. **τοῦπος** = τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγὴν μου. **ἀ'κ τῶνδε** = ὅσα μετὰ ταῦτα. **ἀπαυδῶ** = ἀπαγορεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ἄντικ. τοῦ ἐσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. **γῆς** ἔξαρκ. ἐκ τοῦ τινὰ (κάτοικον) ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἀπαυδῶ μήτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) **ὅστις ἐστί. εἰσδέχεσθαι**, ἔνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ἐν διὰ δυοῖν) = τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. **κοινὸν** = κοινωνόν, συμμετόχον. **θύματα** = θυσίαι. **χέρνιψ, ιβος** = καθάρσιον, ἡγιασμένον ὕδωρ. **ὠθεῖν** τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζυῖγμα = κελεύω. ἢ παραγγέλλω. **τοῦδε** (ἔνν. τοῦ φονέως). **τοιόσδε σύμμαχος πέλλω** = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαίμονι** = τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. **κατεύχομαι** = καταρῶμαι. **τις εἷς** διὰ τούτων καθιστᾷ ἀοριστότερον. **ἐκτριβὼ βίον** = ἐξοφλῶ τὴν ζωὴν. **κακὸν** (ἔνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτριβῆναι. **ἄμορος** = ἐν κακῇ μοίρᾳ, δυστυχήs. **ἐπεύχομαι** = καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος** = σύνοικος ἐμοῦ. **ξυνειδότιος** = ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοῖσδε** = τῷ φονεῖ καὶ τοῖs γνωρίζουσι καὶ ἀποκρύπτουσιν αὐτόν. **ἀράομαι -ῶμαι** (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρα) = καταρῶμαι. **ἐπισκήπτω** = παραγγέλλω, διατάσσω. **ὑπὲρ τ' ἔμαντοῦ**, σχ. ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἔμαντοῦ τε. **θεοῦ**, τοῦ Ἀπόλλωνος. **ἀκάρπως - ἀθέως** = ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος** = θεόπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἔνν. αὐτόν (τὸν φόνον). ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐκ (ἂν) εἰκὸς ἦν οὕτως** (ὡs μέχρι τοῦδε) **ἔαν ἀκάθαρτον** (ἄνευ καθαροῦ, ἄνευ ἐξαγνισμοῦ). **ἐξερευνᾶν** ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. **νῦν δὲ** ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγ. ἦθελε νὰ εἶπῃ : **νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι, ἀλλ'** ἔσπευσε νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθῆκον νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως. **κυρῶ** = τυγχάνω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **δμόσπορος** παθητ. σημασίος : ὁμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **δμόσπόρος** = ὁμοῦ σπειράσα. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότηs κοινῶν (ἦτοι τὰ τέχνα τοῦ Οἰδίποδος θὰ ἦσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν κατέλειπε τέχνα). **νῦν**, νέα ἀντίθεσις λόγῳ τοῦ προηγηθ. **εἰ μὴ ἐδυστύχησεν** δηλ. ἀλλ' ἢ τύ-

χη τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἢ ὅλα πρότασις *ἀνθ' ὧν...* *τύχη* κείται παρενθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. *κράτα* (αιτιατικὴ τοῦ κράα = κεφαλή). *ἐνάλλομαι* = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. *ἀνθ' ὧν* = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας αἰτίας). *τάδε* σύστ. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπέρ... *ἀφικνοῦμαι ἐπὶ πᾶν* = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. *Λαβδακείῳ* ἀντὶ Λαβδάκου. *παιδί* δοτ. χαριστ. *καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσι* = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. Ὁ Οἰδίπους μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρία τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ρημάτων, *εὐχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι. μήτ' ἀνίεναι* = μήτε νὰ ἐπιτρέψουν νὰ γίνῃ. *ἄροτος* σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπὸν, ὅπως ἐδῶ. *παῖδας* ἔνν. *ἀνιέναι*, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. *φθηρεῖσθαι* = φθαρῆσεσθαι. *κἄτι τοῦδ' ἐχθίονι* = καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τὴν παροῦσαν. *ἄμορος* (ἄμοιρος) = ἐλεινός, ἄθλιος. *ἐπεύχομαι* = εὐχομαι προσέτι. *τοῖσδ'* ἔννοεῖ ἐκείνους, ἐναντίον τῶν ὁποίων εἶπε τὰ ἀνωτέρω. *ὅμιν δὲ* ἀντίθεσις εἰς τὸ ἀνωτέρω *τοῖς μὴ δρῶσιν...* *σύμμαχος* κατηγορ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. *ξυνεῖτεν* (ξύνειμι) = εἶθε νὰ εἶναι μαζὶ μου, μὲ τὸ μέρος μου (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικά: *αἰτεῖς* ὁ Οἰδίπους, ὅτε ἤδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφή τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. *πᾶσι Καδμείοις* ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὅλον λαὸν τῶν Θεῖων. *χέρνιψ* εἶναι τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, ὃπερ καθηγιάζετο δι' ἐμβαπτίζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἡγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξηγγίζον αὐτούς. *Δίκη* θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μίας τῶν Ὠρῶν. πάρεδρος τοῦ πατρός της οὔσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποίησις τῆς δικαιοσύνης. *εἴ ξυνεῖτεν* ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐκφέρει ἄρᾶς, εἶναι ἰδικόν του ἔγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτὰς εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

Στίχ. 276-299. Ἑρμηνευτικά: *ἀραῖος* (ἀρά) = κατηραμένος, μεστὸς ἀρᾶς. *ἀραῖον μ' ἔλαβες* = μὲ ἐδέσμευσε διὰ τῶν ἀρῶν σου.

ὄδε = τοιουτοτρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). *γὰρ* = δηλαδή. *τὸ ζήτημα* εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. *δοσις εἰργασταί ποτε* πλαγ. ἔρωτ. πρότ., ἀντικεῖμ. δὲ τοῦ *εἰργασταί* ἔνν. τὸν φόνον. *δίκαια* = ὀρθά. *ἐκ τῶνδε* = μετὰ ταῦτα. *εἰ καὶ τρίτα ἐστί*, τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδίποδος, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. *παρήμι* = ἀφήνω· τοῦ ρήματος τούτου, ὡς κωλυτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμα τὸ *μὴ* μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ *μὴ οὐ* μετ' ἀπαρεμφάτου. *ταῦθ' ὀρῶντα* = ταῦτὰ εἰδότα. *μάλιστα* = κατ' ἔξοχὴν (ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντις) ἢ σειρά τῶν λέξεων εἶναι : *ἐπίσταμαι ἀνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὀρῶντα ταῦτὰ ἀνακτι Φοῖβω, οὐκ ἐν ἀργοῖς* = οὐχὶ μετὰ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. *ἐπραξάμην* = ἔπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). *διπλοῦς* = τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδὴ τοῦ Οἰδίποδος). *θαυμάζεται μὴ παρῶν* προσωπ. σύνταξις ἀντὶ ἀπροσώπ. : θαυμαστόν ἐστι μὴ παρῆναι αὐτόν. *καὶ μὴν* = καὶ βεβαίως. *κωφός* ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκουόμενος, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. *τὰ ποῖα ;* (ἴδ. στίχ. 120). *δοιοπορῶν* ἀνωτέρω ἐλέχθη (στ. 122) ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφονεύθη, τώρα λέγεται ὅτι ὑπὸ ὀδοιπόρων, ὅπερ ἐγγίξει περισσότερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. *τὸν δ' ἰδόντα* = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. *εἰ δειμάτος γ' ἔχει μέρος* = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχη καὶ μικρὸς φόβος. *οὐ μενεῖ* = δὲν θά ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θά ἀναμείνῃ νὰ ἐκπληρωθῶσι (νὰ ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του (ἔνν. : ἀλλὰ θά ἐμφανισθῇ)). *τάρβος* (τὸ) = φόβος. *δρῶντι τάρβος ἐστί*· τί διαφέρει τοῦ *τάρβος ἐστί δρῶν ; οὐδ' ἔπος* = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατάρα). *γὰρ* = δηλαδή. *οἷδε*· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁ ὀδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. *ἐμπέφυκε τάληθές* = εἶναι ἔμφυτος ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικαί : *ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἷς*.. πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἔναντι τῶν θεῶν ; *ἀνακτα*· ἀποκαλεῖ ἀνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. *Κρέοντος εἰπόντος* τὴν συμβουλὴν αὐτὴν ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς αὐτῆς προπαρασκευάζεται ἢ κατωτέρω σχηματισθησομέ-

νη υπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος, διὰ τὰ μὴ εἶπεν τὴν ἀλήθειαν.

Στίχ. 300 - 315. Ἑρμηνευτικά: **νομάω - ὦ** (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγεῖται ἀπὸ τῶν: διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε, ἅπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν: οὐράνια τε καὶ χθονοστιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδιδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμνημένους. **χθονοστιβῆς** = ὁ πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψιν ἀντί: φρονεῖς δ' ὅμως, οἷα νόσφ πόλις σύνεστιν. **νόσφ** προσωποποιία: τὰ ρήματα **ἐξευρίσκομεν** καὶ **κλύεις** μὲ σημασ. παρακειμ. **πέμψασιν** ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωρούς). **ἀντέπεμψεν** = ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. **ἐκλυσις** = ἀπολύτρωσις. **ἂν ἐλθεῖν** ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως: εἰ ἐκπεμψάμεθα. **νυν** = κατὰ ταῦτα. **φθονῶ** = ἄρνοῦμαι. **φάτιν ἀπ' οἰωνῶν** = μαντείαν ἀπὸ οἰωνοσκοπίας. **ὁδόν** = τρόπον. **ῥύσσομαι** = ὑπεραστίζομαι, σφάζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ῥῦσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε: **ῥῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος** = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούων (διώκων μακρὰν) πᾶν μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. **ἐν σοὶ γὰρ ἔσμεν** = διότι ἀπὸ σοῦ ἐξαρθᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. **ἄνδρα** = ἕκαστον (ὑποκ. τοῦ ὠφελεῖν) ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **κάλλιτος δὲ πόνος** (ἔστιν) **ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχει τε καὶ δύναιτο**.

Πραγματικά: **διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε** κτλ., διὰ τούτων θέλει τὰ δηλώσει τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ὁμοῦ μὲ τὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἑννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεώς του. **ῥῦσαι** ἢ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ρήματος φανερῶνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἐξαίρει τὴν θεομὴν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. **ἄλλην μαντικῆς ὁδόν** ἐννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἥτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικὴν.

Στίχ. 316 - 403. Ἑρμηνευτικά: **φρονῶ** = φρονῶ ὀρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. **τέλη λύω** = λυσιτελῶ, ὠφελῶ. **ταῦτα** (δηλ. ὅτι δεινόν ἐστι φρονεῖν ἔνθα). **γὰρ...** αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα φεῦ. **διόλλυμι** = λησμονῶ. **οὐκ ἂν ἰκόμην**, ἀπόδοσις τίνος ἐννοουμένης ὑπο-

θέσεως ; *ἄθυμος* = δύσθυμος. *ἄφες μ' ἐς οἴκους*, ἔνν. ἰέναι. *ῥᾶστα* = εὐκολώτατα. *διαφέρω* = ὑποφέρω μέχρι τέλους. *τὸ σὸν — τοῦμόν* = τὴν μοῖράν σου — τὴν ἰδικήν μου. *τὸ σὸν τε σὺ καγὼ τουμόν*, εἶδος χιαστοῦ σχήματος. *ἦν ἔμοι πίθη* (δηλ. με ἀφήσης νὰ ἀπέλθω). *ἔννομα* = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίποδος). *τῆνδε φάτιν* τὸν ἀναμενόμενον αὐτὸν λόγον σου. *ἀποστερεῶ* = ἀποκρύπτω. *γὰρ* αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν : οὐ λέγω ἔννομα οὔτε προσφιλή. *οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοὶ* = οὔτε καὶ ὅτι οἱ ἰδικοί σου λόγοι ἀποβαίνουν πρὸς ἀγαθόν σου. *φώνημα* ἔννοεῖ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Οἰδίποδος. *ὥς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτόν πάθω*, ἐπρόκειτο νὰ εἴπῃ τὴν λέξιν *σιγήσομαι* ἢ μᾶλλον *ἄπειμι*, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται, διὰ νὰ φύγῃ. *φρονῶν γε* = ἐνῶ βέβαια ἤξεύρεις. *ἀποστραφῆς* = ἀπέλθης. *προσκυννοῦμεν ἰκτῆριοι* (τυπικὴ φράσις πρὸς δήλωσιν ἰσχυρᾶς παρακλήσεως) = εὐσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. *τὰ* = ὅσα. *μῶμαι* (μάσομαι) = σφόδρα ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ. *οὐ μῆποτε*, τὸ *οὐ μῆ* μετ' ὑποτ. ἀορ. σημ. ἔντονον ἄρνησιν. *μῆ ἐκφῆνω* = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. *τί φῆς ;* ἐντεῦθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. *ἄλλως* = μάτην, ἀνωφελῶς. *ἐλέγχω* = ἐρωτῶ νὰ μάθω. *ὀργαίνω*, ἔχει μεταβατ. σημασ. ὥς ἐδῶ = εἰς ὀργὴν κινῶ· ἢ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως : ὃ κακῶν κάκιστε, ἀφ' οὗ ἄλλωστε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁ μάντις. *ἔξερεῖς* τοῦ ἔξαγορεύω = λέγω φανερά. *ἄτεγκτος*, (ἄ-τέγγω = βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. *ἀτελεύτητος* = ὁ μὴ δίδων τέλος εἰς πρᾶγμά τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. *ὀργή* σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρακτήρ, ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἔννοεῖ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ τὸν Οἰδίποδα ὀργυθυμίαν. *τὴν σὴν ναίουσαν* ὑπαινίσσεται κεκαλυμμένως τὴν σύζυγόν του Ἰοκάστην. *ψέγεις* ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ ἐμέμψω, χάρις ἐμφάσεως. *γὰρ* αἰτιολογ. τὸ ἔννοούμε. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχω βεβαίως ὀργήν. *ἃ ἀτιμάζεις πόλιν* τὸ ἀτιμάζω ὥς στερητ. συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. *ἤξει γὰρ αὐτά*, (σιωπῶ) διότι τὰ πρᾶγματα μόνα τῶν θὰ φανερωθῶσιν. *πέρα* = περισσότερον. *πρὸς τὰδε* τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν = ἔναντι τούτων. *θυμόδομαι - οὔμαι* = ὀργίζομαι. *καὶ μὴν παρήσω* (παρήμι) *γ' οὐδὲν* = καὶ ὅμως τίποτε βεβαίως δὲν θὰ παραλείψω. *ἄπερ* = ἐκείνων ἃ. *ξυμφυτεύω* = συμπράττω. *καὶ* ἐπιδοτ.

= ὄχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... *ὅσον μὴ χερσὶ καίνων* (περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰργάσθαι) = ἐκτὸς μόνον ποῦ δὲν τὸν ἐφόρευες μὲ τὰ ἴδια σου τὰ χέρια. *ἄληθες* = ἀλήθεια; ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. *ᾧπερ* (ἀντὶ τοῦ ὅπερ) καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ κηρύγματι. *προσαυδῶ* = προσφωνῶ. *ὡς ὄντι*, ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. ὄντα πρὸς τὸ σέ, διὰ τὰ ἀποφευχθῆ ἢ παρανόσεις πρὸς τὸ ἐμέ. *κάφ'* = καὶ ἀπό. *τοῦτο* ἔνν. τὸ ἐκκινήσαι τότε τὸ ῥῆμα, ἦτοι τὰ ἐπακολουθήματα τῆς πράξεώς σου αὐτῆς. *ποῦ* = πῶς. *πέφευγα* ἔχω ἤδη διαφύγει (διὰ τοῦ παρακ. δηλοῦται τὸ τετελεσμένον). *ἰσχυὸν* κατηγορ. διὰ τῶν κατωτέρω ὁ Οἰδίπους προσπαθεῖ, οἰονεὶ ἀνακρίνων, ν' ἀποκαλύψῃ συνωμοσίαν, ἣν ὑποπτεύεται. *ἐκπειρῶμαί τινος* = ὑποβάλλω τι εἰς δοκιμασίαν· ἡ ἔννοια ἐδῶ εἶναι: ὑποβάλλεις τοὺς λόγους μου εἰς δοκιμασίαν, ἂν δηλαδὴ θὰ ἐμμείνω εἰς αὐτοὺς ἢ θὰ περιπέσω εἰς ἀντιφάσεις. *οὐχ' ὥστε γ' εἰπεῖν γνωτὸν* = οὐχὶ ξυνήκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἐγνωσμένον = δὲν ἐνόησα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ εἶπω ὅτι τὸ ἔχω κατανοήσει. *φονέα σε φημί* κτλ. ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: *φημί φονέα σε κυρεῖν τάνδρός, οὐ τὸν φονέα ζητεῖς. οὗτοι χαίρων* = οὐχὶ ἀτιμωρητί. *πημονὰς* = ὕβρεις. *ὅσον γε χεῖρεις* ἔνν. λέγε. *αἰσχισθ' ὀμιλῶ* = ἔχω αἰσχροτάτας (ἔνν. συζυγικὰς) σχέσεις. *τοῖς φιλάτοις* ἔνν. τῇ μητρὶ. *ἔν' εἶ κακοῦ* πλαγ. ἐρωτ. πρότ. *κακοῦ* γεν. μεριστ. *ἦ* = ἀλήθεια. *γέγηθα* παρακ. τοῦ *γηθέω* = χαίρω, ἀγάλλομαι. *γεγηθὼς αἶε* = πάντοτε ἀτιμώρητος. *ἀλλ' ἔστι* ἔνν. τῆς ἀληθείας σθένος. *σοί... σοί* δοτικαὶ τῆς ἀναφορᾶς. *τυφλὸς τὰ τ' ὄτα...* ἡ παρήχησις τοῦ *τ* ἐπαυξάνει τοὺς πειρακτικὸς λόγους τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι δὲ πολὺ πειρακτικοὶ οἱ λόγοι του καὶ διότι ἀναφέρονται εἰς φυσικὸν ἐλάττωμα τοῦ μάντεως· τὸ *τυφλὸς* ἀνήκει μόνον εἰς τὰ ὄμματα, ἐνῶ εἰς τὰ ὄτα καὶ τὸν νοῦν ἐννοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ ἐπίθετον ἀμβλὺς ἢ ἄλλο συναφὲς αὐτοῖς. *ταῦτα ὄνειδίζων* = αὐτὰς τὰς ὕβρεις (τὴν ἀμβλύτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). *πρὸς μιᾶς νυκτὸς* = ὑπὸ μιᾶς συνεχοῦς τυφλώσεως (σκότους). *γάρ,* αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἂν βλάψαιμί σε. *ᾧ τάδε* (δηλ. πεσεῖν σε). *ἐκπρᾶξαι μέλει* = ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται νὰ κατορθώσῃ αὐτὰ ἐδῶ (δηλ. νὰ πέσῃς). *ἐξευρήματα* = ἐπινοήματα. *Κρέων δέ σοι πῆμα οὐδὲν* = ἀλλ' ὁ Κρέων οὐδεμίαν βλάβην σοῦ παρέχει. *ὑπερφέρω* = ὑπερτερῶ, ὑπερέχω. *πολύζηλος βίος* = ὁ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. *δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν* = δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. *πιστὸς εἰρων.* *ὑπελθῶν... ὕφεις* (ἡ

πρόθ. ὑπὸ σημαίνει τὸ λαθραῖον, τὸ ὕπουλον) = λαθραίως ὑπεισελ-
θών... ὑποβαλὼν ὡς ὄργανον' μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιόντων. **μάγος** =
ἀπατεών. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν = ὁ πλάνος. **δέδορκε**
τοῦ δέρομαι (= βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. **τὴν**
τέχνην ἔνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. **ποῦ**; εἰς ποίας περιπτώσεις; **σαφῆς**
= ἀψευδής. **κύων** = σκύλα, τέρας. **ῥαψωδός** = αἰνιγματοπλόκος. **ἐκ-**
λυτήριος = ἀπαλλακτικός, ἀπολυτρωτικός. **τοῦπιόντιος** = τοῦ τυχόντος
(γεν. κατηγορ.) ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **καίτοι διειπεῖν** (ὑποκ.) τὸ
αἰνίγμα οὐκ ἦν τοῦπιόντιος. **προϋφάνης** = ἐφανερῶθης: ἢ σειρὰ
τῶν λέξεων: **ἦν σὺ προϋφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν, οὔτ' ἀπ' οἰω-**
νῶν οὔτ' ἐκ θεῶν του. **νῖν** = τὴν Σφίγγα. **κυρήσας** = ἐπιτυχὼν
τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. **γνώμη** = διὰ τῆς ἐπινοίας μου. **ἐκβαλεῖν**
ἔνν. θρόνων. **παρασταῖώ** = ἴσταμαι πλησίον. **πέλας** = πλεονασμός.
χῶ συνθεῖς = καὶ ὁ σκευωρήσας. **ἀγηλατέω-ῶ** = τὸν ἐναγῆ ἀπο-
μακρύνω. **παθῶν** (ἔνν. τοιαῦτα) **οἷά περ φρονεῖς, ἔγνωσ ἄν** = θὰ
ἔβαζες μυαλό, θὰ ἐνουθετεῖσο, θὰ ἐσυνετίζεσο.

Πραγματικά: **φρονεῖν**, ὁ Τειρεσίας ἐγνώριζε τὸν φονέα τοῦ
Λαῖου, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτήρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυ-
ρήσῃ, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεὶς δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος
εἶχε μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἶπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ
δισταγμοῦ, λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ἔῃστα γὰρ τὸ**
σόν... αἱ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. **πλοῦτος**
καὶ τυραννίς, ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς ὕψιστα ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο
προεκάλουν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης**, ἀγύρται παρ'
ἀρχαίοις ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοι τινες ἱερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ
ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν
μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...**
ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρατη-
ροῦντες ἠρημίηνον τοὺς οἰωνοὺς. **παθῶν ἔγνωσ ἄν** κατὰ τὸ παροιμιῶ-
δες « παθόντα μαθεῖν » (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν « ὁ παθὸς μαθὸς »).

Στίχ. 404-462. Ἑρμηνευτικά: **ἡμῖν μὲν εἰκάξουσι** = εἰς ἡμᾶς
τοῦλάχιστον, καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ**, συντάσ. μετὰ τῆς
γενικῆς τοιούτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὅπως λύσομεν** πλαγ.
ἔρωτ. πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἐξισωτέον (σοι)**

= πρέπει να ξεισωθῶ πρὸς σέ. **γοῦν** = τουλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξει** (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἴσην ἀπάντησιν. **τοῦδε** δηλ. τοῦ ἴσα ἀντιλέξει. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματικῆ. **δέρομαι** (ἔξ οὗ δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς δράσεως. **καί... καί** ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπόταξιν = εἰ καὶ δέδορκας, οὐ βλέπεις. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἔρωτ. πρότ., ὅπως καὶ αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ ἔνθα καὶ ὄτων. **ἔνθα** ἔννοεῖ τὸν πατρικὸν οἶκον, τὸ δὲ **δίων μετὰ** ἔννοεῖ τὴν μητέρα. **τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ...** ἀκολουθεῖ κανονικῶς νέρθε (ἔνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἔνν. τὴν μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (ἀμφι- πλήττω) = ἐκατέρωθεν πλήττουσα, κτυπῶσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρὸς. **δεινόπους** = ἔχουσα φοβεροὺς πόδας, φοβερὰ διώκτρια. **δρῶθὰ** = τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν. **σκότος** = διαρκὲς σκότος. **λιμὴν** = θάλασσα. **Κιθαιρῶν** = ὄρος (ἔθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἄτομ. ἔννοιαν Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς γενικῆς ὄρος, ἴσως διότι ἐν Κιθαιρῶνι ἐξετέθη ὁ Οἰδίππος ὡς βρέφος). **σύμφωνος** = συμφωνῶν, ἀντηχῶν· συντάσ. μετὰ γενικῆς **βοῆς** = θὰ ἀντηχήσῃ τοὺς θρήνους σου. **καταισθάνομαι** = αἰσθάνομαι καλὰ, κατανοῶ. **ὕμναιος** = τὸ γαμήλιον ἄσμα, εἶτα δὲ μετωνυμικῶς σημ. τὸν γάμον. **δόμοις** = ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. **ἄνορμον** = ἄνευ ἀσφαλοῦς λιμένος (κατηγορ.)· **ἄνορμος ὕμναιος** δὲ εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἡ μετοχὴ **τυχῶν** εἶναι ἔνδοτικῆ. **εὐπλοίας** ἔνν. τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. **ἄλλων κακῶν** = τῶν ἄλλων βδελυρῶν σχέσεών σου (μετὰ τῆς μητρὸς). **ἄ σ' ἐξιῶσοι σοί τε...** παρήχησις τοῦ σ, λόγῳ δξύτητος τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα** = ἔναντι αὐτῶν, πού σου λέγω. **τοῦμόν στόμα** = τὰς προφητείας μου, ἐμέ. **προπηλακίζω** κυρίως σημ. χροῖω διὰ πηλοῦ, ρίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἔδῳ μεταφορικῶς: ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαί τινα, διασύρω· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **οὐ γὰρ ἔστι βροτῶν, ὅστις ἐκτριβήσεται ποιε κάκιον σοῦ. ἐκτριβομαι** = φθείρομαι, καταστρέφομαι ἔξ ὀλοκλήρου. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** ἔνν. ἄπει = δὲν πᾶς νὰ χαθῆς· τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἔννοητόν εἰς τὸ οὐχὶ θάσσον. **ἄπορρος** ἐκ τοῦ ἄψ (= ὀπίσω) καὶ ῥέω = ὀπίσω πορευόμενος· ἔδῳ σημαίνει ὀπίσω. **ἀποστρέφομαι** = στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω· τὰ: **πάλιν ἄπορρος, ἀποστραφεὶς ἄπει**, ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι. πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεται δὲ τοῦτο συνήθως, ὅταν ὁ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης

συγκινήσεως ἢ ὀργῆς. οὐδ' *ἰκόμην* κλπ. ἐννοεῖται : οὐ μόνον ἄπειμι θᾶσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν... *φωνήσοντα* τίνος εἵδους μετοχὴ εἶναι ; *σκολῆ* κυρίως = δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς = οὐδέποτε. *ἔστειλάμην* = μετεπεψάμην· *ἔστειλάμην ἄν* ἀπόδ. τίνος ὑποθέσεως ; *γονεῦσι* δοτ. τῆς κρίσεως. *μῶροι-ἔμφρονες* ἐπεξηγοῦν καὶ ἀναπτύσσουσιν τὸ τοιοῦδε. *ποίοισι* ἐνν. γονεῦσι. *μείνον*, εἰπὼν τὰ προηγούμενα ὁ Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίπους τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρῆσμον τοῦ Ἐπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῶ πρότερον τὸν ἔστειλεν εἰς ὄλεθρον. *ἐκφύει* ἴστορ. ἐνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατήρ μου. *φύσει* ἐδῶ σημ. = ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. *διαφθειρώ* = καταστρέφω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του). *αἰνικτὰ* = αἰνιγματώδη. *ἄριστος* εἰρων. *μέγαν* ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεσις τοῦ *εὐρήσεις* εἶναι : ἐὰν σκέψῃ καλῶς. *ἡ τύχη* = ἡ τυχαία σύμπτωσις τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατί κατέστρεψεν αὐτόν ; *οὐ μοι μέλει* = δὲν μὲ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη). *εἰ τὴν πόλιν τήνδ' ἔξέσωσα* = ἀρκεῖ, πού ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν ἄλλιν ἐναυθὰ τὸν Οἰδίποδα ;). *κομιζέτω δῆτα* ἄς τὸν ὀδηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). *ὄχλῳ* = ἐνοχλῶ. *ἐμποδῶν* = παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησιμοῦ. *συθεῖς* (παθ. ἀόριστος τοῦ σεύομαι = κινεῖσθαι ταχέως) = ἐὰν ἀπέλθῃς ἀμέσως. *τᾶν* = τοὶ ἄν. *ὧν οὐνεκ' ἤλθον* (προσδιορ. τέλ. αἰτίου). *ὄπου* ἀντὶ ὄπου. *οὐκ ἔσθ' ὄπου* δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. *τὸν ἄνδρα τοῦτον* ἐτέθη κατ' αἰτιατ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπόμεν. ὄν. *ἀνακηρύσσων φόνον* = κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου. *λόγω*, ὁ λόγος θὰ ἦτο πλήρης : ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὢν. *εἶτα δὲ φανήσεται* (ἀντὶ φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὢν). *ξυμφορὰ* = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θηβαῖος). *ἐκ δεδορκότος* ἐντονώτερον τοῦ : βλέποντος. *σκήπτρω προδεικνύς* = τῇ βακτηρίᾳ δεικνύς ἑαυτῷ τὴν ὁδόν. *ἐμπορευόμαι* = πορεύομαι, μεταβαίνω. *αὐτὸς* = ὁ ἴδιος. *δόμοσπόρος* = ὁμόγαμος. *ἰὼν εἴσω* = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου. *κἂν λάβῃς* ἐνν. ἐμέ. *φάσκειν* ἀντὶ προστακτ. (προβλ. ἀγγέλλειν κτλ.). *μαντικῆς μηδὲν*

φρονῶ = οὐδεμίαν γνῶσιν (ιδέαν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικά: Δοξία: τοιουτοτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διαφορῶμενον τῶν χρησμῶν του. **προστάτου** ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἓνα πολίτην, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου καταγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο **γράφομαι προστάτου**. Ἄρά, ἢ Ἄρᾶ προσωποποιηθεῖσα, ἄλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς αὐθύπαρκτος καὶ ἄλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινύν. **ὄρμον ἄνορμον** ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναφθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἴσπλουν ἄνορμον, τ.ἔ. πρὸς λιμένα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐναυάγησεν. **εἰπὼν ἄπειμι, οὐ τὸ σὸν δείσας...** ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεῖς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος, ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τώρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὥραν ἔλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτὰ, ἢ δὲ φράσις «οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον» δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

Α' Σ τ ἄ σ ι μ ο ν .

Στίχ. 463 - 512. Ἑρμηνευτικά: **θεσπιέπεια** (θέσπις = θεὸς ἔπος) = ἡ ἐκπέμπουσα θεῖα ἔψη, ἡ προφητικὴ. **Δελφίς** = Δελφικὴ. **πέτρα** = βράχος' ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ' ἀρρήτων** τίθεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ' = δεινότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, καίτοι ἐξαρτᾶται ἐκ ρήματος λεκτικοῦ' ἡ σειρά τῶν λέξεων: **τίς** (ἔστιν). **ἐκεῖνος, ὄντιν' ἅ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ' ἄρρητ' ἀρρήτων φονίαισι (φονικαῖς) χερσίν; ὥρα** (ἐνν. ἔστιν) = εἶναι καιρός. **ἄελλας - δος** = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων, ὅπως ἡ θύελλα (ἄελλα). **σθεναρώτερον** = ἰσχυρότερον' ἐδῶ σημ. ταχύτερον. **ἐπενθρόσκω** = ἐφορμῶ (τὸ ἀπλοῦν ρῆμα θρόσκω ἀορ. β' ἔθορον, ἔξ οὗ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν = κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῷ, προσδιορίζει ὡς ὄργανικ. δοτ. τὸ

ἔνοπλος. **γενέτας** σημ. πατήρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ δεύτερον. **Κῆρες** = μοῖραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἑρινύες, ἐπιζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου. **ἀναπλάκητοι** = ἀναμπλάκητοι (παρελείφθη τὸ **μ** λόγῳ τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ α στερητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἄορ. β' ἀμπλακεῖν = ἀμαρτῆσαι) = αἱ οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. **δειναὶ** κατηγοροῦμ. τοῦ Κῆρες.

Ἀντιστροφή α'. **ἔλαμψεν** = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμπρῶς καὶ εὐκρινῶς. **γὰρ** ἐπέξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφόμεναι** = χιονοσκεπῆς. **φάμα** = ὁ χρησμός· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόμεντος Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν ἄδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾷ** ἔνν. ὁ ἄδηλος ἀνὴρ, ὁ φονεὺς. **γὰρ** αἰτιολ. τὸ ἰχνεύειν. **ὑπ' ἀγρίαν ὕλαν** = εἰς τὰ ἄγρια δάση. **ἄτε** = ὅπως. **μελέω ποδι** = μετὰ τὸν δυστυχῆ του πόδα (ἐνεκα τῆς διαρκοῦς διώξεώς του). **χηρεύω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξίαν, στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εὐρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλλαγήν εἶπε τὰ μαντεῖα. **μεσόμφαλα** ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὐρίσκετο εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **ἀεὶ ζῶντα** = πάντοτε ἰσχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κῦρος. **περιποιτῶμαι** = περιίπταμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἀντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονέως πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἴστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα, ἵνα κρυφθῇ· ὁ οἴστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικά : Ὁ χορὸς ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾷ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ νὰ κάμῃ μνησίαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὁμιλεῖ περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγή καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων ἐρμηνεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ καθ' ἀκολουθίαν ὀπλίζεται μετὰ τὸ ὄπλον τοῦ πατρός, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες** αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἑρινύες, αἱ ὁποῖα ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονέα τοῦ Λαῖου. **μεσόμ-**

φαλα μαντεῖα ἐπιστεύετο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσε ἐξ Ἐναντολῆς καὶ Δύσεως δύο ἀετοὺς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὗτοι δὲ πετάξαντες συνηντήθησαν εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμισφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔδεικνε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἐλέγετο ὀμφαλός.

Στροφή β'. Ἑρμηνευτικαί: **δεινὰ ταρασσει** = φοβερὰς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνακινεῖ, ἐξεγείρει. **οἰωνοθέτης** ὁ ὀρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκοπός. **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα** = οὔτε πιθανὰ (πιστευτὰ) οὔτε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). **ὄρων** μετ. αἰτιολ. **ἐνθάδε** = ἐν τῷ παρόντι. **ὀπίσω** = ἐν τῷ παρελθόντι. **νεῖκος** = φιλονικία. **ἔκειτο** = ὑπῆρχε. **τὰ νῦν** = μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **πρὸς δίου δῆ** (ἐνν. νείκους) = ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀκριβῶς ἐκκινῶν (ὀρμώμενος). **βασάνω πιστιν ἔχων** = ἀποδίδων εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πιστιν. **ἐπίδαμος φάτις Οἰδιπόδα** = ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδίποδος. **εἶμι ἐπί...** νὰ ἐπέλθω κατὰ. **Δαβδακιδαις** δοτ. χαριστική. **ἀδήλων θανάτων** γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπικουρός. **θανάτων** ποιητ. πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Ἄντιστροφή β'. **ξυνητός** = σοφός. **πλέον φέρομαι** = ὑπερέχω, ὑπερβάλλω· ἢ φράσις πλέον φέρω. ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγώνων. **σοφία** δοτ. ὄργαν. **παραμείβω** = ὑπερτεροῶ. **μέμφομαι** = κατηγοροῶ. **κατάφημι** = λέγω ναί, ἐπιδοκιμάζω. **ἐπ' αὐτῷ**, ἀντί: ἐπὶ τοῖς Θεβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ αἰνίγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. **βασάνω** = ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του. **ἠδύπολις** = εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν. **τῷ** = διὰ ταῦτα. **ὀφλισκάνω κακίαν** = ὀφλισκάνω δίκην κακίας = θεωροῦμαι κακός· οὕτω λέγεται ὀφλισκάνω μωρίαν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

Στίχ. 513 - 531. Ὁ Κρόων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, διότι δὲν ἦτο σύνοικος τοῦ Οἰδίποδος, ὡς διαφαίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ 533. **πολιταί** = συμπολιταί. **πεπυσμένος** (πυνθάνομαι) αἰτιολ. μετ. **κατηγορεῖν** = κατηγοροῦντα λέγειν. **ἀτλητῶ** ἐκ τοῦ ἀτλητός (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατῶ νὰ ὑπομείνω, δυσανασχετῶ. **μακραίων** = μακροχρόνιος. **φέρωντι** μετ. ὑποθ. **βάξις** (ἐκ ρ. βάξω

= λέγω, ὁμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. *εἰς ἀπλοῦν* = εἰς μικρόν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω *εἰς μέγιστον*. *τῆ πόλει* = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. *μὲν δὴ* = *μὴν δὴ* = ἀλλὰ βεβαίως. *ἦλθε* = ἐξεφράσθη. *ὄργῃ βιασθὲν ἂν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν* = τὸ ὅποιον θὰ προεκλήθη μᾶλλον ἐκ στιγμιαίας ὄργῃς παρὰ ἐξ ἐνδομύχου πεποιεήσεως. *εφάνθη* = ἦλθεν εἰς φῶς. *τοὺς λόγους* ἔθηκε τὸ ἄρθρον, διὰ νὰ δηλώσῃ τοὺς γνωστούς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ. *οἶδα δ' οὐ*, ἐτέθη ἡ ἄρνησις μετὰ τὸ ρῆμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. *τίνι γνώμῃ* = με ποίαν πρόθεσιν· ὁ χορὸς ὠμολόγησε μὲν ὅτι ἔλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμῃ τίνι, διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν τοῦ Κρέοντος καὶ τὴν ὄργην αὐτοῦ. *ἐξ ὀμμάτων* = με ἀνοικτὰ (μὴ ταραγμένα) μάτια. *ἐξ ὄρθῃς φρενὸς* με ἤρεμον νοῦν. *ἐπίκλημα* (ἐπικαλέω) = κατηγορία. *ἴδε* = ἰδοῦ.

Πραγματικά: *τύραννος* ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἐννοιαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῶ δικαιώματι βασιλεύς. *τάχ' ἂν βιασθὲν...* ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμοὺς καὶ καταπραΰνσιν τῶν ὀργιζομένων. *ἂ γὰρ ὄρῳσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ' ὄρῳ* τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. *ἐξ ὀμμάτων ὄρθῳν* ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἔξωτερικῆς ὄψεώς του, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ.

Στίχ. 532 - 633. Ἑρμηνευτικά: *οὔτος σὺ* = ἐσὺ (διαφαίνεται τὸ ὀργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἐξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίοις ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). *τόλμης* = θράσους καὶ ἀναιδείας. *φονεὺς* ἀφ' οὗ ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰδίποδος, ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λαίου, ἄρα κατ' αὐτὸν εἶναι φονεὺς του, διότι ὁ φονεὺς τοῦ Λαίου θὰ ἐφονεύετο. *τοῦδε τ' ἀνδρὸς* = ἐμοῦ. *ἐναργῆς* = ὀλοφάνερος. *ὥς σὺ γνωρισίμι* = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετοχ. ἰδὼν ὑπονοουμένης κατὰ ζεῦγμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβόν, νομίσας. *προσέρπω* = δολίως πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπούλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ὄψεων). *ἀλέξομαι* μέλλ. τοῦ ἀλέξομαι = ἀποκρούω. *ὥς σὺ γνωρισίμι ἢ οὐκ ἀλεξοίμην* ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ἥτοι κατὰ

σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δειλίαν ἢ μωρίαν. *ἐγχείρημα* = ἐπιχείρημα. *δ* = ἦ. *οἶσθ' δ ποίησον*; = οἶσθ' ὃ χρῆ σε ποιεῖν; τίθεται δηλ. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν, οἶσθ' ὃ, ἢ προστακτικὴ ποίησον πρὸς δῆλωσιν συμβουλῆς. *ἀντὶ* = ἔναντι, εἰς ἀπόκρισιν. *αὐτὸς* = ὁ ἴδιος, μόνος σου. *βαρὺν* = ἀντιπαθητικόν, φορτικόν· ἢ σειρά τῶν λέξεων: *ἀκουσόν μου, νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ* (πῶς θὰ ἐξηγήσω). *τοῦτ' αὐτὸ* ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Κρέοντος, διὰ νὰ σκώψῃ αὐτόν. *αὐθαδία* = αὐταρέσκεια, αὐθαιρεσία. *κακῶς δρῶ* σημαίνει, ὅτι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ· παθητ. τὸ κακῶς πάσχω. *ὑπέχω δίκην* = δίδωμι δίκην = τιμωροῦμαι. *τὴν δ.* = τὴν προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. *σοὶ* ποιητ. αἰτ. τοῦ εἰρησθαι. *ἐνδिका* = δίκαια, ὀρθά. *σεμνόμαντις* = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰρων.). *ἐπὶ τὸν* = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. *τῷ βουλευμάτι* = τῇ συμβουλῇ (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι). *χρόνον*· διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰδίπους δὲν προσέθηκε τὸ ρῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. *ἔρρει* (ἱστορ. ἐνεστώς) = ἔγινεν ἄφαντος. *θανασίμῳ χειρώματι* = μὲ βίαιον θάνατον. *μακροὶ παλαιοὶ τε* (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχίσαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκταθέντες· ἐδῶ εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων. ἀντὶ: *μακρὸς παλαιὸς τ' ἂν χρόνος εἴη, εἰ μετρηθείη. τότε*, ὅτε δηλ. ἐφονεύθη ὁ Λαῖος. *εἰμὶ ἐν τινι* = ἀσχολοῦμαι εἰς τι (ὁμοίως λέγεται ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμὶ). *σοφὸς γε* (τὸ γέ βεβαιωτ.). *οὐκουν...* ἢ σειρά τῶν λέξεων: *οὐδαμοῦ ἐμνήσατό σου ἐμοῦ γε* (= τοῦλάχιστον) *πέλας ἐστῶτος* (= παρόντος ἐμοῦ). *παρέσχομεν* = ἐκάμαμεν τὴν ὀφειλομένην ἔρριναν (ἢ πρόθεσις παρὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος). *σοφὸς* εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ἐν στίχ. 563 *σοφὸς γ'* ὁμοίως κλπ. *τάδε* δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεῦνης, περὶ τοῦ ποῖος ἦτο ὁ φονεὺς. *ἐφ' οἷς* = ἐπὶ τούτοις, δι' ἃ. *φρονῶ* = γνωρίζω. *φιλῶ* = συνηθίζω. *ὀθούνεκα* = ὅτι. *ξυνέρχομαι* = ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ;). *τὰς ἐμὰς* (ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). *Λαῖου* γεν. ἀντικειμ. *διαφθοραὶ* = φόνος· ἢ ἐρμηγεία: ὅτι ἐὰν δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς συνεννόησιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἦθελεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὅτι ἔγινεν ἀπὸ ἐμέ. *αὐτὸς* = μόνος σου. *ταῦθ'* = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. *ἄπερ* = καθ' ὃν ἀκριβῶς. *ἐκμανθάνω* (ἢ πρῶθ. ἐκ ἔχει ἐπιτατικὴν σημασίαν). *γῆμας ἔχεις* εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. *ἀνιστορῶ* = ἐρωτῶ νὰ

μάθω. *ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἕσον νέμων;* = ἄρχεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἕσας τιμὰς καὶ εἰς αὐτὴν; *ἄν* = ἂ ἄν. *κομίζομαι* = λαμβάνω. *ἰσοῦμαι* = εἶμαι ἕσος ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. *σφῶν* = ὑμῖν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.). *τρίτος* ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. *ἐνταῦθα γὰρ δὴ* = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ. ἂν καὶ ἐτιμᾶσο ἐξ ἕσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τὴν ἔξουσίαν μου). *κακὸς ἄπιστος. οὐκ*, ἔνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. *εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον* = εἰάν βέβαια σκεφθῆς κατὰ σεαυτόν. *εἴ τινα...* ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: *εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τιν' ἄρχειν ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα. ἄτρεστος* (ἄ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἄφοβος. *εὐδῶ* = κοιμῶμαι. *ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἰμείρων ἔφην εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν* = ἐγὼ τοῦλάχιστον οὐτε ὁ ἴδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νὰ εἶμαι μᾶλλον τύραννος παρὰ νὰ ἔχω βασιλικὴν ἔξουσίαν. *ἔχειν* προσδιορ. ἀναφορᾶς. *πᾶσι χαίρω* = ὅλοι μοῦ λέγουν χαίρει. *ἀσπάζομαι* = χαιρετίζω, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. *νῦν* τρεῖς φορὰς ἐπαναλαμβάνομενον ἐξαίρει τὴν λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του συσσωρεύειν τόσον ἀγαθῶν. *ἐκκαλῶ* = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ *ἐκκαλοῦσι* = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). *ἅπαντα* (ἔνν. ὧν ἔχουσι χρεῖαν). *ἐνταῦθα* (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). *ἐνι* = ἔγκειται. *ἐκεῖνα* τὴν ἔξουσίαν μετὰ τῶν δυσαρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. *τάδε* σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ τῶν εὐφρογρημάτων αὐτῆς. *οὐκ ἄν...* ἢ σειρὰ τῶν λέξεων *νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἄν ἐγένετο νοῦς κακὸς* = νοῦς ὑγιᾶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νὰ γίνῃ κακὸς (μοχθηρός), νὰ ἐνεργήσῃ δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. *τῆσδε τῆς γνώμης* (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀφ' ἑς τάδε). *ἄν τλαίην* = ἤθελον τολμήσει, ἔνν. ἀντικείμεν. δρᾶν ἐκ τοῦ δρῶντος. *καὶ ἔλεγχον τῶνδε* προεξαγγελ. παράθεσις εἰς τὴν ἐπομένην πρότασιν πεύθου κλπ. = καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὲ (πὺν λέγω). *πεύθομαι* = πληροφοροῦμαι· ἐδῶ: ζητῶ νὰ μάθω· ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς πυνθάνομαι. *Πυνθῶδε πεύθου* παρήχησις. *τὰ χρησθέντα* = τὰ χρησιμοδοτηθέντα, πρόληψις. *τοῦτ' ἄλλο* ἀντὶ τοῦτο δὲ = ἀφ' ἑτέρου δέ. *τερασκόπος* = τερατοσκόπος = ὁ μάντις. *λαβὼν* ἀφ' οὗ μὲ πιάσης· ἢ δὲ φρ. *κιάνης λαβὼν* ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν: πιάσε με καὶ σκότωσέ με. *γνώμη δ' ἀδήλω* = ἐπὶ τῇ βᾶσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. *χωρὶς* = αὐθαιρέτως (χωρὶς νὰ ἐρω-

τήσης άλλους). *αἰτιῶ* προστακτ. τοῦ ἔ. αἰτιάομαι· ὦμαι. *μάτην* = ἀ-
 βασανίστως, ἀνεξετάστως. *ἴσον καὶ* = ἴσον πρὸς. *ἐκβαλεῖν* = ἀπολέ-
 σαι. *χρόνος* = μακρὸς χρόνος. *εὐλαβουμένῳ* (δοτ. τῆς κρίσεως) =
 κατὰ τὴν κρίσιν ἐκεῖνου ὅστις προσέχει. *φρονεῖν* προσδιορ. ἀναφορ.
 εἰς τὰ : ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς· ἡ ἔννοια εἶναι : διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι
 εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς
 τὰς σκέψεις των. *ταχύς τις* κατηγορηματικῶς λαμβάν. τοῦτο = ταχέ-
 ως πως. *ταχὺν δεῖ καὶ μὲ βουλευεῖν πάλιν* (= ἀντεπιβουλεύειν) =
 ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἐναντίον του τὰ ἐπιβαλ-
 λόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. *ἡσυχάζων* = ἄδρανῶν, μὴ λαμβάνων
 τὰ προσήκοντα μέτρα. *τὰ τοῦδε* = τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἔδῳ.
ἦ (ἐνν. χοήσεις). *ἦκιστα* = οὐδόλως. *ὅταν προδείξῃς* = ὅταν πρό-
 τερον (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... *οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν* = ὁποῖου εἴ-
 δους εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἐναντίον σου φθόνος μου. *οὐ πιστεύω*
 = δὲν ὑπακούω. *οὐ γὰρ* ἐνν. τὸ οὐχ ὑπέιξω... *τὸ γοῦν ἐμὸν* (ἐνν. εὐ
 φρονῶ) = ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου σκέπτομαι ὀρ-
 θῶς = τοῦλάχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. *ἀλλ' ἐξ ἴσου*
δεῖ καμὸν = δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὐ φρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ὄφει-
 λεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενῆς νὰ σκεφθῆ καὶ διὰ τὸ ἰδικόν
 του συμφέρον). *εἰ δὲ ξυνής μῆδεν* ; = ἂν δὲ δὲν ἐννοῆς τίποτε, ἂν
 πλανᾶσαι ; *ἀρκεῖον* = δεῖ σε ἄρχεσθαι. *καιρίαν* ἐπιρρημ. κατηγορ.
 = ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. *καμὸι πόλεως μέτεστι* =
 καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα ἐπὶ τῆς πόλεως.
εὐ τίθεμαι = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικά : *ἀνευ πλήθους καὶ φίλων* διὰ μὲν τοῦ πλήθους
 ἐννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτι-
 κὸν κόμμα. *ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν...* τραγ. εἰρωνεία· χωρὶς νὰ
 θέλῃ ὁ Οἰδίπους προλέγει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ πάθῃ βραδύτερον ὁ
 ἴδιος, στίχ. 614. *χρόνος δίκαιον ἄνδρα...* καὶ ἀληθῶς ὁ κακὸς δύνα-
 ται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μιᾶς μόνον κακῆς πράξεως,
 ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἀντίληψιν, ὅτι εἶναι τις ἀγαθός, ἀπαιτεῖ-
 ται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. ὦ
πόλις, πόλις. Νομίσας ὁ Κρέων, ὅτι ὁ Οἰδίπους καλεῖ τὴν πόλιν εἰς
 βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαιώ-
 ματα νὰ προστατευθῆ ὑπὸ τῆς πόλεως.

Στίχ. 634 - 649. Ἑρμηνευτικαί : *στάσις γλώσσης* = ἕξις γλώσσης, γλωσσομαχία. *ἄβουλος* = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. *ἐπαίρομαι* = ἐγείρω. *κινῶ* = ἀνακινῶ. *νοσοῦσης* μετ. ἐνδοτ. *ἴδια κακὰ* = ἀτομικὰ πάθη. *οὐκ εἶ*; (μέλλ. τοῦ εἶμι) = δὲν θὰ ὑπάγῃς; = πῆγαινε, διότι ἡ ὄριςτ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτῆσει τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγὴν. *μηδὲν* = μηδαμινόν, ἀσήμαντον ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : *καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐς μέγ' ἄλλος οἴσετε*; *ἀποκρίνω* = ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. *ἡ γῆς ἀπῶσαι* κλπ. Ἀνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἠξίωσε τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἥδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχη μετριασμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας του, ὅπερ δέχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ *ξύμφημι. τοῦμὸν σῶμα* = ἐμέ. *σὺν τέχνῃ κακῇ* = μὲ δόλια τεχνάσματα. *δυναίμην* (εὐκτ. ἀορ. τοῦ ρῆμ. δύναιμαι = ὠφελοῦμαι) = νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζωὴν μου), νὰ μὴ σώσω. *νῦν* ἀντὶ τοῦ συλλογιστικοῦ νύν. *ἀραῖος* = ἐπικατάρατος ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : *ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἴ σε δέδρακά τι, ὧν ἐπαιτιᾷ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον* τὸν ὁμοθέντα ἀνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι εἶτε ὠμνύοντο ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν, εἶτε μὴ, ἔπρεπε νὰ τηροῦνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν. *πιθοῦ* = πείσθητι· αἱ μετχ. *θελήσας... φρονήσας* συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς πιθοῦ ἔχουν καὶ αὗται προστακτικὴν ἔννοιαν· σημαίνουν : δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ ὀρθὴν σκέψιν. *εἰκάθω* ὑποτ. τοῦ ἀορ. εἰκάθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἶκω = ὑποχωρῶ· τίνας εἶδους ὑποτακτικὴ εἶναι ; *νήπιος* (νή + ἔπος) = μικρός, ἀνάξιος λόγου. *ἐν ὄρκῳ* προσδιορ. τοῦ ὄργανου = δι' ὄρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἰσχυρός. *καταιδοῦμαι* = σέβομαι. *τί φῆς*; = τί ἔννοεῖς ; *ἐναγῆς* = ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μιαροῦ ἐγκλήματος) καὶ ἐπομένως ἀνόσιος· ἐναυῖθα ὁμως ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἀραῖος = δεδεσμευμένος δι' ὄρκου, ἀγνός. *ἐν αἰτία βάλλω* αἰτιῶμαι, ἐνοχοποιῶ· τὸ ἀπαρέμφ. βαλεῖν ἔξαορ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. *φημι* καὶ διὰ τοῦτο τίθεται ἀντὶ προστακτ. *αἰτία ἀφανῆς λόγων* = κατηγορία ἀσαφῆς, στηριζομένη εἰς λόγους (καὶ ὄχι εἰς τὰ πράγματα). *νῦν* = νύν. *ἐπίσταμαι* = γνωρίζω καλῶς, τὸ δὲ εὖ πλεοναστικῶς κεῖται ἢ ἔννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶναι : ὅταν ὁ χορὸς θεωρήσῃ ἀθῶον τὸν Κρέοντα ὡς πρὸς τὰς εἰσηγήσεις του εἰς τὸν Τειρεσίαν περὶ ἐνοχῆς τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἐὰν θεωρῇ τὸν Οἰδίποδα φονέα

καὶ θέλη τὴν καταστροφὴν του, διότι κατὰ τὸν χρησμὸν ἦτο ἀνάγκη ὁ τὸν Λαίον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῆ ἢ νὰ ἐξορισθῆ πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. **οὐ τόν**, πολλάκις ἐπὶ ὄρκων παραλείπ. τὸ **μά. πρόμος** = πρῶτος. **ἄθεος, ἄφιλος** = ἐγκαταλειμμένος ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ τῶν φίλων. **δι τι πύματον** σύστ. ἀντικ. τοῦ ὀλοίμαν = εἶθε νὰ ὑποστῶ τὸν χειρίστον τῶν θανάτων. **φρόνησις** = ἰδέα. **φθίνουσα** (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). **τρύχω** = κατατρύχω, βασανίζω. **προσάψει** (προσάπτω) ἀμεταβ. = θὰ προστεθοῦν. **ἴτω** = ἀπελθέτω ἐλευθέρος. **τὸ σὸν στόμα** = σέ, κατόπιν τῶν λεχθέντων σου. **ἐλεεινός** = ἀξιολύπητος. **στυγήσεται**, παθ. = στυγηθήσεται = μισηθήσεται. **στυγνός**, ἔχει ἔνεργ. σημ. = θὰ φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ψυχῇ σου. **φύσις** = χαρακτῆρ, ἰδιοσυγκρασία. **ἄλλισται ἑαυταῖς** = αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. **ἐκτὸς εἶ** = θὰ ἐπέλθῃς ἐκτὸς τῆς περιφερείας τῶν ἀνακτόρων. **τυχῶν σου** = ἀφ' οὗ σέ εὔρον. **τυχῶν σου ἀγνώτος** = ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθείς. **ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος** = κατὰ τὴν κρίσιν δὲ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν χαρακτῆρα, ὅπως καὶ πρωτίτερα. Μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ὁ δὲ Οἰδίπους παραμένει μόνος σύννους.

Ἐναντιοτρ. **μέλλω** = βραδύνω. **ἦτις ἢ τύχη** (πλαγ. ἐρώτ.) = ποῦ-ον ἦτο τὸ συμβᾶν (ποία ἢ αἰτία τῆς ἔριδος). Τοῦτο θέλει νὰ μάθῃ ἢ Ἰοκάστη καὶ λόγῳ τῆς γυναικείας περιεργείας καὶ διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἔριδος. **δόκησις λόγων** = ὑπόνοια σθηριζομένη εἰς λόγους (προκύψασα ἐκ τῆς συζητήσεως). **ἀγνώως** = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθειαν, τὰ πρᾶγματα ἑπομένως = ἀβάσιμος (δηλ. ἐπῆλθε παρανόησις). **ἦλθεν** = ἐξεφράσθη. **δάπτω** = πειράζω, βλάπτω. **τὸ μὴ ἴνδικον** = ἢ μὴ δικαία κατηγορία. **ναίχι** = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῖν ναῖσκε. **ἄλις** ἐπίρρ. = ἀρχετᾶ. **γᾶς προπονουμένας** = ἐνῶ ταλαιπωρεῖται ἢ χῶρα ἐκ προηγουμένων δεινῶν ἢ σειρὰ τῶν λέξ. **ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γᾶς προπονουμένας** ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῖ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἢ φιλονικία. **ἴν' ἦκεις** = ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησες (πλαγ. ἐρώτ., ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄργῃς). **παρήμι** = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. **τούμὸν** = τὸ δίκαιόν μου, τὸ ἰδικόν μου συμφέρον. **καταμβλύνω** = ἔξασθενῶ. **κέαρ** (τὸ) κῆρ = καρδία = τὴν πρὸς σε ἀγάπην μου. **παραφρό-**

νιμος = παράφρων. **ἄπειρος ἐπὶ φρόνιμα** = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. **πεφάνθαι μ' ἄν** = ὅτι πεφασμένος ἄν εἶην = ὅτι ἤθελον φανῆ, δειχθῆ. **εἴ σε νοσφίζομαι** (ὑπόθ. καθ' ὄριστ. ἀντί εἰδκτ.) = ἄν σέ ἀπομακρύνω ἀπ' ἑμαυτοῦ, ἄν σέ ἐγκαταλείπω. **ἐν πόνοις** = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν της. **ὄς τ' οὐρίσας** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. **ἀλύω** καὶ **ἀλύω** = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἐκτός ἑμαυτοῦ. **οὐρίζω** (ἐκ τοῦ οὐρος = οὐριος ἄνεμος) = φέρω εἰς οὐριον ἄνεμον, διευθύνω καλῶς. **κατ' ὄρθον** = αἰσίας, ἀσφαλῶς. **εὐπομπος** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πρᾶυνη τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικά : **Ἄλιον** Οἱ ἀρχαῖοι δοκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεοὺς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τὸ : **αἶ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλων**· ἐνταῦθα δ' ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ ὁποῖος ἐποπτεύει καὶ πάντα γινώσκει, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἐξωτερικεῖ ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. **τοῖς πάλαι κακοῖς** αὐτὰ εἶναι ὁ λοιμὸς καὶ αἶ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

Στίχ. 698 - 725. Ἑρμηνευτικά : **κἀμὲ** ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται. **οἷον ποτὲ πράγματος** = διὰ τίνα ἄρα γε αἰτίαν. **μῆνιν στήσας ἔχεις** = ἔχεις μνησίσει, ἔχεις ὀργισθῆ. **Κρέοντος** (ἡ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ) = διὰ τὸν Κρέοντα ἢ μῆνιν Κρ. = διὰ τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. **οἶα βεβ. ἔχει** καὶ **εἰ σαφῶς ἐρεῖς** (πλάγαι ἐρωτ. προτ.). **ἐγκαλῶν Κρέοντι τὸ νεῖκος** (= τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (διὰ νὰ ἴδω ὄν ἀκριβῶς θὰ ἐξηγήσης τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας εἰς τὸν Κρέοντα. **καθεστάναι** = εἶναι. **αὐτὸς ξυνειδῶς** (ἐνν. τὸ ρ. φησὶ) ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως. **μὲν οὖν** τοῦναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως... ἀλλὰ καὶ). **εἰσπέμψας** = ἀποστείλας ἐκ μέρους του πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. **κακοῦργον**, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. **τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν** (προσδιορ. ἀναφορᾶς). **ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν** (κατηγορ.) = παρουσιάζει τὸ στόμα του παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρὸν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. **οὐδὲν βρότειον** = οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἀνθρώπος. **μάντ. τέχν.** γεν. μεριστ. **σημεῖα** = τεκμήρια, ἀποδείξεις, **γὰρ**, διασαφ. **ἧξοι μοῖρα αὐτὸν θανεῖν** = θὰ ἔλθῃ μοῖρα, [θὰ εἶναι μοιραῖον, θὰ συμβῆ

νά...]. *γένοιτο* εὐκτ. τοῦ πλαγ. λόγου. *καὶ τὸν μὲν* = καίτοι τοῦτον μὲν. *ὥσπερ γ' ἢ φάτις* (ἔστι) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἢ φήμη, ὅπως λέγουν. *ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς* (ἐνν. ὁδοῖς) = ἐν τῇ συναντήσῃ τριῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. *βλάστας* = τὴν γέννησιν. *διέχω* = διαχωρίζω. *οὐ διέσχον καί*· ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ. *ἐνζεύγνυμι* = συνδέω. *ἄβατον ὄρος* (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). *κάνταυθα* = καὶ ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦτον τρόπον χαθέντος). *ἀνύω καὶ ἀνύτω* = κατορθώνω. *διορίζω* = καθορίζω. *τοιαῦτα* (τοῦτο λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως). *ὧν* = τούτων δὲ τῶν φημῶν. *ἐντρέπομαί τινος* = φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικά: *οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης*· προσπαθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. *λησταί*· ἀναφέρονται πολλοὶ λησταί, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαῖου πολλοὺς εἶχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἔνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. *τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς*· ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἔνθα ἐφόνευσεν ἄνθρωπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μῆτῶν, ὡς λέγει ὁ λαός, ψύλλοι στ' αὐτιά ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιοῦτοτρόπως ἔδῳ ἔχομεν περιπέτειαν. *ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν*· ὁ Λαῖος διὰ νὰ κρεμάσῃ τὸ νήπιον, ἐτρύπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ μετὰ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Οἰδίπους. Ὅμιλεῖ δ' ἐπίτηδες ἀορίστως *ἐνζεύξας ἄρθρα*, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῆ δι' ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἄλλως τε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι' αὐτὸν *ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς* ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως αὐτῆς καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

Στίχ. 726 - 833. Ἑρμηνευτικά: *πλάνημα ψυχῆς* = σύγχυσις ψυχῆς. *ἀνακίνησις φρενῶν* = ταραχὴ τοῦ νοῦ. *στραφεῖς* = ταραχθεὶς, συγκινηθεὶς· ἢ σειρά τῶν λέξεων: λέγεις τοῦθ' ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς; *ἔδοξ' ἀκοῦσαι* = μοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσα (εἶναι τόσον φοβερόν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιττεύσῃ ὅ,τι ἤκουσε), (ἐννοεῖ τὸ ἀκουσμα: ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). *ἠθδᾶτο γάρ*· ναὶ εἶναι ἀληθὲς τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. *τόδε πάθος* = αὐτὸ δὰ τὸ συμβάν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαῖου). *σχισιτῆ* = χωριζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ' ἄλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῆ τρί-

στρατον. **Δελφῶν**, ἔνν. καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πρόθ. ἀπό. **τοῖσδε** (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ' ὅτου ἔγινεν ἡ προᾶξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τώρα ὁμιλεῖς ; **ἐξέρχομαι** = παρέρχομαι. **ἐκηρύχθη** = ἔγινε γνωστόν. **σχεδόν τι** = ὀλίγον περίπου. **τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ'**, **Οἰδίπους, ἐνθύμιον** ; ἀλλὰ διατὶ τοῦτο, ᾧ Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχὴν ; **Δάϊον** προληπτικῶς ἀντί : τίνα φύσιν Λάϊος. **φύσις** ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα τοῦτο λέγεται καὶ **φύη**. **ἀκμὴ ἤβης** = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. **μέγας** = μεγαλόσωμος. **χνοᾶζω** = ἔχω τὸ πρῶτον χνοῦδι μύστακος ἢ γενείου, ἐδῶ = βγαῖω τὸ πρῶτον πολὺν τρίχωμα. **λευκανθές**, τίθεται κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἔγινε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκὰς τρίχας **ἀποστατῶ** = ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἱκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ὁ πατήρ του, ἀφ' οὗ πολὺ ὁμοίαζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποπτευθῆ ὁ Οἰδίπους, ταράσσεται ὅμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωνεῖ **οἴμοι**, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὁμοιάζει πρὸς ἐκείνον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται ὅτι ἐφόνευσε. **οὐκ εἰδέναι** = ὅτι δὲν ἀντελαμβάνομην, ὅτι δὲν ἐνόουν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἔοικα οὐκ εἰδέναι προβάλλων ἀρτίως ἔμαυτὸν εἰς ἀρὰς δεινᾶς. **ὄκνω** = αἰσθάνομαι φόβον. **ἀποσκοπῶ** = προσβλέπω. **δεινῶς ἀθυμῶ** = ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. **μὴ βλέπων ὁ μάντις ἤ'** ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων του τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα : τυφλὸς τὰ τ' ὄτα... **ἐξείπης** (τοῦ ρήμ. ἐξαγορεύω) = εἴπης ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βαῖος** = μικρός, ὀλίγος· ἐδῶ σημ. : μὲ ὀλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης** = σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἶα** = ὅπως. **ἀπήνη** = ἄμαξα. **μία**, καὶ οὐχὶ ἄλλαι, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων, ἢ μεταφορὰν σκευῶν κτλ. **διαφανῆ** = ὀλοφάνερα. **οἰκεὺς** = οἰκογενὴς δοῦλος. **ἀφ' οὗ** = ἀφ' ὅτου. **κράτη σέ τε**, σχῆμα ὑπερβατὸν = σέ τε ἔχοντα κράτη Λαίϊον τε ὀλωλότα. **νομαί** = τόποι βοσκῆς· ἢ ἐπὶ πρόθ. ἀρμᾶζει καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὰς νομάς. **ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἄποπιος** (ἐνεργητ. διάθ.), **ἄστεως** = ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον μακρὰν τῆς ὄψεως ταύτης τῆς πόλεως. **οἶα** = ὅταν (ὅσον ἀξίζει ἓνας δοῦλος, διὰ νὰ γίνεταί λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἂν μόλοι** = πῶς δύναται νὰ ἔλθῃ (σημ. ζωηρὰν ἐπιθυμίαν), ἃς ἔλθῃ. **πάρεστιν** = εἶναι παρῶν, ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἔμαυτόν**, πρόληψις, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς δευτερευούσης προτάσεως, **μὴ εἰρηκῶς ᾧ**, ἢ ὁποία ἐξυπακούεται ἐκ τῆς παθητ. ἐκπεφρασμένης **μὴ εἰρημένα μοι**, κεῖται ὡς ἀντικείμεν. ἢ

ἀναγκαστικὸν αἴτιον τῆς κυρίας **δέδοικα**. ἔξεται (ἰκνοῦμαι). **τὰ ἐν σοὶ** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σου. **κοῦ** (φόβος ἐστί) **μὴ στερηθῆς** (ἐνν. τοῦ μαθεῖν). **ἐλπίδων** = κακῶν φόβων. **ἐμοῦ βεβῶτος** (βεβηκότος). **τῶ** = τίνι. **μείζονι** = ἀξιώτερω. **διὰ τύχης τοιαύδ' ἰῶν** = διὰ τοιαύτης τύχης διεληθῶν, περιπεσῶν εἰς τοιαύτην δὰ τύχην. **Δωρίς**, καταγομένη ἐκ τῆς Δωρίδος χώρας. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος** = κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη** = τυχαῖον ἐπεισόδιον. **ἐπέστη** = παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἀξία** — **ἀξία σχ.** ὁμοιοτέλευτον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μεθ' οὗ τὴν ἐξήτασα (ἐπειδὴ ὠφείλετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερλίμπλαμαι** (συντάσ. γεν., ἐνν. οἴνου) = ὑπερπληροῦμαι. **μέθη** = λόγῳ τῆς μέθης του. **ἐν δειπνοῖς**, ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **παρ' οἴνω** = κατὰ τὴν διάρκειαν οἴνοποσίας (τῆς ἐπακολουθοῦσης τὸ συμπόσιον)· διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων **ἐν δειπνοῖς**, **μέθη**, **παρ' οἴνω** θέλει ὁ Οἰδίπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνυπόστατον τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστὸς** = ὑποβολιμαῖον τέκνον, νόθος. **βαρύνομαι** = δυσφορῶ. **τὴν οὔσαν** = τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν. ἑμαυτὸν) = ἐκρατήθην. **ἐλέγχω** = ζητῶ νὰ μάθω, ζητῶ ἐξηγήσεις. **μεθίημι** = ἀπερισκέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνοι ἐτεροπόμην** = ἠὲ χαριστούμην διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (τ. ἔ. διότι ἔβλεπον, ὅτι ἠγανάκτουν οἱ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος μου προσβολήν). **κνίζω** = ξύνω, γαργαλίζω καὶ μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὑφεῖρπέ με** = εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ὄν ἰκόμην** = ἐκείνων, ἃ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ = δι' ἃ), **ἄτιμον ἐκείνων** = μὴ ἀξιοθέντα, χωρὶς νὰ μὲ κρίνῃ ἄξιον ἐκείνων. **προῦφάνη** = ἐφανερώθη. **δύστηνος** = δυστυχῆς. **μειχθῆναι** = νὰ συννευρεθῶ. (**ὡς**) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἔμελλον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλητον ὄραῖν** = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **ἐκμετροῦμαι ἄστροις** (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζῆσης) = ὑπολογίζω μὲ ὁδηγοὺς τὰ ἄστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἕνα τόπον). **ἔνθα μὴ ποτ' ὀψοίμην**, ἀναφορ. τελ. πρὸτ. **τῶν ἐμῶν** = τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος** = ὁδός· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὅτε ὁδοιπορῶν ἦν πέλας τῆσδε κελεύθου. **πωλικῆ** = ἡ διὰ νεαρῶν ἵππων συρομένη. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἠγεμῶν** = ὁ ἠνίοχος, ὡς ὁδηγῶν τὴν ἄμαξαν. **πρὸς βίαν** = βιαίως. **ἠλαυνέτην**, παφατατ. ἀποπειρατικὸς. **ἐκτρέπω** = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. **τροχηλάτης**, ὁ αὐ-

τὸς πρὸς τὸν ἄνωτέρω ἠνίοχον. *δι' ὄργης* = μετ' ὄργης, μετὰ θυμοῦ. *παρασείλω* = διέρχομαι πλησίον. *ὄχους* (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἄμαξαν. *τηρῶ* = παραφυλάττω. *καθήικτό μου διπλοῖς κέντροις* = με ἐκτύπησε με ράβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. *σὺ μὴν ἴσην* (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) *γ' ἔτισεν* = ἀλλ' ὅμως τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε με ἴσην τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ με μεγαλύτεραν); *συντόμως* = παρευθὺς. *τύπτω* = κτυπῶ. *ἐκ τῆσδε χειρός*, προσδ. ὄργ. *μέσης* (κατηγορούμ.) *ἀπήνης* = ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀμάξης. *ἐκὶ κυλίνδεται* (ἢ γεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ) = κυλίνεται ἔξω. *εἰ δὲ πῶ ξένω τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές* = ἐὰν δὲ ὑπάρχη (ἀνήκει) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαίον· ἢ μὲν δοτ. ξένω ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἢ δὲ Λαίῳ ἐκ τοῦ συγγενές. *τοῦδ' ἀνδρὸς* ἀντὶ ἐμοῦ. *ἐχθροδαίμων* = ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. *ὄν μὴ ἔξεστι*, ἀναφ. ὑποθ. πρότ. *ὦ· θεῖν*, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζεῦγμα ρήματος δεῖ· τὸ *τάδε*, ὅπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείς, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἄρας· ἢ σειρά τῶν λέξεων: *καὶ οὐτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἄρας προστιθείς ἢ ἐγὼ 'π' ἐμαυτῶ. λέχη* = τὴν κλίνην, τὴν σύζυγον. *ἐν χ. ε.* ὄργαν. *χραίνω* = μολύνω. *ἄρ' ἔφυν;* ἀντὶ τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν; *πᾶς ἀναγνος* = ὅλως ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. *μῆστι* = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. *ἐμβατεύω τινός* = ἄπτομαί τινος = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. *ἦ* = εἰ δὲ μὴ (δηλ. ἐὰν τολμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). *ὄρθῶ λόγον* = ὁμιλῶ ὀρθῶς· ἢ σειρά τῶν λέξεων: *ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελεθεῖν) ἐπ' ἐμοὶ (ἀπὸ) δαίμονός τινος; θεῶν σέβας* = σεβαστοὶ θεοί. *ταύτην τὴν ἡμέραν*, καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. *πρόσθεν ἦ* = πρὶν ἢ. *κηλίδα συμφορᾶς* = ἐπονειδιστὸν συμφορᾶν.

Πραγματικάι: σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν κατὰ Δαυλίας. Ἐπὶ τῆς μακρᾶς χαράδρας, τῆς εὐρυσκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ὄρους Κίρφυος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου ὥρων ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο ὁδοί, ἡ ὁδὸς ἢ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ ὁδὸς ἢ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιούτου τρόπου διασταυροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τρεῖς ὁδοί. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινεν ἡ συνάντησις Λαίου καὶ Οἰδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Παι-

σανίου ἐδεικνύοντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λαΐου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ χαράδρα λέγεται Ζιμηνός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρομὶ τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀνὴρ ἐξ Ἀραχώβης πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστές. *κῆρυξ*. Ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συναδεύετο ὑπὸ κῆρυκος, ὅστις διεκρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κηρυκείου. *ἄποπτος ἄστειος*. Ὁ δοῦλος δὲν ἠνείχετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τολμήσας δὲ νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, ἐζήτησεν ἐπιμόνως νὰ φύγῃ ἐκ Θηβῶν, ὅπερ ἀπῆται καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνη ἡ παρουσία αὐτοῦ. *ἀπήνη*: ἀπήνη ἦτο κυρίως τετρατόροχος ἄμαξα ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἠδύναντο νὰ καθίσωσι. *τοὺς σύμπαντας*. Ὁ Οἰδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, ἐνῶ διέφυγεν ὁ εἷς, τὴν φυγὴν τοῦ ὁποίου δὲν ἀντελήφθη.

Στίχ. 834-862. Ἑρμηνευτικά: *δκνηρὰ* (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον, φοβερὰ. *πρὸς τοῦ παρόντος* = παρ' ἐκεῖνου, ὃς ἦν παρών, παρὰ τοῦ αὐτόπλου μάρτυρος. *τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος* = τόσην μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. *πεφασμένον*, ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκοῦ) = ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. *προθυμία* = τὸ θάρρος, ἡ ἐλπίς. *ταῦτ'* = ταυτά. *ἐκπεφευγοῖην* = ἤθελον εἶναι ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τὸ *πάθος* = τὸ ἐκ τοῦ φόνου δυστύχημα, μίασμα. *περισσὸν* = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύνθητες, τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. *ληστίαι*, πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταί νιν (τὸν Λαῖον) κατακτείνειαι. *αὐτὸν* = τὸν βοτήρα. *ἐννέπω* = λέγω, διηγοῦμαι. *τὸν αὐτὸν ἀριθμόν*, δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν αὐτὴν τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαΐου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφή καὶ ἡλικία τοῦ Λαΐου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόνου, ἂν ἐξηκριβοῦτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ φονεύσαντες καὶ ὄχι εἷς. *οἰόζωνος* = μονόζωνος (ἔξωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὀδοιπορίαν, μόνος ὀδοιπορῶν), μόνος (διότι οἱ ὀδοιπόροι συνήθως ἦσαν ἔξωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἴος ἐτέθη πρὸς δήλωσιν μείζονος ἑναργείας). *ἐς ἐμὲ ὄρεπον ἐστίν* = εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ' (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). *ὡς φανὲν ᾧδε τοῦπος* = ὡς ἀνακινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν

τρόπον, τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). *ἐκβαλεῖν πάλιν* = γ' ἀνακαλέσῃ πάλιν. *κἀκτιρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου* = καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελεν ἀπομακρυνθῆ ἄπὸ τὸ προηγουμένως λεχθὲν (ὑπ' αὐτοῦ). *φανεῖ δικαίως ὄρθον* = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαίου). *ὄν γε διείπεε*, ἀναφορ. αἰτιολ. πρότ. = διότι δι' αὐτὸν ρητῶς εἶπε. *μαντείας γ' ἔνεκα* = ἔνεκα μαντείας τοῦλάχιστον, ὑπὸ τὴν ἔποσιν τῆς μαντείας. *οὐτ' ἂν τῆδε βλέψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ'* = οὔτε ἐδῶ ἤθελον στρέψει τὴν προσοχὴν, οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησιμοδοτηθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας ὑπὸ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἡ Ἰοκάστη προφανῶς ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν).

Πραγματικαί: *καίτοι νιν οὐ κεῖνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν' ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὄλειο* ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις ἐνυπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα: ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν, ἢ ἐψεύσθη. Ἄν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λάιος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξετέθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐπέθανεν)· ἐὰν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸ ὑπηρέτης του ἐν τῷ μαντεῖῳ· ἄρα καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ὁ Λάιος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος. Τὸ δίλημμα ὅμως προφανῶς εἶναι ἀστήρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βάσις, ὅτι τὸ τέκνον τοῦ Λαίου εἶχεν ἀποθάνει, ὅπερ δὲν συνέβη.

Στίχ. 863-910. **Ἑρμηνευτικαί:** *εἰ γάρ*, τὸ εἰ ποιητικῶς ἀντὶ εἶθε. *φέρουσι* = ἔχουσι = ἔχειν. *τὰν* = τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους. *εὐσεπιος* = σεπτός, σεβαστός. *λόγ. τε ἔργων* = ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. *ῶν* = περὶ ὧν (λόγων καὶ ἔργων). *πρόκεινται* = δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. *δι' οὐρανίαν αἰθέρα* = εἰς τὰ στρώματα τοῦ οὐρανοῦ αἰθέρος. *ὑψίποδες* = ὑψηλοί, εὐρισκόμενοι ὑψηλά. *νιν* = αὐτοὺς (τοὺς νόμους). *θνατὰ φύσις ἀνέρων* = ἡ φύσις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι). *οὐδὲ μήποτε* = οὐδέποτε. *λάθα* = ἡ λήθη. *κατακοιμῶ* = βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῆ καὶ μεταφορικῶς: ἀχρηστεύω. *θεός* = θεία δύναμις. *γηράσκω* = χάνω τὴν ἰσχύν μου, μαραίνομαι· ἀντὶ νὰ εἶπῃ, γηράσκων, ἔθηκε κατὰ παράταξιν: οὐδὲ γηράσκει. *ὑβρις* = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. *φυτεύει*

τύρ. = γεννᾶ τὴν τυρανν. ἔξουσίαν. **εἰ** (συντάσσεται ἐνίοτε μεθ' ὑποτακτικῆς) **ὑπερπληρωθῆ** = εἰάν ὑπερπληρωθῆ. **μάτην** = ματαίως, χωρὶς νὰ κόρεθῆ. **μὴ ἴπικαιρα** = μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρὸν, πρὸς τὸ δίκαιον = ἄδικα. **μηδὲ σύμφ.** = ἀσύμφορα. **ἀκροτάταν εἰσαναβάσα ἄκραν** = ἀναβάσα εἰς τὸ ὑψηλότετον ὕψωμα. **ἀπότομος** = ἀποκρημνος. **ἀνάγκη** = μοιραία ἀνάγκη, ὄλεθρος. **ῶρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκην** = συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλλομένην σκληρὰν ἀνάγκην. **οὐ ποδὶ χρεσ. χρεῖται** = δὲν χρησιμοποιοεῖ τὸν πόδα, ὥστε νὰ εἶναι οὗτος εὐχρηστος, ἀσφαλής, ὥστε νὰ πατῆ στερεῶς **χρησίμω**, προληπτ. κατηγορ. **τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα** = τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως) ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μὴ ποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῆ πόλει πάλαισμα**. **ὑπέροπτα** = ὑπερόπτικῶς, περιφρονητικῶς. **δίκας**, γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφόρητος = χωρὶς νὰ φοβῆται τὴν θεῖαν δικαιοσύνην. **ἔδη δαιμόνων** = τὰς ἔδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. **κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα** = εἶδε νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχής, ἀνόσιος, ἀσεβής. **χλιδᾶ** = χλιδῆ, ἀθθάδεια, ὑπερηφάνεια. **χάριν δυσπότμον χλιδᾶς** = λόγῳ τῆς ἀνοσίου ὑπερηφανείας του. **εἰ μὴ**, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς β'. στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. **τὸ κέρδος**, τὸ ἄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). **καὶ ἔρξεται**, ἔνν. πρὸ τοῦ ρήματος ἡ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ δὲν ἀπομακρυνθῆ (δὲν ἀπόσχη). **τῶν ἀσέπτων** = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. **ἔχομαι τινος** = ἄπτομαι τινος, ἐγγίζω, ψαύω τι. **ἄθικτα** = ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγίσωμεν, τὰ ἱερά· εἰς τὸ ρῆμα ἔξεται ὑπονοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ **εἰ**, οὐχὶ ὁμως καὶ τὸ **μὴ**. **ματάξω** (καὶ ὀρθότερον **ματάξω**, ἐκ τοῦ μάτην) = φέρομαι ματαίως, ἀνοήτως. **ἐν τοῖσδε** = ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δηλ. εἰάν δὲν τιμωρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). **ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ** = ὥστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὁρμὰς τοῦ θυμοῦ. **τίμια** = ἔντιμοι. **αἰ τοιαῖδε** = αἰ τοιαῦται ἀσεβεῖς πράξεις. **χορεύω** = μετέχω τῶν (θρησκευτικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν μὲ χορούς. **ὀμφαλὸν γᾶς**, ἴδε στίχ. 480. **Ἄβαισι** δοτ. τοπ. = ἐν Ἄβαις. **τάδε**, ἔννοεῖ τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. **χειρόδεικτος** = ὁ δεικνυόμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὀλοφάνερος. **εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις** = εἰάν ὀρθῶς ἀκούης, εἰάν ὀρθῶς καλῆσαι. **πάντ' ἀνάσσειν** = ὡς ὦν παντάναξ, (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ

ὄρθ' ἀκούεις). *μὴ λάθοι* (ὑποκ. ἢ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ τὸ προηγ. τάδε). *σέ τε ἀρχάν* (ἢ ἰδιότης *ἀρχάν* προσετέθη εἰς τὸ ὄλον *σέ*) = εἶθε νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰωνίως ἀθανάτου ἔξουσίας σου. *ἐξαίρω* = ἔξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἔγκυρα. *ἐξαιροῦσιν* (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χόρος ἐννοεῖ τὴν Ἰοκάστην). *φθίνοντα Δαΐτου θέσφατα* = τὰ περὶ Δαΐτου μαντεύματα, ὥστε νὰ φθίνουν, ὥστε νὰ εἶναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγ. κατὰ πρόληψιν). *οὐδαμοῦ τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς* = καὶ οὐδαμοῦ φανερὰ τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας τῶν χρησμῶν). *ἔρρει δὲ τὰ θεῖα* = ἡ δὲ θρησκεία (ἢ δὲ λατρεία τοῦ θείου) ἔξαφανίζεται.

Πραγματικά: *νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες* ἐννοοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κύρος αὐτῶν, ἐνῶ οἱ γραπτοί, ὑπ' ἀνθρώπων νομοθετηθέντες, συχνὰ μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων, ἦτοι περὶ τοῦ θείου καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρουόντος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ Ἀντιγόνη «*οὐ γάρ τοι νῦν γε κἀχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν, ἐξ ὅτου φάνη*». Ὁλυμπος' ποιητικῶς ἐτέθη ἢ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐτῶν τῶν θεῶν. *οὐκέτι τὸν ἀδικτιον*... ἀναφέρει τρεῖς τόπους λατρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται) δύο τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἓνα τοῦ Διός. Ἀβαιοσι' εἰς τὰς Ἀβας, πόλιν τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν δὲ τῇ Ὀλυμπία ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ ἱερέων Ἰαμιδῶν μαντευομένων δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

Στίχ. 911·1085. Ἑρμηνευτικά: *χώρας ἀνακτες* ἢ Ἰοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θεοραπαινίδων καὶ κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. *δόξα μοι παρεστάθη* = μοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα. *στέφη* = ἱκετευτικοὶ κλάδοι. *ἐπιθυμιάματα* = θυμιάματα. *ὑψοῦ θυμὸν αἴρει* = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικὰ (μεταφορ. ἐκ τῶν ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). *οὐδ' ὅποι' ἀνήρ ἐννοος τεκμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι* = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος

χρησιμοῦ εἰς τὸν Λαίον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου σημερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους** = πράγματα διεγείροντα φόβους. **ἄγχιστος** (ἄγχι) = πλησιέστατος (διότι ὁ βωμός του ἦτο ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων). **κάτευγμα** (ἐκ τοῦ κατεύχομαι) = ἀφιέρωμα, ἀνάθημα. **λύσις** = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων του περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. **εὐαγῆ** προλ. κατηγορ. = ὥστε εὐαγῆ γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῆ τῆς κατηγορίας, πού τοῦ ἀπέδωσαν. **ὡς κυβερνήτην νεῶς** = ὡς ὀκνοῦσιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεῶς. **ἄρ' ἂν μάθοιμι**, ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παρακλήσις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειρὰν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν). **αὐτὸν εἶπατε**, τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί: εἶπατε, ὅπου αὐτὸς ἐστίν. **γυνὴ δ'**... ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων: γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἥδε: αἱ λέξεις δὲ **γυνὴ μήτηρ** παρατιθέμεναι φανερώουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οἰδίποδος πρὸς αὐτήν. **ὄλβιος** = εὐτυχής. **παντελής δάμαρ** = τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σύζυγος. **αὐτως** = ὡσαύτως, ἐνν. εἴης. **ἄξιός εἰ**, ἐνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. **εὐπέπεια** = εὐφημία, καλὴ εὐχή. **ὅτου χεῖρων ἀφίξαι**, πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = τίνος ἔχων ἀνάγκην ἦλθες; **χῶτι** = καὶ ὅ,τι. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος**; ἐνν. ἀγαθὰ θέλεις σημῆναι; **ἐκ τῆς Κορίνθου** ἀντί ν' ἀπαντήση παρὰ τίνος ἦλθε, ἀναφέρει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἦλθεν, ἔπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῆ παρ' ἄλλου, ἦλθε. **τὸ δ' ἔπος**, αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. **ἦδοιο** — **ἀσχάλλοις**, ἐνν. τοῦτ' = τῷ ἔπει' ὃ **ἂν** ἀνῆκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικὰς. **ἀσχάλλω** = λυποῦμαι. **διπλῆν** = διπλῆν δύναμιν (ἐνέργειαν) τοῦ ἦδесθαι καὶ ἀσχάλλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. **Ἰσθμίας** = Κορινθίας. **Ἰσθμῖ** = ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ στήσουσι τύραννον φανερόνεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἔστιν** = εἶναι ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. **οὐ δῆτα** (ἐνν. ἐγκρατῆς ἔστι) τοῦτο μετὰ τίνας δημώδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἐξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. **ἀξιῶ θανεῖν** = ἀπαιτῶ νὰ θαναταθῶ (ὅπως ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβαίωσιν: νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). **ᾧ πρόσπολε**, ἀποστέλλει μίαν τῶν θεραπεινίδων, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. **ἴν' ἔιστε** = ποῦ εἴσθε. **τοῦτον Οἰδίπους...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίπους πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν). **πρὸς τῆς τύχης** = ἀπὸ

φυσικὸν θάνατον. **τοῦδε**, τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. **ἐκπέπομαι** = στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. **ὕν' ἤκει** = ποῦ κατήντησαν. **τὰ σεμνά** (εἰρων.). **ἀγγελῶν**, τί μετοχή εἶναι ; **σημήνας γενοῦ** περιφρ. = σήμηνον, ἀνάγγελιον. **θανάσιμον βεβηκότα** = ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν. **δόλοισιν** = διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. **ἡ ξυναλλαγῆ νόσου** ; = ἡ ἐκ συντυχίας νόσου, ἡ ἀπὸ ἀσθένειαν ; **σμικρὰ ῥοπή** = πολὺ μικρά, ἀσήμαντος ἀφορμὴ (ῥοπή = κλίσις· ἡ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ). **εὐνάξω** = ῥίπτω εἰς τὴν εὐνὴν (κλίνην), καταβάλλω. **συμμετροῦμαι**, ἴδε στίχ. 73. **συμμετροῦμενος τῷ μακροῦ χρόνῳ** = συμφώνως μὲ τὴν μακρὰν ἡλικίαν του, σύμφωνα μὲ τὸ βαθὺ γῆρας του. **πυθόμαντις ἐστία** = ἡ μαντικὴ ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). **κλάζω** = κρῶζω. **τοὺς ἄνω** (εἰς τὸν ἀέρα) **κλάζ.** **ὄρνεις**, περιφρονητικῶς ὁμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. **ὧν ὑφηγητῶν** (ὄντων) = κατὰ τὴν ὑφήγησιν, ὁδηγίαν τῶν ὁποίων. **κεύθει**, ἔχει παθ. σημ. = κρύπτεται, ἔχει ταφῆ. **ἄψαυστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νὰ ἐγγίσω δόρυ ἢ ξίφος. **εἴ τι μῆ** = ἐκτός ἐὰν ἴσως. **τῷμῳ πόθῳ**, ἀντί : τῷ πόθῳ ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. **οὔτω** = ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους. **ἂν θανῶν εἴη** = θάνοι (ἀντί ὄριστ.). **τὰ δ' οὔν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **θέσπισμα** = χρησμός. **τὰ παρόντα**, τὰ ὁποῖα τώρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους. **συλλαβὼν** = λαβῶν μαζί του. **ἄξια** (κατηγορ.) **οὐδενός** = ἄνευ οὐδενός κύρους. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = ἐνθυμοῦμαι, βάλλω εἰς τὸν νοῦν μου. **τὸ λέχος τῆς μητρὸς** = τὸν μετὰ τῆς μητρὸς μου γάμον. **ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** = ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὁποίου κρατεῖ ἡ τύχη (ἡ τυφλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἣτις ἐπιστεῦετο παρὰ πάντων)· ὁμιλεῖ γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεύει διὰ τὸν Οἰδίποδα : σὺ δέ... **πρόνοια δ' οὐδενός σαφῆς** = δὲν ὑπάρχει δὲ ἀσφαλῆς πρόγνωσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. **εἰκῆ** = ὅπως τύχη, ὅπως ἔτυχεν (ἄνευ σκέψεων)· ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει ἡ Ἰοκάστη πρὸς παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιορ. ἀναφορ.) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρὸς σου γάμους. **ἀλλ' οἷτι ταῦτα παρ' οὐδὲν ἔστι** (ἀναφ. ὑποθ. πρὸτ.) = ἀλλ' ἐὰν τις οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἄξια θεωρῇ ταῦτα. **ῥᾶστα** = εὐκολώτατα, ἀλυπότατα. **μέγας ὀφθαλμὸς** = ἰσχυρὸς ὁδηγός, τρανὴ ἀπόδειξις. **ξυνίημι** = τὸ ἐννοῶ. **τῆς ζώσης** γεν. ὑποκ. = ἡ ζῶσα. **καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.** = καὶ διὰ

ποίαν γυναῖκα (ἀναγκ. αἴτιον). *τί ἐκείνης* = τί πρᾶγμα ἐκείνης. ἢ *ῥητόν*; = ἄραγε δύναται νὰ ἀνακοινωθῇ; *τό τε πατρῶον...* ἢ σειρά τῶν λέξεων: *ἐλεῖν τε τὸ πατρῶον αἷμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ* = καὶ νὰ φονεύσω τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν. *ἐξ ἐμοῦ*, ἀντὶ ὑπ' ἐμοῦ. *εὐτυχῶς*, διότι μὴ μεταβῆς εἰς Κ. ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εὐτυχής, ὡς ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν (τραγ. εἰρωνεία, διότι αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὄλεθρόν του). *ἀλλ' ὅμως ἡδιστον* = ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πολὺ εὐχάριστον (πρβλ. τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα 1 34 «οὐδὲν γλύκιον ἤς πατρίδος οὐδὲ τοκῆων». *ἦ γὰρ τὰδ' ὀνῶν ἦσθ' ἀπόπιτολις*; = ἀλήθεια λοιπὸν εὐρίσκεσο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὰ ἐφοβεῖσο; *πατρός τε χηρῆζων* = ἐκτὸς τοῦ λόγου, ποὺ ἐξέθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... *τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἀπελυσάμην σε* = διατὶ λοιπὸν δὲν σὲ ἀπῆλλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάττω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. *χάριν* = ἀνταμοιβήν, δῶρον. *τοῦτ' ἀφικόμην* = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... *πρὸς δόμους*, ἔνν. εἰς Κόρινθον. *εὖ πράττω τι* = εὐτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργεσίαν. *ἐμοῦ*, ἀντὶ ὁμοῦσε = εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. *φυτεύσαντας*, ἔνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. *εἰ τῶνδε φεύγεις οὕνεκα* = ἐὰν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὅποια ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγης. *μὴ ἐξέλθη σαφῆς* = μὴ ἀποδειχθῇ (βγῆ) ἀληθής. *μίασμα τῶν φυτευσάντων* (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς σου. *τοῦτ' αὐτό, τοῦτο*, ἡ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. *οὐδὲν πρὸς δίκης* = οὐδόπως δικαίως. *πῶς δ' οὐχί*; ἔνν. πρὸς δίκης τρέμω; *γεννητῆς* = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεὺς, ἐνῶ *γεννήτης* = ὁ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκων. *ὀδούνεκα* = διότι. *οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν* = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. *οὐ μᾶλλον οὐδέν'* ἐπαναλαμβάνει τὴν προσηγηθεῖσαν ἄρρησιν πρὸς μείζονα ἔμφασιν. *τοῦδ' ἀνδρὸς* (= ἐμοῦ) *ἀλλ' ἴσον* = δὲν σὲ ἐγέννησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐξ ἴσου, δηλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὁ Πόλυβος, ὅσον ἐγὼ (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθεις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). *ἐξ ἴσου*, ἔνν. τὸ ἐξέφυσα. *τῷ μηδενί* (ἔνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. *ἐγένετο* = ἐγέννησε. *ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδα μ' ὠνόμαζέτο*; = ἔνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ ὠνόμαζεν ὡς ἰδικόν του παιδί; *λαβῶν*, αἰτιολ. μετ. *κᾶθ'* = καὶ εἶτα = καὶ μ' ὅλα ταῦτα. ᾧ

δε μέγα = τόσον μεγάλως. **στέργω** = ἀγαπῶ. **ἀπ' ἄλλης χειρός**, ἔνν. ἢ ἐναντιωμ. μετ. λαβών. **ἐκπείθω** = πειθαναγκάζω. **ἐμπολάω** = ἀγοράζω. **δίδως**, ἴστορ. ἔνεστ. **ναπαῖται πτυχαί** = δασώδεις χαράδραι. **ἐπισταῖω** = εἶμαι βοσκός (εἰς τὰ ποιμνία), διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. **ἐπὶ θητεία** = ἐπὶ ἐμμίσθῳ ὑπηρεσίᾳ· **θή** δὲ ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑποτίθεται, ὅτι εἶναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς αὐτὸν τὸ ἔκθετον παρέδωκε). **σοῦ δὲ σωτήρη γε** = (ναὶ ὑπρέτης, ὡς περιπλανώμενος ἔμμισθος ἐργάτης), ἀλλὰ γενόμενος σωτήρ σου (λέγει τοῦτο μετὰ τινος ὑπερηφανείας). **τί ἄλλος ἴσχυοντα**; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα; (κάνει τὴν ἐρώτησιν αὐτήν ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν, **σωτήρη**, δηλ. ἀπὸ τί κακὸν μὲ ἔσωσες;). **μαρτυρήσειαν ἄν** = δύνανται νὰ μαρτυρήσουν, γὰρ τὸ ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). **ποδῶν ἀρθρα τὰ σά** = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. **τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν**; = τί ἐστὶ τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις; **διατόρος** = διατροπυμένος, διαπεπερονημένος. **ἀκμαὶ ποδοῖν** = αἱ ἔξοχαὶ τῶν ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. **δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνελόμην** = φοβερὰν αἰσχύνην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἣν γίνεταί ἡ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). **ἐκ τύχης ταύτης** = ἐκ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ. **ὄς εἶ** = ποῖος εἶσαι (οἷος πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδίπους — οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς). **πρὸς πατρός ἢ μητρός**, ἔνν. ἔπαθον τὸ πάθημα τοῦτο. **λῶγον φρονεῖ** = ἀκριβέστερον γνωρίζει. **τυχῶν** = εὐρῶν κατὰ τύχην. **οὐκ**, ἔνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν. **τῶν Λαΐου τις** = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λαΐου. **δήπου** = ὡς ἐνθυμοῦμαι. **εἶτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν**; = εἶτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἶτε εἰς τοὺς ἀγρούς; **σημήνατε** = καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν. **καιρός** = κατάλληλος εὐκαιρία. **οὐδέν' ἄλλον**, ἀντικ. τοῦ ἔννοουμ. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὐ ὑποκ. τό: αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). **τὸν ἐξ ἀγρῶν** = τὸν ἐν ἀγροῖς ὄντα καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. **ματεύω** = ζητῶ. **ἐφιέμεσθα μολεῖν** = ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. **τὸν** = ὄν. **τί δ' ὄντιν' εἶπε**· πλήρης θὰ ἦτο ἡ φράσις: τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. **μηδὲν ἐντραπίης** = νὰ μὴ φροντίξης (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἄν γένοιτο τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ** = δὲν δύνата νὰ γίνῃ τοῦτο, ἵνα ἐγὼ μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται ὅτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰοκάστη νὰ εὔρῃ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγή του).

ἄλις (*ελμι*) **νοσοῦσ' ἐγώ**, προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. **τριδουλος τρίτης μητρὸς** = δοῦλος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρὸς μέχρι τρίτης γενεᾶς. **ἐκφανῆ κακῆ** = θὰ ἀποκαλυφθῆς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγὴν. **μὴ οὐ** = ὥστε μὴ οὐ. **τάδε** = τὴν ἀναζητήσιν τῆς καταγωγῆς σου. **φρονοῦσα εὔ** = κρίνουσα ὀρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. **τὰ λῶστα** = τὰ ὀφελιμώτατα. **τὰ λῶστα** (ἢ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῖ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερώτατα αὐτὰ (δηλ. ἢ μὴ ἀνευρέσεις τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). **δύσποτος** = δυστυχῆς. **ἄξει τις**, ἀποστέλλεται δεύτερος ποιμπὸς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν στίχ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. **χαίρειν** = νὰ ἐναβρύνεται, νὰ καμαρώνῃ. **προσειπεῖν** = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχῆς). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον** μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἢ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ ρ. αἴσω) = ὀρμήσασα ταχέως. **ὄπως μὴ** (μετὰ φόβου σημαντ. ρῆμ. τίθεται τὸ ὄπως μὴ μεθ' ὀριστ' μέλλοντος) **ἀναρρήξει** (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. **σιωπῆς**, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς της καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ἰού, ἰού. **ὅποια χεῖζει ἡγνύτω** = ἄς ξεσπάσουν ὄσα θέλουν. **φρονῶ μέγα** = μεγαλοφρονῶ. **δυσγένεια** = ταπεινὴ καταγωγή. **νέμω** = θεωρῶ. **τῆς εὔ διδούσης** = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὐτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῆς τύχης). **οὐκ ἀτιμασθήσομαι** = δὲν θὰ προσβληθῶ. **τῆς γὰρ** = διότι ἔξ αὐτῆς (τῆς τύχης). **οἱ συγγενεῖς μῆνες** = οἱ χρόνοι, ποὺ με ἐσυντρόφευσαν εἰς τὴν ζωὴν, ποὺ παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθόλου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγενᾶται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζί τὸν βίον καὶ συγγηράσκει μετ' αὐτοῦ). **διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν** = ὥρισαν (προώρισαν, ἔταξαν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρός, ἔπειτα δὲ μέγας. **τοιούσδ' ἐκφυῶς** = τοιαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγὴν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. **οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος** = δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγὴν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν κα-

ταγωγήν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτήν).

Πραγματικά: *ἰκέτης ἀφῆμαι*· τελειώσασα τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάματα. *ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι...*· ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆς προσεσχῆς τῆς βασιλίσης. *παντελής δάμαρ*· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίοις ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεκτῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα συνηθίζετο ν' ἀναγράφεται «*ἐπ' ἀρότῳ παίδων ἄγομαι γαμετήν*» τ. ἔ. νυμφεύομαι, διὰ νὰ τεκνοποιήσω. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελής δάμαρ ἡ σύζυγος ἐκείνη, ἣτις εἶχε καὶ τέκνα. *ὡς ἠδῶτ' ἐκεῖ*, πρὶν ἀποφασισθῆ ἐπισήμως ἡ ἀνακήρυξις τοῦ βασιλέως. *ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ*. Ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν ἀνθρωπίνων μαντείων, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τώρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «*τύχη κυβερνεῖ πάντα*». *ἐπειπερ εὐνοὺς ἦλθον...*· ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἂν τοῦ ἀναγγεῖλῃ ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάπηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην περιπέτειαν. *εὐρῶν ναπαλαῖς ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς*· τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πλήγμα τῆς Ἰοκάστης, ἣτις ἤρχισε νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ πεισθῆ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. *μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν*· ἀληθῶς ἦτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἐκτετον ἀνάπηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἔπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου ἄπελις ὄδοιπόρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

Γ' Στάσιμον. στίχ. 1086 - 1108.

Στροφή. *εἶπερ ἐγὼ μάντις*. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδίπους μένει μόνος ἐν τῇ σκηνῇ σύννοους καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρῆς ᾄδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῆ Θηβαῖος τὴν καταγωγήν. *μάντις*, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. *ἰδρις* = σοφός. *κατὰ γνώμαν* = κατὰ νοῦν. *οὐκ ἔσει ἀπειρῶν* = δὲν

θά εἶσαι ἄπειρος, θά εἶσαι μέτοχος· ἢ σειρά τῶν λέξεων : *οὐκ ἔσει ἀπειρων μὴ οὐ σέ γε αὖξειν* = δὲν θά εἶσαι ἔστερημένος τοῦ νά σέ μεγαλύνωμεν, θά μάθης ὅτι σέ... *πατριώτης* = συμπατριώτης· διά τῶν τριῶν ἐπιθέτων : *πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα*, ὁ ποιητὴς ἐσημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα. *χορεύομαι* = τιμῶμαι διὰ χορῶν. *ἐπλήρα φέρω* (Ὁμηρ. φράσις) = φέρω εὐχάριστα. *τυράννοις* = τῷ *Οἰδίποδι* (ὁ πληθ. τῆ βασιλικῆ οἰκογενείᾳ τοῦ Οἰδίποδος). *ἰήιε Φοῖβε*, ἴδε στίχ. 154.

Ἄντιστρ. *μακραίων* = μακρόβιος. *μακραίωνων* (ἐνν. κορῶν). *ἔτικτε* (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). *πελασθεῖσα Πανός* = σύννευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. *εὐνάτιερα* = σύνευνος. *πλάκες ἀγρονόμοι* = πλάκες ἀγρῶν νεμομένων = ὄρειαι πεδιάδες ἀγρῶν (ὄπου βόσκουσι κτήνη). *Κυλλάνας* = Κυλλήνης. *Βακχεῖος* = ὁ Διόνυσος. *εὐρημα* = ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικά : τὸ χορικὸν ἔσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, συνηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἰδίᾳ τότε, ὅταν προβλέπεται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χεῖρω καὶ καταστροφῇ. *τὰν αὖριον πανσέληνον*· ὁ χορὸς ἀναμένει αὖριον νά διαλευκανθῆ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θά ἦτο πανσέληνος, συμπιπτοῦσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα· ἴσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἠθέλησε νά δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρει φωτί. *μακραίωνων*, ἐννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρθενικαὶ θεότητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατῴκουν εἰς ὄρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμούς καὶ ἔζων ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. Ἐξελαμβάνοντο ὁμοίως ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανός καὶ τῶν Σατύρων. *Πάν*· ἦτο ὁ ἐν Ἄρκαδία κατ' ἔξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεός, υἱὸς τοῦ Ἐρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἄρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. Ἦτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν ρῖνα, δασὺς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. *Ἐρμῆς*· ἦτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος κτλ. καὶ συμπαί-

κτης τῶν Νυμφῶν. **Βακχείος** ἦτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλάκις συνοδευόμενος ὑπὸ παροινοῦντος θιάσου Σατύρων, Σειλινῶν, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἤρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ. **ναίων ἐπ' ὄρεων**, εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἑορταί. **Ἐλικωνιάδων** ἦσαν αἱ Ἐλικωνιάδες μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ ὄρος Ἐλικῶνα τῆς Βοιωτίας 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον καὶ συσκίους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

Στίχ. 1109 - 1185. Ἑρμηνευτικά: **συναλλάσσω** = συντυγχάνω, συναντῶ ἢ μετοχ. ἐναντιωμ. **σταθμῶμαι** = εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις** = πρεσβῦται. **ξυνάδει** = συμφωνεῖ. **σύμμετρος** = ἰσόχρονος, ὁμήλιξ (δηλ. καὶ αὐτὸς γέρων)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακροῦ γήρα**, ἀντὶ ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρει** = τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ. **σύ**, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῶ ἀνωτέρω διὰ τοῦ: πρέσβεις προσεφώνησεν ὄλον τὸν χορόν. **προὔχοις ἄν μου τῇ ἐπιστήμῃ** = δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν γνῶσιν· τὸ ἐπιστήμη ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου: προὔχω τῇ ἐπιστήμῃ. **εἶπερ τις ἄλλος**, ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ πιστός, ἐνῶ διὰ τοῦ **ὡς νομεὺς ἀνῆρ** περιορίζει τὴν προηγουμένην ἐπίτασιν (ὡς δύναται νὰ εἶναι πιστός ἕνας ἀνῆρ βοσκόσ). **δεῦρό μοι βλέπων** = στρέφων τὰ βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμὲ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὄλης στάσεώς του ἀνεύρη τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἰδὼν τὸν Κορίνθιον ἀγγελὸν καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἐρωτηθῇ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου, εἶναι περιδεῆς καὶ βλέπει κάτω). **ἦ** = ἦν. **οἴκοι τραφεῖς** = οἰκοτραφῆς (τοῦτο λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυον ἰδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν** = ἐπιδιδόμενος. **ἦ βίον ἵνα** (ἔχων) = πῶς ζῶν. **ξύναυλός εἰμι** = συγκαταυλίζομαι, συνδιανυκτερεύω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** (ἐνν. οὐ ἦν ξύναυλος). **πρόσχωρος** (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός. **τόνδε** (τὸν Κορίνθιον ἀγγελὸν). **τῆδέ που** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γνωρίσας αὐτόν. **καὶ λέγεις** = λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἦ συναλλάξας**, ἔξαρκ. ἐκ τοῦ οἴσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθῶν, διαφέρει δὲ τοῦ μαθῶν κατὰ τὸ ὅτι τὸ μὲν μαθῶν ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ συναλλάξας δηλοῖ

ἀπλῆν ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. **οὐχ ὥστε** = οὐκ οἶδ' ὥστε. **κού-
δέν γε θαῦμα** = καὶ οὐδόπως βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ
δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). **ἦμος** = ὅτε..., χρον. πρότασις ἀντὶ εἰ-
δικῆς. **τῷδε τάνδρι**, ἔνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. **ἔξ ἦρος εἰς ἀρκτου-
ρον** = ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. **τρεις ὀ-
λους ἐκμήνους χρόνους** = ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἐξάμηνα. **τάμὰ ἔπαυ-
λα** = εἰς τὰ μανδριά μου. **σταθμά**, ταυτόσημον πρὸς τὸ **ἔπαυλα**.
πεπραγμένον = πραγματικόν, ἀληθές (κατηγ. τοῦ τι). **ἐκ μακροῦ
χρόνου**, ἔνν. ἢ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. **ὡς ἐμανιῶ θρέμμα θρεψαί-
μην ἐγὼ** = ἵνα ἀναθρέψω αὐτὸν ἰδιόν μου τέκνον. **ἱστορῶ** = ἐρευ-
νῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ὦ τᾶν** = ὦ φίλε, φίλε μου' (λέγει μετὰ τινος
ὑπερηφανείας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν
ἄξιωμα). **οὐκ εἰς ὄλεθρον**; ἔνν. ἄπει. **ᾶ**, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς
ἔκφρασιν ποικίλων συγκινήσεων· ἔδῳ εἶναι ἐφεκτικόν. **κολάζω** = τι-
μωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν)· ἔδῳ σημ. ἐπιπλήττω· ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν,
διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῆ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται.
Παρατηρητέα ἢ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγομένων
προσώπων. Ὁ μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικῶς φαίνεται ἀφελής, παι-
δρὸς καὶ θριαμβεύων, ὁ γέρον ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μεστὸς
ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, ὁ Οἰδίπους ἀνυπόμονος, πλήρης ὀργῆς διὰ
τὴν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἀναβολὴν τῆς ἐκμυστηρέσεως τῶν
γεγονότων, ὁ δὲ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφε-
λείᾳ καὶ ἀγνοίᾳ καί, τέλος, ὁ θεατὴς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς
εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσιν τὴν φοβερὰν ἀποκάλυψιν. **ὦ φέριστε**,
Ὁμηρ. ὑπερθετ., λέγεται καὶ φέριτατος = ἄριστος, κράτιστος. **τί ἀ-
μαρτάνω**; = ποίαν παρεκτροπὴν κάμνω; **οὐκ ἐννέπων** (ἔνν. τὸ ρ.
ἀμαρτάνεις), μετχ. αἰτιολ. = διότι δὲν ἀναφέρεις... **ἄλλως** = ματαί-
ως, ἀνωφελῶς (ἔνν. διὰ τοῦ ἄλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν
Οἰδίποδα, τοῦναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρόν του)· **πρὸς χάριν** =
ἄνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλό. **κλαίων** = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμο-
ρίας. **αἰκίζομαι** (ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι
βλαβερῶς, βυσανίζω (παρατηρητέα ἢ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένος διὰ
τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). **οὐχ ὡς τάχος
τις τοῦδ' ἀποστρέψει χεῖρας**; (ἔτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δὲν θὰ
γυρῶσι τις ὀπίσω ταχέως τὰς χεῖρας τούτου; **δύστηνος**, ἔνν. ἐγώ. **ἀν-
τὶ τοῦ**; (ἔνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = ἔνεκα ποίας αἰτίας; **δν οὔ-**

τος ιστορεῖ = διὰ τὸν ὅποιον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. *δλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα* = εἶθε νὰ εἶχα χαθῆ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἣν τὸν ἔδωσα). *εἰς τόδε*, εἰς τὸ δλέσθαι. *τοῦνδικον* = τὸ ἀληθές, ἐκεῖνο πὺ ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. *διόλλυμαι*, ἀντὶ μέλλοντος. *τριβῆ* = βραδύτης, ἀναβολή. *εἰς τριβάς ἐλᾶ* (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῆ διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. *οὐ δῆτ' ἔγωγε* (εἰς διατριβάς ἐλῶ). *ἐμὸν μὲν* (ἐνν. οὐκ ὄντα). *τις*, ἀντὶ *τι γεννημάτων*, κατὰ σύνεσιν. *ἐγγενῆς* = συγγενῆς. *λέγειν*, ἔξαορ. ἐκ τοῦ δεινῶ. *πρὸς αὐτῷ τῷ δεινῶ* = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως τοῦ φοβεροῦ. *ἐκλήξεται*, λέγει οὐτως ἀντὶ ἧν, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερὸν τοῦ πράγματος. *ἧ γὰρ* = ἀλήθεια λοιπόν. *ὡς πρὸς τί χρείας*; = πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς ποῖον σκοπὸν; *ὡς ἀναλώσαιμι νιν* (ἔξαορ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ εἶναι ἱστορ. ἐνεστώς) = ἵνα τὸν θανατώσω. *τεκοῦσα*, ἐναντιωμ. μετχ. *τλήμων* = ἡ σκληρά. *θεσφάτων* (γεν. ἀντικ.) *ὄκνω* = φοβουμένη τοὺς δυσσοιώνους χρησμούς. *τοὺς τεκόντας*, ἐνν. τὸν πατέρα, διότι τοῦτον ἔλεγεν ὁ χρησμός. *κατοικεῖζω* = αἰσθάνομαι μεγάλην συμπάθειαν. *γεγῶς* (κατηγρ. μετχ.) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἔδῳ ἢ ἀναγνώρισις ἐπῆλθε πλήρης). *ἄρα* = λοιπόν, ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. *ἐξήκοι ἂν σαφῆ* = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκπληρωθῆ σαφῶς. *προσβλέψαιμι* = δύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. *φύς, δμιλῶν, κτανῶν* (ἔξαορῶνται ἐν τοῦ προηγ. ρήμ.· τίνος εἶδους μετοχαὶ εἶναι;). *ἀφ' ὧν*, ἐνν. τὴν μητέρα. *οὐς τε*, ἐνν. τὸν πατέρα. *δμιλῶ* = συνευρίσκομαι.

Πραγματικά: στίχ. 1123 κ. ἔ. *δοῦλος*· ἀξιόπιστοι δοῦλοι, καὶ ἰδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ παρὼν δοῦλος τοῦ Λαῖου, ἀνελάμβανον πολλάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων, ὁμοίως δὲ τοιαῦται δοῦλαι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ πραγμάτων καὶ ἀπέλυον ἰδιαιτέρας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν. *εἰς ἀρκτοῦρον*· οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον ἐκ τῶν ἀστερισμῶν· ἡ ἐπιτολή δὲ τοῦ ἀρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς ἀρχὰς Σ)βρίου, ὅτε ἀρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. *ἐκμήνους χρόνους*· καὶ κατὰ τοὺς σημερινούς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες κανονίζουν τὰς συμφωνίας τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξαμηνίων, π. χ. ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ. διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποιμνία ὀδηγοῦνται εἰς βοσκάς. *οὐκ εἰς ὄλεθρον* κτλ.· ὁ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ

Οιδίπους είναι υἱὸς τοῦ Λαῖου, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἔρξει'** οἱ δοῦλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβερὰς βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κλπ., ὡσάκις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸς τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριβωθῇ τὸ ἀξιόπιστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. **στίχ. 1185**, μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οιδίποδος, οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

Δ' Στάσιμον. στίχ. 1186·1225.

Στροφ. α'. **ὡς** = πόσον. **ἴσα**, ἐπίρρ. = ἔξ ἴσου. **καὶ** = ὅπως (πολλάκις ὁ **καὶ** ἔχει σημ. ὁμοιωματικὴν μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ ἴσα). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τῆς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμνήτου, τῆς πολυποθῆτου. **τοσοῦτον ὅσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνεται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομίζεται παρὰ τῶν ἄλλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **καὶ δόξαντα** = καὶ εὐθύς ὡς φανῇ (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλίνει** = ν' ἀποκλίνῃ, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα**, δωρικὸς τύπος ἀντὶ Οιδίπου, χρησιμοποιοῦμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικὰ μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τὴν ἰδικὴν σου τύχην' ἢ ἀναφορὰ τοῦ: **τὸν σὸν** ἐξαίρει τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδος.

Ἀντιστρ. α'. **ὅστις ἐκράτησας**, ἀναφορ. αἰτιολ. πρότ. = διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολὴν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ παντ' εὐδαίμονος ἔλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατά...φθίσας** (τμησις) = ἐξολοθρεύσας, καταστρέψας. **γαμψῶνυξ**, προσδιορ. τό: παρθένον χρησμοφδόν' ὠνομάζετο δὲ χρησμοφδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰνίγματος, ἔχοντος ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἥτοι αἰνιγματώδης.

ἀνέστας = ἠγέρθη, ἠνωρθώθη. **πύργος θανάτων** = προπύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.), θανάτους δὲ ἔννοεῖ τοὺς προελθόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β'. **ἀκούειν**, προσδιορ. ἀναφορᾶς, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος· ἔνν. ἢ γεν. **σοῦ** ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τίς σε (τοὺς θρήνους σου). **ἄται** = ἄγρια, σκληραὶ δυστυχίαι. **ἐν πόνοις** = ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφοτέρα, λόγῳ τοῦ ξύνοικος. **ξύνοικος**, ἔνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχεται περισσότερον ἀπὸ σὲ κλπ., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ξύνοικος εἶναι ἡ ἀπλή δοτ. **ἄταις** καὶ ἡ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις**. **ἀλλαγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ τῆς μεταβολῆς. **αὐτὸς** = ὁ αὐτός. **λιμὴν**, ἔννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. **θαλαμηπόλος** = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). **πεσεῖν** = ὥστε νὰ πέσῃ. **ἄλοξ** = αὐλαξ, κοίτη, γυνὴ (μεταφορ. ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). **πατρῶαι ἄλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη. **εἰς τοσόνδε** (ἔνν. χρόνον) = ἐπὶ τόσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. **φέρειν** = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. **σίγα** = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρητῶς.

Ἄντιστρ. β'. **ἐφεῦρε** = ἔφερεν εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. **πάνθ' ὄρων χρόνος** = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ.· προσωποποίησις τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον** = κακόγαμον γάμον· σχ. ὀξύμωρον. **τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον**, καθ' ὑπαλλαγὴν αἰ μετοχαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπεν ἄρα νὰ λεχθῇ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (τοῦ Οἰδίποδος). **εἶδομεν** = εἶδον. **περιάλλα** = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. **λαχέω** = θρηνῶ, ἐκβάλλω κραυγὴν. **τὸ δ' ὄρθον εἰπεῖν** = διὰ νὰ εἶπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. **ἀνέπνευσα** = ἔλαβον ἀναπνοήν, ἀναψυχὴν. **κατεκοίμασα** = ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου παραδοθεὶς εἰς ἥσυχον ὕπνον.

Πραγματικά: **ἰὼ γενεαί**· ὁ χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ τούτῳ στασίμῳ οἰκτεῖρει τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· πρβλ. τὸ τοῦ ἀγγέλου ἐν τῇ Ἄντιγόνη «οὐκ αἰνέσαιμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντα αἰεί...»· ὁμοίως τὸ τοῦ Πινδάρου «τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιαῶς ὄναρ ἀνθρωπι...»· **κρησμοφδός**· λόγῳ τῆς ἀσαφείας τοῦ αἰνίγματος καὶ διότι τοῦτο ἀπηγ-

γέλλετο ἐμμέτρως ἐν ἑξαμέτρῳ. **ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα** ἔνν. τὴν παλαιὰν εὐεργεσίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι' ἧς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

*Ἐξοδος. στίχ. 1226 · 1530.

Στίχ. 1226 - 1299. Ἑρμηνευτικάι : ***Ἐξάγγελος**, ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὁποῖος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένος, ἐξέροχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **δρεῖσθε** (ρῆμ. ἄρνυμαι) = θὰ λάβητε, θὰ αἰσθανθῆτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καὶ ἐπομένως : εἰλικρινῶς. **νίψαι ἂν** (ρ. νίξω). **καθαροῦ** = ἤθελον καθαρίσει διὰ καθαριστηρίου λουτροῦ. **σιέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τὰ δ' αὐτίκα...** τὸ πλήρες θὰ ἦτο : **κακὰ τοσαῦτα, ὅσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα εἰς φῶς φανεῖ.** **κεύθω** = κρύπτω. **ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προελθούσαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου. **βαρύστονος** = ὁ βαρέως πενθούμενος, λυπηρότατος, θλιβερώτατος. **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κτλ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολούθου προτάσεως : τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κἄρα. **εἰπεῖν**, ὑποκ. ἐμέ, **μαθεῖν** ὑποκ. ὑμᾶς. **τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κἄρα**, περιφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ιδιότητα, ἧτις θεόθεν προήρχετο). **οὐ πάρα** = πάρεστι (ἔνν. ἡμῖν). **ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα** = διότι δὲν τὰ εἶδομεν. **ἐνι** = ἐνεστι. **πεύση**, β'. ἐν. πρόσ. ὄριστ. μέλλ. τοῦ πυνθάνομαι. **θυρῶν** = προφυλῶν, ἡ ἑξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἴετο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἐξ αὐτῶν ἐχάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα· ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἄλλαχού πόδες. **κόμην σπῶσα** = βιαίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξίοις**, ἀντι ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιὰ, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά· τὸ ἐπίθ. πρὸς ἕξαρσιν τῆς μανίας, μεθ' ἧς ἐκτύπα τὴν κόμην τῆς). **ἐπιρράσσω** = κλείω μεθ' ὄρμῆς (μετὰ πατάγου). **τῶν παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λαῖου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἄφηρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρ. παιδοποιὸν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εὐνάς** = ἐθρήνει δὲ γοερῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. **διπλοῦς**, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἔπεξ. εἶναι τὰ ἐπόμενα (ἔννοσι δὲ ἐκ τοῦ Λαῖου τὸν Οἰδίποδα καὶ ἐκ τοῦ Οἰδίποδος τὰ τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **ὄπως ἀπόλλυται** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. **εἰσπαῖω** = μετὰ βίας εἰσ-

ορμῶ, εἰσπηδῶ. *ὕφ' οὖ*, ἀναγκ. αἴτ. *οὐκ ἦν* (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνατὸν εἰς ἡμᾶς. *ἐκθιδῶμαι* = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. *λεύσσω* = παρατηρῶ. *περιπολῶ* = περιφέρομαι ὡσάν κατεχόμενος ὑπὸ μανίας. *πορεῖν*, ἄορ. β'. τοῦ καθ' ὑπόθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστῶτος *πόρω* = προσφέρω, παρέχω. *γυναϊκά τ' οὐ γυναϊκα*, σχ. ὀξύμ. *δπου κίχοι* (ο. κιχάνω = εὐρίσκω), πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἔρευων, ὅπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζεύγμα ἐκ τοῦ ἔξαιτῶν. *διπλὴν ἄρουραν* = διπλοῦν ἄγγρον (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἔσπειρε), διπλὴν μητέρα. *οὖ* = ἑαυτοῦ. *αὔω* = φωνάζω. *δεινόν*, σύστ. ἀντικ. = φοβερὰν κραυγὴν. *ὡς ὑφηγητοῦ* (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετχ. ὄντος) ὡς εἰ ὑφηγεῖτο = ὑπεδείκνυέ τις τὴν ὁδόν. *ἐνάλλομαι* = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. *διπλαῖ πύλαι* = δίφυλλος θύρα. *κλειῖθρα* = τοὺς μοχλοὺς (τοὺς μανδάλους). *πυθμῆνων* = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. *κοῖλα*, προληπτ. κατηγορ. = ὥστε νὰ γίνουιν κοῖλοι, νὰ καμφοῦν. *καμπίπτει στέγη* = καὶ εἰσώρησεν εἰς τὸ δωμάτιον. *ἑώρα* (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ, ἀλλαχοῦ αἰώρα) = τὸ ὄργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος. *πλεκταῖς ἑώραις* = μὲ πλεκτὸν σχοινίον. *δπως* = μόλις. *δεινὰ βρυχηθεῖς* = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἄφ' οὗ ἔξεβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. *ἀρτάνη* (ἀρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοινίον, δι' οὗ τις ἀρτᾷ ἢ ἀρτάται = ἀγγόνη. *χάλαω-ῶ* = χαλαρώνω, λύω. *δεινὰ δ' ἦν τάνθ' ἐδ' ὄρᾶν* = φοβερὰ δὲ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. *εἶματα* = ἐνδύματα. *χρυσήλατος* = ὁ κατειργασμένος ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. *ἐκστέλλω* = κουμβώνω ἢ καρφώνω διὰ πόρπης τὸ ἐνδύμα πρὸς συγκροτήσιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. *ἄρας* = σηκώσας (ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἰσχυρότερον), ἀντικ. τὰς περόνας. *ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων*, περιφρ. = τοὺς ὀφθαλμοὺς του. *ὀθούνεκα* = ὅτι. *οὐκ ὄψοιντο* = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλλοντι. *ἔπασχε...* *ἔδρα*, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρός του ἀνόσιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρός. *ἐν σκότῳ* = μέσα εἰς σκόταδι. *ὀψοῖατο ἐν σκότῳ* (ὀξύμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου. *οὐς μὲν οὐκ ἔδει (ἰδεῖν)*, ἐνν. τοὺς παῖδάς του. *οὐς δ' ἔχρηξεν* (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. *ἐφυμνῶν* = ἀνοιμῶζων, καταρῶμενος. *ἀράσσω* = κτυπῶ ἰσχυρῶς· μετὰ τούτου συναπτέον τὸ πολλακίς τε κοῦχ ἄπαξ. *φοῖνιος* = αἰμόφυρτος. *γλήνη* = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. *ὀμοῦ* = ὀμοῦ τῷ ἀράσσειν = συγχρόνως μὲ τὸ κτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. *τέγγω* = βρέχω, ὑγραίνω. *ἀνίημι* = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. *οὐδ' ἀ*

νίεσαν φόνου μυδώσας (μυδάω = εἶμαι ὑγρός, διάβροχος). **σταγόνας** = καὶ δὲν ἐξέχυναν ἀπλῶς σταγόνας διαβρόχους ἐξ αἵματος. **ἀλλ' ὄμοῦ** = ἀλλ' εὐθύς. **μέλας ὄμβρος χαλάξης αἱματοῦς** (αἱματοίεις = αἱματηρὸς) = μαύρη αἱματηρὰ βροχὴ χαλάξης. **τέγγω** = χύνω. **ἔρρωγεν** (ῥήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. **οὐ μόνου κατά** = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἐνὸς (τοῦ Οἰδίποδος). **συμμιγῆ** = ἀνάμεικτα. **δνόματα** = εἶδη. **ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ** = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορὰ του. **βοᾶ** = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. **διοίγω** = ἀνοίγω. **δηλοῦν τινα** = νὰ φανερώσῃ τις. **τὸν μητρός**, ἐνν. μιᾶστορα (ἢ ἄλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν)· σχῆμ. ἀποσιωπήσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεχθῆ. **ὡς ἔλιπων*** αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διότι θέλει νὰ ρίψῃ. **ἀραῖος** (ἐνν. ὢν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἑαυτοῦ κατηράσθη). **ῥώμης** = ἰσχυρᾶς βοήθειάς (ἐνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τινός). **νόσημα** = πάθημα. **ἢ ὥστε φέρειν** = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. **δείξει δὲ καὶ σοί**, ἐνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα. **στιγῶ** = μισῶ. **ἐποικιζῶ** = οἰκτείρω, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. **στιγοῦντα** = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικάι: ἔγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποκαλυφθέντα τελευταῖα αἴσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. **οὔτ' Ἰστρον οὔτε Φᾶσιν**· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερὰ τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαρρέων τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἰστρὸς ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύναται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. **ἐκόντια ἁμαρτήματα**· ἐκούσια ἁμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. **χρυσηλάτους περόνας**· αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὤμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους, ἔφερον τὸν Ἴωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, συνήθιζον δὲ αὐταὶ νὰ συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι' ὠραίων καὶ μὲ πολυτίμους λίθους κεκοσμημένων περονῶν, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσαν τύπον ἀνθρώπου, ζφύου ἢ καὶ πραγμάτων.

Κομμός. στίχ. 1300-1366

Στίχ. 1300-1314. Έρμηνευτικά: ὦ δεινόν... ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας, ὀδηγούμενος ὑπὸ ὑπηρετοῦ καὶ προκαλῶν τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. *προσοκυρέω* - ὦ = συναντῶ. *προσέβη σε* = ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. *τίς* (ἐνν. ἦν) ὁ *πηδήσας μείζονα τῶν μακίστων* = ποῖος ἦτο, ὅστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα ἀπὸ τὰ μέγιστα. *πρὸς σῆ δυσδ. μοίρα* (ἢ πρὸς σημ. προσθήκη) = ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς σου βαρυνδαίμονος (δυστυχοῦς) μοίρας· ἡ ἔννοια τῶν λόγων του εἶναι: ἐκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονεύσης τὸν πατέρα καὶ νὰ νυμφευθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε καὶ ἡ ἄλλη, νὰ στερηθῆς τὴν ὄρασίν σου. *θέλων*, ἐναντιωμ. μετχ. *ἀθρέω* - ὦ = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς. *τοίαν* = διότι τοιαύτην. *ποῖ γὰς* (γεν. διαιρ.) = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀστάθεια τῶν βηματισμῶν τοῦ Οἰδίοδος). *φθογγά* = ἡ φωνή μου. *διαπεπόταται*, δωρ. ἀντὶ διαπεπότηται (διαποτάομαι) = ἔχει μὲ ταχύτητα πετάξει, ἔχει πετάξει μακρὰν (καὶ ὄντως διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνή φαίνεται ὅτι ἀκούεται μακρὰν καὶ σβέννυται ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ; σκοτεινοῦ χώρου). *φοράδην* = ὀρητικῶς. *ἔν' ἐνήλω*; (ἀόρ. τοῦ ἐνάλλομαι) = εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροχώρησες; *εἰς δεινόν* = εἰς φοβερὸν βαθμὸν (ἐνν. ἐνήλατο). *οὐδ' ἀκουστὸν* = καὶ εἰς ἀνήκουστον. *οὐδ' ἐπόψιμον* = οὔτε καὶ προσιτὸν εἰς θέαν (ἔκείνον, πού δὲν βασιτᾶ ἡ καρδιά μας νὰ ἴδωμεν).

Στρ. α'. *σκότου νέφος* = σκοτεινὸν νέφος. *ἀπότροπον* = ἐκείνο ἀπὸ τοῦ ὁποίου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. *ἐπιπλόμενον* (ἐπιπελόμενον) = ἐπελθόν. *ἄφατον* = μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῆ, ὑπερβολικόν. *ἀδάματον* = ἀκαταδάμαστον. *δυσούριστον* = τὸ ὁποῖον ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήχθη. *εἰσέδν* = βαθέως εἰσέδυσεν. *οἴσθημα κέντρων* = κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα μανίαν. *οἶον οἴσθημα κέντρων καὶ μνήμη κακῶν εἰσέδν με* = ὁποῖα μανιώδης ὀδύνη ἐκ τῶν περονῶν καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιουργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. *ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν* = ἐν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. *πενθεῖν... φορεῖν* (σχῆμα πρωθύστερον) = νὰ ὑποφέρεις τὸ βάρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς καὶ ψυχικῆς) καὶ νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

Ἐναντιοστρ. α'. *μὲν* = τοῦλάχιστον. *ἐπίπολος* = βοηθός, σύντροφος. *ἔτι μόνιμος* (εἶ) = παραμένεις ἀκόμη. *κηδεύω* = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. *οὐ γὰρ με λήθεις* = διότι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχήν μου. *καίπερ σκοτεινός* (ὢν) = ἂν καὶ περιβάλλωμαι ἀπὸ σκότους, ἂν καὶ εἶμαι τυφλός. *πῶς ἔτιλης* = πῶς ἐτόλμησες, πῶς βίασταξεν ἡ καρδιά σου. *τοιαῦτα*, ἐπιρρημ. προσδιορ. = μὲ τοιοῦτον (σκληρὸν) τρόπον. *σὰς ὄψεις μαρᾶναι* = νὰ μαράνης τοὺς ὀφθαλμούς σου (τὸ μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως : ν' ἀποξηράνης τὴν πηγὴν τῆς ὄρασεώς σου). *ἐπαίρω* = παρακινῶ, πείθω.

Στροφή β'. *ὁ κατὰ τελῶν...* ἡ σειρά τῶν λέξ. : ὁ τελῶν ἔμοι τάδ' ἔμα κικὰ πάθεα. *νιν*, τὰς ὄψεις. *οὐ τις ἄλλ'* = οὐ τις ἄλλος ἢ. *δρῶντι* (ὑποθ.) *βλεπτόν ἢ στεργτόν* = εἶναι δυνατόν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. *προσήγορον* = ἄξιον προσαγορεύσεως. *ἐκτόπιον*, προληπτ. κατηγορ. *ἀπάγετε ἐκτόπιον* = ἀπομακρύνάτε με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. *μέγ' ὀλέθριον*, τὸ μέγα μετὰ τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμόν. *δείλαιος* = δυστυχησμένος. αἱ γεν. *νοῦ* — *συμφορᾶς* εἶναι τοῦ αἰτίου.

Ἐναντιοστρὴ β'. *ὅστις* = ὅστισδήποτε (ἂν καὶ γνωρίζῃ τὸν σωτήρα, δηλ. τὸν Κορίνθιον ἄγγελον, ὁμιλεῖ ἀόριστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σώσαντα). *ἀγρία* = σκληρά. *πέδη* = δέσμη τῶν ποδῶν. *νομάς*, ἐπιθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι = βόσκω) = ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομάς (βοσκὰς) τοῦ Κιθαιρῶνος. *ἐπιπόδιος* = ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. *ἔρυτο*, ἀόριστ. β' (ῥύομαι) = ἀπήλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. *εἰς χάριν* = πρὸς εὐχαριστήσιν μου. *φίλοισιν* (τοῖς ἑμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις. *τοσονδ' ἄχος* = ἀφορμὴ τόσον μεγάλης θλίψεως. *θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν* = καὶ μὲ τὴν ἰδικήν μου θέλησιν θὰ ἐγίνετο τοῦτο. *γ' ἂν ἦλθον* = ἤθελον γίνει (καταντήσει). *βροτοῖς ἐκλήθην*, ἐννοητέος ὁ ἂν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου θανόν. *ἀφ' ὧν ἔφυν* = ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη (δηλ. τῆς μητρὸς). *ὁμογενής* (ἐνεργ. διαθ.) = ὁμοῦ γεννήσας μὲ ἐκείνους. *πρεσβύτερον* = μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικά: ἐν τῷ κομμῶ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1300-1366, ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων ὀδηγούμενος καὶ στηριζό-

μενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θεά δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσον οἰκτρὰ, ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

Στίχ. 1367-1415. Ἑρμηνευτικά: *ὅπως σε φῶ*, πλαγ. ἔρωτ. πρότ. *κρείσσων ἦσθα*, ἀντί ἀπροσ συντ.: κρεῖσσον γὰρ ἦν μηκέτ' εἶναι σε ἢ ζῆν τυφλόν. *προσεῖδον ἄν* = ἤθελον προσβλέπει. *οἷν δουοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι* = εἰς τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνει ὑπ' ἐμοῦ ἔργα... *κρείσσονα ἀγχόνης* = μείζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἄξια ἢ ἀγχόνης. *ἐφίμερος* = ποθητός. *βλαστοῦσα*, ὑπαλλαγή, ἀντί βλαστόντων = γεννηθέντων. *προσλεύσειν* ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. *οὐ δῆτα* (ἦν ἐφίμερος). *πύργος* = τεῖχη (μετὰ πύργων, οἱ ὅποιοι ἦσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). *τῶν* = ὧν (πάντων τῶν προηγουμένων). *κάλλιστα τραφεῖς* (ἐναντιωμ. μτχ.) = ἄν καὶ διηλθον τὸν βίον μου ἄριστα. *εἷς* = μόνος ἐγώ. *ἀπεστέρησα*, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του; *καὶ γένους τοῦ Λαΐου*, ἐνν. ἡ μτχ. ὄντα = καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαΐου. *κηλῖδα* = στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γεινόμενον φόνον τοῦ Λαΐου). *ἐμήν*, κατηγορ. *ὄρθοις* = σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. *τούτους* = τοὺς πολίτας. *ἦμιστά γε* = καθόλου βεβαίως. *τῆς ἀκουούσης δι' ὧτων πηγῆς* = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. *εἰ ἔτι ἦν φραγμὸς* = ἐὰν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμὸς, ἐὰν ἡδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. *οὐκ ἄν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλιῆσαι* = δὲν ἤθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. *ἔν' ἦν* = διὰ νὰ ἤμην (τὸ ἵνα μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου τίθεται, ἵνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἡδύνατο νὰ γίνῃ, ἂν προηγέτο ἡ ἐνέργεια ἢ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως, ἐκ τῆς ὁποίας ἔξαρτᾶται ἡ τελ. πρότ.). *τὴν φροντίδα* = τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. *ἰὼ Κιθαιρῶν*, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. *ὡς μήποτ' ἔδειξα*, τελ. πρότ. μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου (ἴδε προηγουμένην). *λόγω*, ἐνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα καὶ οὐχὶ πραγματικά. *κάλλος ὑπουλον κακῶν* = κάλλος ὥραϊον μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πλήρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ἀποκρύπτον κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὁποῖα φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς ἰαθέντα, ἔσωθεν δὲ ἄφθονον πύον ἐμπεριέχουσι). *κάλλος κακῶν* σχῆμα ὀξύμ., λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. *κακ' κακῶν* (γονεῶν). *νάπη* δασώδης κοιλὰς ἢ φάραγξ. *τουμὸν αἷμα*, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ πατρός. *ὕμιν*, δοτ. ἡθ. *γάμοι*, ἐνν. τοὺς τοῦ Λαΐου

καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. *ἡμᾶς* = ἐμέ. *ἀνίημι* = ἀναδίδω. *ἐπιδεικνύω* = φανερώω. *αἷμ' ἐμφύλιον* = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὄντως ἦτο πατὴρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ υἱὸς τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κλπ. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὖσαν νεό-νυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῖ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μετὰ τούτων τὸ αἷμα ἐμφύλιον, διὰ τὸ δηλωθῆναι ὅτι πάντα ταῦτα ὀφείλοντο εἰς τὰς αἰμομειξίας. *καλύψατε* = κρύψατε. *θαλάσσιον*, κατηγορ. = εἰς τὴν θάλασσαν. *ἔνθα μή ποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι* = ἵνα μὴ με προσατείνισθε πλέον. *ἀξιώσατε θιγεῖν* = κρίνατε ἄξιον νὰ ἐγγίσητε.

Πραγματικά: *ποίοις ὄμμασι προσεῖδον ἄν.* οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἶδωλον τοῦ σώματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν διετήρει καὶ μετὰ θάνατον τὰ αἰσθητικὰς ιδιότητας αὐτῆς. *ἀγχόνης*· ἡ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ὑμῶν, ἡ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. *ὦ Κιθαιρῶν, ὦ Πόλυβε...* *ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, ὦ γάμοι*, τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

Στίχ. 1416-1477. Ἑρμηνευτικά: *ἄλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὄδε ὦν ἐπαιτεῖς* = ἄλλ' εἰς κατάλληλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ζητεῖς, ἰδοὺ προσέρχεται ὁ Κρέων. *τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν*, ἔξαρχ. ἐκ τοῦ πάρεσθι = ὥστε νὰ ἐκτελῆ καὶ ν' ἀποφασίῃ. *τίς μοι φανεῖται πίστις ἐνδικός;* = ποία ἐμπιστοσύνη θὰ δειχθῆ πρὸς ἐμέ δικαίως; *τὸ πάρος* = κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον. *γελαστής* = περιφρονητής, περιγελαστής. *οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν* = οὔτε διότι σκοπεύω νὰ σοῦ ἀποδώσω ὄνειδος τι διὰ τὰ προηγούμενα κακὰ (ἐννοεῖ τὴν φιλονικίαν μετὰ τοῦ Οἰδίποδος καὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς λαβούσας χώραν ἀντεγκλήσεις). *ἄλλ' εἰ...* διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτείνεται εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. *γένεθλον* = τέκνον, γόνος. *τὰ θνητῶν γένεθλα* = τοὺς θνητούς. *τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα ἡλίου* = τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοῦλάχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. *τοιόνδ' ἄγος* = τοιοῦτον ἐναγῆ· ἀνόσιον. *τοῖς ἐν γένει* = τοῖς συγγενέσιν. *τάγγενῆ* = τὰ τῶν συγγε-

νῶν· ἢ σύντ. : μόνοις γὰρ τοῖς ἐν γένει μάλιστ' εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακά. **εὐσεβῶς ἔχει** = εἶναι εὐσεβές καθῆκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. **ἐλπίδος** = κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον εἶχεν, ὅτι ὁ Κρέων θὰ συμπεριφερέτο ἔναντί του κακῶς). **πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ** = ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικόν σου συμφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. **τοῦ ;** = τίνος πράγματος ; ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ λιπαρεῖς** (= ἐκλιπαρεῖς) **ᾧδὲ με τυχεῖν τοῦ ;** = καὶ μὲ θερμοπαρακαλεῖς τοιοῦτοτρόπως νὰ τύχῃς ποίου πράγματος ; **δπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θνητῶν προσήγορος** = ἐκεῖ ὅπου θὰ φαίνομαι, ὅτι δὲν θὰ προσαγορεύωμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θνητῶν. **ἔδρασ' ἂν εἰ ἔχρηζον**, τί λόγος εἶναι ἐδῶ ; εἰς τὸ β' ἂν ἐννοητ' ἄλλιν τὸ ἔδρασα. **τί πρακτέον** (ἐννοεῖ διὰ τούτου ὅτι ναὶ μὲν ὁ χρησμός εἶχεν ὀρίσει, ὅτι δέον νὰ τιμωρηθῆ ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖτου, ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῆ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνῃ διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατρὸς του). **πατροφόντης** = πατροκτόνος. **ἀπολλύναι**, τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαρκ. ἐκ τῆς κελευστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. **ἴν' ἔστανμεν χρεῖας** = εἰς ὃ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν προηγουμένων : πεισόμεθα. **τῶν** = τοῖ ἄν. τὸ **τοί** = βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). **πίστιν φέροις** = πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν του πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). **ἐπισκήπτω** = παραγγέλλω· ὁ σύνδεσμος **καὶ** ἐννοεῖ ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. **προστρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἵκετεύω. **τῆς μὲν κατ' οἴκους**, ἣν ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσῃ μητέρα ἢ γυναῖκα. **αὐτὸς δν θέλεις τάφον τοῦ** = μόνος σου κάμε τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ της, καθ' ὃν τρόπον θέλεις. **καὶ γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. : παραλείπω νὰ εἶπω ἄλλο τι, διότι καί... **ὑπὲρ τῶν σῶν** = χάριν τῶν ἰδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). **τελεῖς** (μέλλ.), ἐνν. τάφον. **ἀξιοθήτω** = ἄς κριθῆ ἄξιον· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **μήποτε ἀξιοθήτω πατρῶν ἄστν τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ** (κατηγορ.) **κλήζεται** = εὐρίσκεται ὁ καλούμενος. **ζῶντε** = ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. **δν ἐθέσθην κύριον τάφον**, τὸν ὁποῖον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. **ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω** = ἵνα εὕρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνων, οἳ ὁποῖοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. **τοσοῦτον** = τόσον μόνον. **πέρθω** = καταστρέφω, ἀφανίζω. **θνήσκων** = ἐνῶ ἀπέθνησκον. **μή**, ἐνν. σω-

θεις = εἰ μὴ ἐσώθην. *ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ* = πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. *οἱ περ εἶσι* = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. *ἴτω* = ὅς προχωρῆ. *μὴ προσθῆς μέριμναν* = μὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβης φροντίδα. *σπάνις* = ἀνάγκη, ἔλλειψις. *ὁ βίος* = τὰ πρὸς τὸ ζῆν. *βορᾶ* = φαγητόν. *αἶν χωρὶς* = χωριστὰ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: *ἄνευ τοῦδ' ἀνδρὸς* = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. *ταῖν μοι* (δοτ. χαριστ.) *μέλεσθαι* = δι' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν· τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. *μάλιστα μὲν* = κυριῶς μὲν ἐννοεῖται: εἰδὲ μή. *ἀποκλαίομαι κακὰ* = κλαίω τὰς δυστυχίας μου.

(Εἷς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρέων παραγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὀδηγήσωσιν ἐνώπιόν των τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος). *γονῆ γενναῖος* = εὐγενὴς τὴν καταγωγὴν. *θυγῶν* (θυγάνω), ὑποθ. μετχ.· τίς ἢ ἀπόδοσις; *που* = ὡς νομίζω, ἂν δὲν ἀπατῶμαι. *τοῖν φίλοιιν*, παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συνήθως ὁ δυϊκὸς τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. *ἐκγόνων ἐμῶν* = τῶν ἐμῶν τέκνων. *λέγω τι;* = λέγω τι ἀληθές; *πορσύνω (πόρω)* = πορίζω, παρέχω, ἐτοιμάζω. *γνοῦς* = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. *τὴν παροῦσαν τέρψιν* = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. *πάλαι* = πρὸ ὀλίγου.

Πραγματικά: *χώρας λείλειπται φύλαξ*· προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικες καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. *ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν... μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι* κτλ.· λέγει ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἔξοδον τοῦ Οἰδίποδος ἐν τοιαύτῃ καταστάσει. *ἄνακτος Ἥλιου*· πᾶν μιᾶρον ἔμψυχον ἢ ἄψυχον οἱ ἀρχαῖοι ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς Ἥλιου, διότι θὰ ἐμπαίνετο ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ. *ἄμβρος*· ὁ ἄμβρος ἦτο ἱερός τοῦ Διός.

Στίχ. 1478 - 1530. **Ἑρμηνευτικά:** *τῆς ὁδοῦ* (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν θυγατέρων μου. *φρουρήσας τύχοι* = φρουρήσειε. *ὡς τὰς ἀδελφὰς* = εἰς τὰς ἀδελφικάς. *προὔξενησαν* = ἐγιναν αἰτίαι. *λαμπρὰ* = ἀκτινοβόλα. *φυτουργὸς* = γεννήσας, γεννήτωρ. *ὧδ' ὄραν* = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ εἶναι τυφλά· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: αἱ προὔξενησαν ὑμῖν ὄραν ὧδε τὰ

πρόσθε λαμπρά ὄμματα. *ιστορῶ* = γνωρίζω. *ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην*
 = ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος ἐγεννήθην. *προσβλέπω* = δεικνύω συμπά-
 θειαν διὰ τοῦ βλέμματος. *νοοῦμαι* = ἀναλογίζομαι. *τὰ λοιπὰ τοῦ πι-
 κροῦ βίου* = τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς πικραμένης ζωῆς. *οἶον
 χρεῶν (ἔστιν) βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων* = τὸν ὁποῖον εἶναι
 ἀνάγκη σεῖς νὰ διέλθῃτε μὲ παθήματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. *δμι-
 λία* = συναναστροφή, συγκέντρωσις. *ἔξεσθε* = θὰ ἐπανέλθῃτε. *ἀντὶ
 τῆς θεωρίας* = ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεωρίας τέρψεως. *ἀκμαὶ γάμων* =
 ἀκμή, ὠριμότης τοῦ γάμου. *παραρρίπτω* = ριψοκινδυνεύω, ἐκτίθεμαι
 εἰς κίνδυνον· τὸ πλήρες θὰ ἦτο : τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει.
τοιαῦτα ὄνειδῆ λαμβάνων = ἀναλαμβάνων τοιαῦτα αἴσχη. *γοιῆ* (ἡ)
 = τέκνον, ἀπόγονοι, γενεά. *δηλήματα* = (δηλέομαι = βλάπτω) = βλά-
 βαι. *ἔπεφνε*, ἄορ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν ρ. *φένω* = φονεύω. *ὄθεν περ
 αὐτὸς ἐσπάρη* = ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως αὐτὸς σπαρεῖς ἐγεννήθη. *ἐκ
 τῶν ἴσων* = ἐκ τῆς ἰδίας. *τοιαῦτα ὄνειδιεῖσθε* (μέσ. μέλλ. ἀντὶ πα-
 θητ.) = τοιαῦτα ὄνειδῆ θὰ λάβῃτε. *τίς γαμεῖ* ; = ποῖος θὰ σᾶς νυμ-
 φευθῇ ; *χέρσος* λέγεται ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς ἀγρός, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ
 παραβάλλεται πρὸς ἀρουμένην γῆν, λέγεται : *χέρσος* = ἀνύπανδρος.
νῶ γάρ, ὦ = διότι ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι. *δύο ὄντε* = ἀμφοτέροι (συμ-
 περιλαμβάνει καὶ ἑαυτὸν λόγῳ τῆς θέσεως, εἰς ἣν διατελεῖ). *παρήμι*
 = ἐγκαταλείπω, ἀφήνω ἀπροστατεύτους. *ἐγγενεῖς οὔσας* = ἐπειδὴ
 εἶναι συγγενεῖς σου. *ἀλῶμαι* = πλανῶμαι. *πτωχὰς ἀνάνδρους,* κα-
 τηγορ. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : *μὴ περιίδης σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἀλω-
 μένας πτωχὰς ἀνάνδρους. τάσδε* (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδε. *ὦδε,*
 συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρῳν. *τηλικόσδε* = τόσον νέος τὴν ἡλικίαν. *πλήν
 ὄσον τὸ ὄν μέρος* = ἐκτὸς ὄσον ἀφορᾷ εἰς σέ. *ξυννεύω* = συγκα-
 τανεύω. *ψαύσας,* ἔνν. ἐμοῦ· ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδί-
 πους, ὡς τυφλός, δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἴδῃ τὴν συγκατά-
 νευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἄλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μείζονα πίστιν.
σφῶν = ὑμῖν. *εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας* = εἰ μὲν τώρα εἴχετε
 ὠριμον νοῦν. *πόλλ' ἂν παρήνουν* = θὰ σᾶς ἔδιδον πολλὰς συμβου-
 λίας. *τοῦτ' εὐχῆ' στ' ἐμοὶ* = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ
 πρὸς σᾶς. *οὔ καιρὸς ἔᾶ* (ἐπεξηγ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέ-
 πουν αἱ περιστάσεις. *λῶνος* = καλυτέρου· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : *κυ-
 ρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶνος τοῦ φυνεύσαντος πατρός. ἵνα* =
 ἐκεῖ πού. *κεῖ μηδὲν ἠδὲν* = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάρι-

στον (δι' ἐμέ). **καιρῶ**, δοτ. χρον. = εἰς τὸν καιρὸν των. **ἐφ' οἷς**; ἐπὶ ποίοις ὄροις; **λέξεις καί...** ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν: ὅταν λέξης, εἰσομαι (τοῦ ρ. οἶδα). **ὄπως πέμψεις**, πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἔξαροτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. **σκόπει**. **ἀποικον γῆς** = μακρὰν τῆς χώρας. **τοῦ θεοῦ δόσιν** = δῶρον διδόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **ἀλλὰ θεοῖς γε** = ἀλλὰ ἴσα ἴσα εἰς τοὺς θεοὺς. **τοιγαροῦν** = δι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐὰν δηλ. εἶσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεοὺς). **τεύξει** (ἐνν. τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχης (τοῦ δώρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς ἔξορίας). **φῆς τὰδ' οὖν**; (ἐνν. ἔσεσθαί μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἔξορία μου) θὰ γίνουσι; **γὰρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον: **φημι τὰδε** = βεβαίως βεβαιῶ ταῦτα, διότι... **ἂ μὴ φρονῶ** (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐὰν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ἀφοῦ** (μέσ. ἀόρ. β' προστακτ. τοῦ ρ. ἀφήμι) = ἀποχωρίσθητι ἀπὸ... (ἐκ τούτων ἐξάγειαι ὅτι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῆ τὰς θυγατέρας του). **ἔλη** (αἰροῦμαι) = ἀφαιρέσης ταῦτα. **πάντα κρατεῖν** = νὰ ὑπερισχύῃ ἡ γνώμη σου εἰς ὅλα. **ἀκράτησας** = ἂ ἐκράτησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. **συνέπομαι** = συμπαρακολουθῶ. **τῷ βίῳ** = μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιία τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐτυχίας, τὰ ὁποῖα ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον του). **λεύσσω** = παρατηρῶ. **κλεινὰ** = τὰ ξακουστὰ (τὰ δοξάσαντα τὸν Οἰδίποδα). **οὐ τίς οὐ ζήλω...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **οὐ ταῖς τύχαις τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω** = τοῦ ὁποίου τὰς τύχας (τὴν εὐτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπεν μὲ εὐγενῆ πόθον (: δὲν ἐζήλευε). **εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἔξαρωτ. ἐκ τοῦ λεύσσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. **δλβίζω** = καλοτυγχίζω (ὑποκ. τοῦ δλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). **ἐπισκοπῶ** = ἐξετάζω. **ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν** = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἴδῃ. **πρὶν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσῃ** (μεταφορ. ἐκ τοῦ σταδίου). **μηδὲν ἀλγεῖνδον παθῶν** = χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστόν τι' ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ὥστε χρεῶν ἐστὶ ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν μηδένα θνητὸν δλβίζειν πρὶν...**

Πραγματικά: *δαίμων ἀμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι* ἐπιστεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὡς προστάτην. *ὄνειδῃ* κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἵσχη τῶν γονέων βα-

ρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμους** τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἐθεωρεῖτο παρ' ἀρχαίοις πολὺ κακόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομίζετο ἢ διὰ τοῦ γάμου ἀποκατάστασις· διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀντιγόνη ἀπαγομένη εἰς τὸν θάνατον θρηνεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κτλ. κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **καὶ γὰρ ἀκράτησας... ξυνέσπειο**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπηρέται εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ὦ πάτρας Θήβας ἔνοικοι...** ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ παρίσταται πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑποτίθεται ὅτι παρίσταται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον. **μηδέν' ὀλβίξειν πρὶν ἄν...** παρεμφερῆ γνώμην ἐξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον (Ἡροδ. 1,32) «σκοπέειν δὲ χρῆ παντὸς χρήματος τὴν τελευταίην κῆ (πῆ) ἀποβήσεται..», ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν Ἀνδρομάχῃ 102 «χρῆ δ' οὔποτ' εἰπεῖν οὐδέν' ὀλβιον βροτῶν, πρὶν ἄν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδης, ὅπως περάσας ἡμέραν ἤξει κάτω».

...

...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Είσαγωγή Σελ. 5 — 12

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κείμενον » 13 — 63

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

**Ερμηνευτικά σημειώσεις* » 65 — 129

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐπιπέδον στερομένο τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α 108).

024000018141

ΕΚΔΟΣΙΣ Δ', 1955 (IV) — ΑΝΤΙΤΥΠΙΑ 7.000

Ἐκτόπισις - βιβλιοδεσία : Ἰωάννου Γκούφα & Υἱῶν - Πυθίου 88 - Ἀθῆναι

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ Δ. 1955)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ